

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Br. 118

Poznań, sobota dnia 12 marca 1932

Rok XXVII

O reformę ubezpieczeń społecznych

W poprzednich kilku numerach przedstawiliśmy w zarysie treść i kierunek projektów rządowych, dotyczących zmiany ustawodawstwa społecznego. Jakkolwiek przedłożenia rządowe regulują oddzielnie pewne dziedziny zagadnień społecznych, jednak powiązane są wspólną myślą i mogą być traktowane jako całość organiczna. Polskie ustawodawstwo społeczne wykazywało od zarania niepodległości ambicję przodowania światu i istotnie pod wielu względami dystansowało zagranicę. Dotyczy to zwłaszcza ustaw o czasie pracy i o urlopach robotniczych. Niemniej i w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, przepisów o inspekcji pracy, o złóbkach fabrycznych i t. d. Polska starała się zdobyć pierwszeństwo wśród narodów świata jako państwo o najbardziej nowoczesnym i najbardziej rozbudowanym ustawodawstwie społecznym.

Obserwując dotychczasowy stan rzeczy w tej dziedzinie, możnaby przy logicznym rozumowaniu dojść do przekonania, iż Polska jest krajem wysoce uprzemysłowionym i o dużej zamożności, który może sobie pozwolić na kosztowny aparat ubezpieczeń społecznych. Tymczasem wiemy, że tak nie jest; wiemy, że należymy do najuboższych społeczeństw świata cywilizowanego, że jesteśmy krajem stosunkowo słabo uprzemysłowionym, i znajdujemy się pod względem struktury gospodarczej na poziomie dość pierwotnym. Istnienie przeróżnych urządzeń społecznych, nieprzystosowanych do naszych rzeczywistych warunków materialnych, krępować i krępuje rozwój ekonomiczny kraju, przeciwdziała przedewszystkiem narostowi kapitału rodzimego, którego brak jest bodaj że największą bolączką naszego życia gospodarczego.

Ta dysproporcja między dziedziną urządzeń społecznych a zasobnością materialną społeczeństwa, wykazana długoletniem doświadczeniem, wystąpiła szczególnie jaskrawo w obecnym okresie ciężkiego przesilenia gospodarczego. Ustawodawstwo socjalne skrojone zostało na wyrost, a tych jego szerokich ram nie potrafiło wypełnić życie gospodarcze, które musi finansować cele tego ustawodawstwa.

To też w ostatnich czasach zaczęły się chwiać podstawy materialne kas chorych i Funduszu Bezrobocia, które to instytucje nie mogą już nadażyć w wypełnianiu swych zobowiązań i wykazują olbrzymie deficyty. W mniejszym nieco stopniu odbił się kryzys na zakładach ubezpieczeń pracowników umysłowych, które mogą z większą łatwością ograniczyć swoje świadczenia. Pod wpływem coraz natęczywiej odzywających się wymagań życia gospodarczego, rząd opracował projekty, zmierzające do uporządkowania dziedziny ustawodawstwa społecznego.

Spostrzeżenia, jakie nasuwają się przy dokładniejszej analizie tych projektów, wypowiedzą jeszcze w przy-

Dzisiejsze posiedzenie Sejmu

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) — Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowym marszałek zawiadomił o rezygnacji pos. Mendysa z B. B., który objął mandat po zmarłym pośle Waryńskim. Po załatwieniu trzeciego czytania

ustawy o ochronie drobnych dzierżawców rozpoczęła się długa dyskusja w sprawie nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu inwalidów. Ustawę w rezultacie przyjęto. (w)

Ku likwidacji zatargu na Dalekim Wschodzie

Przyjęcie przez komitet redakcyjny i nadzwyczajne zgromadzenie Ligi rezolucji w sprawie zatargu

Genewa, 12. 3. (PAT). Komisja główna zgromadzenia Ligi przyjęła rezolucję opracowaną przez komitet redakcyjny.

Delegat Japonii złożył deklarację, w której jeszcze raz formułuje punkt widzenia swego rządu. Zgadza się on na podstawowe zasady rezolucji. Rząd japoński nigdy nie miał zamiaru naruszać integralności terytorjalnej Chin ani też użyć presji wojskowej dla osiągnięcia swoich celów. Rząd japoński wita z zadowoleniem fakt, że rezolucja wskazuje na obowiązek skrupulatnego poszanowania traktatów, gdyż brak tego poszanowania ze strony Chin był jedną z przyczyn obecnego konfliktu.

Delegat Japonii podkreślił, że rząd japoński uważa sprawę Mandżurji za zamkniętą do czasu nadejścia raportu komisji Ligi Nar. Z tego też powodu uczestniczył on w obecnym zgromadzeniu z pewnemi zastrzeżeniami co do tego, czy art. 15 paktu może być zastosowany do całokształtu konfliktu japońsko-chińskiego. Z tego powodu reprezentant Japonii nie może głosić za projektem rezolucji, nie chce jednak sprzeciwiać się jego przyjęciu wstrzymując się od głosowania.

Następnie komisja przystąpiła do głosowania za pomocą podniesienia rąk. Oprócz delegata Japonii, również

reprezentant Chin, który nie złożył żadnej deklaracji, wstrzymał się od głosowania.

Po posiedzeniu komisji głównej zebrało się nadzwyczajne zgromadzenie Ligi na ostatnie plenarne posiedzenie. W imiennem głosowaniu rezolucja została definitywnie przyjęta, przy wstrzymaniu się od głosowania delegatów Chin i Japonii.

Delegat Chin wyraził ubolewanie, że brak instrukcji wywołany odległością Nankinu od Genewy, nie pozwala mu na udział w głosowaniu.

Następnie odbyły się wybory do nowego organu, powołanego przez rezolucję celem kontynuowania akcji zgromadzenia. Organ ten składa się z przewodniczącego zgromadzenia, 12 członków Rady, tj. wszystkich z wyjątkiem reprezentantów Chin i Japonii, oraz 6 członków wybranych.

Wybory były tajne. Wybrano delegatów następujących państw: Szwajcarii, Czechosłowacji, Columbji, Portugalii, Węgier i Szwecji.

Zamykając posiedzenie Hymans oświadczył, że zgromadzenie wypełniło swe pierwsze zadanie. Zadanie, jakie czeka wybraną komisję, jest bardzo ciężkie, to też przewodniczący wzywa strony aby dopomogły i ułatwiły pracę komisji.

Możliwość nowych starć

Moskwa, 12. 3. (PAT). Według tutejszych przewidywań na odcinku szanghajskim dojdzie niebawem do nowych bardzo poważnych starć między wojskami japońskimi, a chińskimi. Obecnie obie strony przegrupowują swoje siły i ściągają rezerwy. Według krążących wersji Japończycy przeprowadzili mobilizację nowych 6 dywizyj, których część ma być wysłana do Mandżurji a część do Szangha-

ju. Wojska chińskie uszkodziły na dużej przestrzeni między Szanghajem a Hankou tor kolejowy, aby uniemożliwić atak Japończyków z pociągów pancernych.

Szanghaj, 12. 3. (PAT). Japońskie min. wojny postanowiło podobno wycować 9 dywizję i tanki, które pozostają pod dowództwem gen. Ujedy i Shimomoty.

szłości na łamach pisma naszego specjalistów. Narazie ograniczamy się do naszkicowania ogólnych tendencji, jakie wyrażają się w projektowanej reorganizacji dziedziny ubezpieczeń i opieki społecznej. O tem, czy i kiedy nastąpi urzeczywistnienie tych planów, pomówimy pod koniec tego artykułu.

Postulat ujednolicenia norm prawnych, regulujących tę dziedzinę, na całym obszarze państwa, zasługuje zasadniczo na uznanie. Praktycznie wyraża to się w rozszerzeniu istniejącego w dzielnicach zachodnich ubezpieczenia inwalidzkiego na całą resztę kraju. W ten sposób wyrównałby się ciężar ubezpieczeń społecznych, który dotąd był, jeśli chodzi o przemysł, o przeszło 50 proc. wyższy w województwach zachodnich, w porównaniu z innymi, przyczyniając się temsamem do zaostreżenia kryzysu u nas.

Daleko donioślejsze znaczenie posiadałoby ujednolicenie ustawodawstwa ubezpieczeniowego w rolnictwie. Do-

tychczasowy bowiem ciężar z tego tytułu określał się dla dzielnic zachodnich stawką 12,5 proc. zarobków wypłacanych robotnikom rolnym, gdy w województwach południowych wynosił tylko 8,3 proc., a w województwach środkowych i wschodnich zaledwie 0,8 proc. Obecnie ciężar, wynikający z ubezpieczeń, miałby być w całym państwie równy. Zasiłki chorobowe wypłacane byłyby robotnikom rolnym nie przez kasy, jak dotąd, lecz przez pracodawców.

Oprócz zrównania ciężarów, jakie ponosić miałyby wszystkie dzelnice na rzecz zakładów ubezpieczeniowych, jako dalszy moment dodatni nowych projektów należy wymienić podważenie rozmiarów świadczeń kas ubezpieczeniowych przy równoczesnym obniżeniu składek na ubezpieczenie chorobowe. Nie wchodzimy tu w szczegóły, jednak sama zasada wydaje nam się słuszną, gdyż uwzględnia w wyższym, niż dotąd, stopniu wymagania życia.

Z innych ważnych postanowień przedłożen rządowych należy wymienić bardziej równomierne niż dotąd rozłożenie ciężarów, wynikających z ubezpieczeń, między pracodawców a pracowników. W przemyśle województw zachodnich n. p. z ogólnego obciążenia, wynoszącego 13,1 proc. zarobków, wypadało na pracodawców 7,3 proc., na ubezpieczonych zaś 4,8 proc., obecnie natomiast w globalnym ciężarze, wynoszącym 10,2 proc., uczestniczyć miałyby pracodawcy stawką 5,8 proc., a ubezpieczeni stawką 4,4 proc., różnica zatem zmniejszałaby się poważnie. Dalej bardzo znamienne jest skrócenie do połowy urlopów robotniczych, zmniejszenie również o połowę wynagrodzenia za nadgodziny oraz przedłużenie o 2 godziny czasu pracy tygodniowej (z 46 na 48 godzin).

Projektowane scalenie organizacyjne i rzeczowe instytucji ubezpieczeń społecznych byłoby może w zasadzie, w teoretycznej swej konstrukcji słuszne, gdyby łączyło istotnie jednostki organizacyjne o równej albo przynajmniej zbliżonej do siebie sile finansowej. Tymczasem wiadomo, iż to scalenie zmierza do podreparowania kas chorych kosztem ubezpieczenia pracowników umysłowych, których w dodatku zamierza się ograniczyć dość poważnie w ich prawach dotychczasowych. To też krytyka z tej strony pochodząca, jest w pełni uzasadniona.

Reasumując powyższe uwagi, wynikające z oceny projektów rządowych, należy wyrazić powątpiewanie, czy jednak ogólny rezultat projektowanych zmian odpowiadać mógłby wyrażanym przez koła oficjalne oczekiwaniom, a mianowicie, czy wobec wprowadzenia nowych dziedzin ubezpieczeń na przeważającej części obszaru państwowego, udałooby się obniżyć ogólny ciężar ubezpieczeń społecznych, jakie musi ponosić życie gospodarcze. A dalej, czy uzdrowiłoby się istotnie tą drogą podstawy finansowe instytucji ubezpieczeniowych, zwłaszcza że w praktyce mogłyby się wykazać jakieś luki w kalkulacji, któreby spowodowały deficyty.

Niedobrze się stało, że projektów nie przepuszczono przez filtr rozważań w łonie samorządu gospodarczego, lecz skierowano je wprost do Sejmu bez zasięgnięcia opinii kół gospodarczych.

Pierwotnie miało się wrażenie, że rządowi bardzo zależy na spiesznym urzeczywistnieniu zamiarów. Tak rozumiano objęcie dziedziny ubezpieczeń społecznych projektem pełnomocnictw dla rządu. Wystarczył jednak hałas, zrobiony przez lewicowe organizacje robotnicze i wystarczyły sprzeciw elementu lewicowych w łonie B. B., by rząd zrezygnował z pełnomocnictw do załatwienia tych spraw na własną rękę. Bardzo to znamienne dla rządów rzekomo „silnej ręki”. Umieją one być silne, ale nie wobec elementów demagogicznych, odgrających się „puszczeniem w ruch” ulicy.

Wiadomo, że parlament kończy swą sesję budżetową, i przed jesienią nie jest przewidziane wznowienie jego prac. Znaczy to, że reforma ubezpieczeń doznaje długiego odroczenia. Czy tylko odroczenia? Przyszłość okaże.

Przed jutrzejszymi wyborami prezydenta Rzeszy Niemieckiej

Bodaj, że nie było jeszcze wyborów głowy państwa, któreby wzbudzały tak wielkie zainteresowanie w opinii publicznej całego świata, jak jutrzejsze wybory prezydenta Rzeszy Niemieckiej. I nie dziwnego: wynik tych wyborów, biorąc pod uwagę stającą do boju kandydaturę, może mieć decydujące znaczenie dla dalszego rozwoju stosunków w Niemczech, a kto wie, czy także nie dla dalszego rozwoju stosunków międzynarodowych.

Do walki wyborczej staje 5 kandydatów: sędziwy marszałek polny Paweł von Hindenburg, przywódca narodowych socjalistów Adolf Hitler, przywódca „Stahlhelmu” Duesterberg, komunisty Thälmann i wreszcie niejaki Winter, którego kandydatura ma charakter lokalny i nie jest poważnie brana w rachubę.

Kandydatura dotychczasowego prezydenta Rzeszy, 84-letniego Hindenburga wysunięta została przez koła umiarkowanej prawicy; chwyciły się jej, jak ostatniej deski ratunku, ugrupowania centrowe i lewicowe, nie wyłączając socjalistów i demokratów, którym widmo „faszystowskich” rządów Hitlera spędza sen z powiek. Oficjalnie popiera ją kandydaturę Hindenburga następujące stronnictwa: konserwatyści z pod znaku hr. Westarpy i Treviranusa, „Landvolk”, Niemiecka Partia Ludowa, Partia Gospodarcza, Centrum, Bawarska Partia Ludowa, Partia Państwowa (dawni demokraci), Partia Chrześcijańsko-Społeczna („Christlichsozialer Volksdienst”), Partia Socjalno-Demokratyczna i parę drobniejszych ugrupowań. Są to te właśnie stronnictwa, na których opiera się dotychczasowe rządy kanclerza Brüninga.

Kandydatura Hitlera wysunięta została przez Partię Narodowo-Socjalistyczną. Wysuwając ją hitlerowcy zlekceważyli zupełnie swych sojuszników z t. zw. „frontu harzburgskiego”, a mianowicie Stronnictwo Niemiecko-Narodowe, kierowane przez Hugenberga. Chcąc podkreślić swą odrębność, „Deutschnationale” postanowili wysunąć osobną, manifestacyjną kandydaturę, w osobie przywódcy „Stahlhelmu”, Duesterberga. Jak wiadomo bowiem, kierownictwo „Stahlhelmu” związane jest ściśle ze Stronnictwem Niemiecko-Narodowym i idzie z nim zawsze ręką w rękę. Inna rzecz, że wśród półtoramilionowej rzeszy członków „Stahlhelmu” wielu bardzo zwolenników posiada również Hitler.

Bądź co bądź jest rzeczą bardzo charakterystyczną, że ta wielka organizacja wojskowa, której Hindenburg jest

członkiem honorowym i której wielokrotnie używał swego daleko idącego poparcia — zdecydowała się wystąpić przeciw dotychczasowemu swemu dobroczyńcy i protektorowi.

Jeśli chodzi o szanse poszczególnych kandydatów, to trudno bawić się w tej chwili w jakieś dokładne prorocтва, gdyż układ sił w Niemczech od chwili ostatnich wyborów do Reichstagu we wrześniu r. 1930 uległ bardzo poważnym przesunięciom. Według ówczesnej proporcji głosów Hindenburg powinien był uzyskać 21.100.000 głosów, Hitler 6.400.000, Duesterberg 2.500.000, Thälmann 4.600.000.

Tymczasem jednak, jak wiadomo, siły hitlerowców, a w mniejszym stopniu i komunistów bardzo poważnie wzrosły, natomiast zaznaczył się katastrofalny upadek wpływów tych właśnie stronnictw, które dziś popierają kandydaturę Hindenburga. Nawet pisma demokratyczne uważają za rzecz możliwą, że kandydatura Hitlera skupi teraz do 12.500.000 głosów, i że liczba głosów Hindenburga nie przekroczy 14.500.000. Szanse Duesterberga obliczane są przez te same pisma na 2.500.000 — 3.000.000 głosów, szanse Thälmann na 6 — 7.000.000 głosów.

Ogólną liczbę głosujących ocenia się na 35 — 36 milionów (na 43 miliony uprawnionych do głosowania). Gdyby wynik wyborów był zbliżony do powyższych przewidywań, Hindenburg w pierwszym głosowaniu nie uzyskałby wymaganej bezwzględnej większości głosów i musiałoby dojść do drugiego głosowania, którego wynik byłby wątpliwy ze względu na to, że hitlerowcy: „Deutschnationale” poszliby wówczas prawdopodobnie razem.

Naogół jednak nie traci się w kołach republikańskich nadziei, że Hindenburg przejdzie nieznaczna większość głosów jeśli nie w pierwszym, to w drugim głosowaniu. Wszystko zależy od tego, jak się spiszą wyborcy socjalistyczni, których duża część wbrew nawoływaniom swych przywódców odgraża się dzisiaj, że nie będzie głosowała na cesarskiego feldmarszałka Hindenburga i że na znak protestu rzuci swe głosy na kandydata komunistycznego, Thälmann. Zdaje się jednak, że jeśli nawet w pierwszym głosowaniu część zwolenników Socjalnej Demokracji spełni swą zapowiedź, to w drugim — pod groźbą wyboru Hitlera — poprą oni, mimo wszystko, Hindenburga. Na tem też budują w dużym stopniu swe nadzieje obrońcy republiki weimarskiej.

Książka pulk. Reboula

Żyjemy w czasie wielkiego napięcia nerwów. Z jednej strony świat cały jest nękany przez kryzys gospodarczy, w którym załamamy się niejedne potężne przedsiębiorstwa i stopniały olbrzymie fortuny, z drugiej społeczeństwa są dręczone nie dającą się pomyślnie rozwiązać kwestią bezrobocia.

Lekarzy na te choroby ludzkości jest niemało, jednakże narazie nie zanoszą się na żadne wydatne polepszenie w stanie zdrowia gospodarstwa światowego.

Wśród powodów wytuszczanych przyczyn choroby często się słyszy o jednej, która rzekomo ma wszystko tłumaczyć. Jest nią: przeludnienie. Nie będziemy się wdawać tutaj w ocenę tego, jesteśmy bowiem zdania, że naturalny rozwój i przyrost ludzkości był napewno przewidywany przez naturę i w jej cudownie harmonijnym ustroju normalnie nie powinien wprowadzać dysonansu. Przyczyny prawdopodobnie leżą w innej sferze zagadnień.

Nam chodzi o co innego, a mianowicie, że za słowem przeludnienie, w świat idzie jak zaraza inne pojęcie, które ma uregulować kwestję rzekomego przeludnienia. Jest to podszeptanie konieczności zaistnienia wojny!

Świat widocznie już zapomniał o ostatniej tragedii, w której spłynęły rzeki krwi, po której dotychczas się goją rany i nie wyszło jeszcze morze łez... Wojna, straszne słowo dla tego, kto ją widział i przeżył. Z coraz śmielszego wypowiedzania tego słowa dowodnie widać, że mówią je ci, którzy widocznie tego nie rozumieją, lub ci dla których wojna jest koniunkturą do staw do armii dobrym interesem i łatwym terenem do afery. Mówią o niej ci, których mentalność w jej duchu brutalnym i wstrętnym została wycho-

wana — mówią, przede wszystkim o niej Niemcy, które uznać nie chcą, że odebrano im tylko to, co kiedyś były zrabowały innym narodom. Wprost nie chcą się z tem pogodzić, że należy żyć w zgodzie z sąsiadami i zachłaniem okiem nie patrzeć na cudze.

Ufni w swą technikę i przemysł, pragnęliby znowu rozpętać nową zawieruchę krwawą, wśród znękanych narodów. Wychowują swą młodzież i społeczeństwo w metodycznym podsyłaniu nienawiści do wszystkiego, co nie jest niemieckie. Prowadzą ją po pochylej drodze, wiedząc o nowym kataklizmie. Zapatrzeni w potęgę swego lotnictwa i chemii, chcą całą Europę zniszczyć, zburzyć, wydusić i wytruć, by potem pustynne przestrzenie, pełne trupów i kalek przejść i zagarnąć.

Jakie posiadają apetyty i czy istotnie w Europie oni tylko marzą o wojnie daje nam na to odpowiedź rewelacyjne dzieło franc. pułkownika Reboula pod tytułem: „Non l'Allemagne n'a pas désarmé”, wydane 1932 r. Na str. 270 omawia autor pracę niemiecką p. t. „Deutschland's kommander Endsieg”, w której pisze się o napaści na Anglię i Francję sterowców niemieckich, które, zbombardowawszy i zniszczywszy te dwa kraje, wymusza na nich pokój na dogodnych dla Niemiec warunkach. Przytaczamy za dziełem ptk. Reboula niektóre z nich mianowicie:

1. Rozbrojenie czterech piątych floty wojennej francuskiej i angielskiej; okręty odejść do portów neutralnych, gdzie zostaną internowane;
2. Dostarczenie Niemcom trzeciej części floty handlowej francuskiej i angielskiej;
3. Ewakuacja przez Francuzów w

ciągu czterech tygodni wszystkich terenów przez nich obecnie okupowanych

4. Zwrot natychmiastowy „odwiecznie niemieckich” ziem jako to: Alzacji, Lotaryngji, Eupen, Malmédy, Pomorza, Wielkopolski, Górnego Śląska i t. d.

Oto część warunków, na jakich Niemcy w razie zwycięstwa zawaryby pokój. Takie rzeczy drukuje się dzisiaj w Niemczech mają one służyć jako duchowy, wychowawczy pokarm dla szerokiego ogółu. Dalej zaś piszą, że o ile by to do skutku nie doszło, potężne lotnictwo niemieckie wyposażone w materiały kruszące, zapalające i truciźny, nie zostawi kamienia na kamieniu z większych miast broniących się krajów.

Warto, aby nasi polscy optymiści i „dojutrkwie”, odkładający przygotowania prac obronnych, z tą książką się dokładnie zapoznali!

Wracając do tematu, na tem tle chyba jasno i wyraźnie się rysuje racja, komu jest wojna potrzebna i jakże ma wykonać zadania Niema ona być środkiem do rozwiązania ogólnoswiatowego kryzysu, jeno wyłącznie środkiem do osiągnięcia przez Niemcy hegemonii nad całym globem, bo i to również w rozpalonych głowach hakkenkreuzlerów się marzy.

Odnosząc się z całym spokojem do tych ataków szaleńczego sąsiada zachodniego, musimy pamiętać o jednym, że czas już, by wszyscy jak jeden mąż stanęli do pracy w kładzeniu fundamentów powietrznej i przeciwwzajemnej obrony naszych osiedli i miast. Trzeba stworzyć z narodu potężną dyscyplinowaną organizację w Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwwzajemnej. A k a.

Przeciw zażydzeniu miasta Poznania

Dnia 8 b. m. odbyło się na salce domu Księgarni Św. Wojciecha zebranie zarządu „Rozwoju” z zaproszonymi prezesami towarzystw przemysłowych, kupieckich, rzemieślniczych, Powstańców i Wojsaków oraz Starszymi Cechów Zebraniu przewodniczył prezes „Rozwoju” p. inż. Godlewski, który w dłuższym przemówieniu przedstawił działalność „Rozwoju” od czasu założenia do chwili obecnej, poczem wskazał na sposoby prowadzenia handlu przez Żydów i wreszcie zwrócił uwagę na niebezpieczeństwo zalewu żydowskiego, grożące naszej dzielnicy.

Następnie wygłosił ciekawy referat na temat „Rzut oka na historię Żydów w Polsce” członek Hufca Rozwojowców, p. Dąbrowski. W dyskusji, nacechowanej głęboką troską o polskość Poznania, zabierali głos członkowie zarządu „Rozwoju” i kilku zaproszonych gości, poczem p. inż. Godlewski odczytał następującą rezolucję, przyjętą przez zebranych jednogłośnie:

„Przedstawiciele tu, towarzystw społecznych i cechów, zaproszeni przez zarząd Tow. „Rozwój” na zgromadzenie w dniu 8 marca, po wysłuchaniu referatów i przeprowadzeniu dyskusji w sprawie żydowskiej, uchwalają wzmocnić dotychczasową pożyteczną działalność „Rozwoju” i uważają materialne poparcie „Rozwoju” w miarę możliwości finansowej przez tu, zespół tow. społecznych i t. d. za wskazane. Zebranie solwowano po dwugodzinnych ożywionych obradach.

Umorzenie śledztwa

„Gazeta Bydgoska” donosi:

Dnia 23 września ub. roku wytoczył sąd okręgowy w Bydgoszczy śledztwo przeciwko red. Zbigniewowi Łukaczyńskiemu w kierunku zbrodni z § 85 k.k., popełnionej jakoby przez to, iż rzekomo „wieczorem 12 czerwca 1931 r. na chodniku przed Resursą Kupiecką w Bydgoszczy publicznie, wobec tłumu

Ostrzeżenie!

Istnieje tylko jeden oryginalny i niezawodny, we wszystkich kulturalnych państwach używany preparat

DARMOL
czekoladki przeczyszczające

znany od kilkudziesięciu lat.
Prosimy więc żądać wyraźnie
„Darmol” gdyż preparat ten
bywa często podrabiany!

Tw 916

około 600 osób, wzywał do przedsięwzięcia zmiany ustroju Rzplitej Polskiej przemocą, mianowicie mówiąc, że rząd „sanacji” utrzyma się najdalej 5 miesięcy, poczem lud Poznański i Pomorza przepędzi „sanację” względnie jej rząd, jak wypędził hordy bolszewickie z pod Warszawy”.

Przeprowadzone śledztwo wykazało, że istotnie na ulicy przed Resursą Kupiecką zgromadzony był tłum z kilkuset osób, nie mogących dostać się na salę z powodu kompletnego jej zapelnienia. Red. Łukaczyński przemawiał jedynie do zgromadzonych w sali zebranych natomiast na ulicy wezwał do spokojnego rozejścia się do domów. Obecnie nadesłano red. Łukaczyńskiemu postanowienie sędziego okręgowego śledczego w Bydgoszczy, w którym sąd za zgodą prokuratora postanowił umorzyć śledztwo przeciw Zbigniewowi Łukaczyńskiemu o zbrodnię z § 85 i obarczyć kasztami postępowania sądowego skarb państwa.

Pierwotnie o tę „zbrodnię” posądzony był red. St. Pałaszewski, którego w tej sprawie przesłuchiwano w policji śledczej. Prokurator przy sądzie okręgowym umorzył jednak sprawę, gdy red. Pałaszewski udowodnił, że w dniu zebrania wogóle nie był w Bydgoszczy. Bawił bowiem w Grudziądzu i powrócił do Bydgoszczy dopiero dnia następnego rano.

Dziwimy się policji, — kończy swą relację „Gaz. Bydgoska” — że pozwala kpić ze siebie różnego rodzaju ślipkom i innym „sanacyjnym” donosicielom i przysparza pracy nieproduktywnej prokuratorom i sądom w czasach, kiedy tytu prawdziwych zbrodniarzy ręka sprawiedliwości wogóle nie dosięga albo dosięga zbyt późno.

Jedno jeszcze w tej sprawie jest niezrozumiałe dla nas: od kiedy to „sanacja” jest ustrojem Rzplitej Polskiej? Toć ustrojem Polski nie jest nawet ten czy inny rząd... Nikt z narodowców do zmiany ustroju nie wzywa. My dążymy jedynie do zmiany dzisiejszych rządów „sanacyjnych”. To nam wolno i tego nam nikt zakazać nie może...

Echa niemieckich zarządzeń celnych

Berlin, 12. 3. (PAT). „Gest. Polski w wojnie celnej” omawiają korespondenci „Vossische Zeitung” i „Berliner Tageblatt” ofertę rządu polskiego w sprawie wzajemnego zaprzestania restrykcji celnych przez Niemcy i Polskę.

Korespondent „Berliner Tageblatt” oświadcza, że gdyby to było możliwe, stan ten mógłby być osiągnięty również przez ratyfikację traktatu handlowego.

Korespondent „Vossische Zeitung” żali się, że Polska przyznaje całemu szeregowi państw kontyngenty wyjątkowe, pomijając Niemcy. Propozycje rządu polskiego mają, zdaniem korespondenta „Vossische Zeitung”, charakter propagandowy, niemniej Niemcy będą musiały zastanowić się nad tem, czy nie powinny odpowiedzieć na to posunięcie Polski, dając dowód swej dobrej woli osiągnięcia porozumienia gospodarczego z Polską.

Zarząd Stronnictwa Narodowego na m. Poznań zwołuje na niedzielę, 13 b. m.

Wielkie zebranie polityczne

które odbędzie się w sali kina Metropolis punktualnie o godz. 12 w południe z rezeratem

p. pos. STANISŁAWA STROŃSKIEGO

na temat obecnej sesji izb parlamentarnych

Wstęp dla członków za legitymacjami lub biletami, wstępu, które dostać można w: redakcji „Kurjera Poznańskiego” (od godz. 9 do 15), u p. Anoniego Pawłowskiego, ul. Pał. Jackowskiego 25, II p. (codziennie od godz. 16), u p. m. p. Wł. Michalskiego, ul. Wyspiańskiego 23 (od godz. 10 do 12), u p. Wiktora Kapalczyńskiego, ul. Wybickiego nr 1, parter, lewo (w piątek i sobotę, od 16 do 18) oraz u p. Józefa Kuźniaka, Dębica ul. Wiśniowa 72

O liczne i punktualne przybycie uprasza

Zarząd na m. Poznań

Sytuacja strajkowa

Zatarg w hucie „Hortensja“ w Piotrkowie — Z Zagłębia Dąbrowskiego — Przed 16 marca — Postulaty górników

Piotrków, 12. 3. (Tel. wł.). Robotnicy w hucie szklanej „Hortensja“ znajdują się w niej już od 12 dni i nie opuszczają gmachu.

W związku z tem przybył tu delegat ministerjum pracy Ulanowski który oświadczył delegacji robotników, że zarząd huty wzbrania się w istniejących warunkach podjąć normalne rokowania. O ile robotnicy ustąpią, inspektor będzie mógł wszcząć pertraktacje.

W ciągu dnia dzisiejszego mają zapaszać uchwały robotników co do opuszczenia huty.

Sosnowiec, 12. 3. (Tel. wł.). — W piątek rozpoczął się czwarty tydzień strajku w Zagłębiu Dąbrowskim. Liczba strajkujących ciągle się zmniejsza. Związek robotników Praca Polska wyda odezwę, nawołującą do przerwania strajku.

Robotnicy zakładu włókienniczego Berndta w Zawierciu nie dostali od miesiąca zapłaty. Stawili się oni wczoraj do pracy, nie uruchomili maszyn jednak, a zastosowali strajk włoski.

pozostając przez cały piątek w fabryce.

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.). — „Robotnik“ podaje, że podejrzane typy rozpuszczają pogłoski, jakoby strajk, wyznaczony na 16 b. m., miał się przedłużyć. Podobno niezależnie od tej pogłoski „Strzelec“ przygotowuje mobilizację swoich szeregow na 16 marca (w).

Katowice, 12. 3. (PAT). Jak donoszą dzienniki, delegacja górników śląskich złożyła w min. pracy oraz w min. przem. i handlu memorandum, domagające się m. in. poczynienia kroków w kierunku zahamowania dalszej fali redukcji i zamykania kopalń, oraz cofnięcia 8% obniżki zarobków. Dalej memorandum prosi o wydanie odpowiednich zarządzeń w stosunku do popierania konsumpcji krajowej węgla, równomiernego rozdziału rynków zbytu węgla między wszystkie 3 zagłębia, wreszcie nadania komisarzowi demobilizacyjnemu większych uprawnień, któreby umożliwiły ingerencję i składanie sprzeciwu w wypadkach zamierzonego unieruchomienia zakładów pracy.

Proces przeciwko komunistom w Gdyni

Wszyscy oskarżeni w liczbie pięciu zostali skazani na karę twierdzy od 8 miesięcy do 2 i pół lat

Gdynia, 12. 3. (Tel. wł.). W dniu wczorajszym odbyła się tutaj rozprawa sądowa przeciw 5 młodym murarzom z Wielkopolski i Pomorza, oskarżonym o utworzenie w Gdyni miejskiego komitetu komunistycznego, wywieszanie transparentów o wywrotowych hasłach, kolportaż „bibuły“ komunistycznej i organizowanie wieców bezrobotnych.

Rozprawa okazała, że przywódca „jacejki“ komunistycznej na terenie Gdyni był 25-letni Stefan Lewandowski z Gniezna, który pracował w ścisłym kontakcie z komunistą gnieźnieńskim Feliksem Piętkiem, zwanym w partii „Szymonem“. Piątek otrzymywał instrukcje i „bibułę“ z centrali Komunistycznej Partii Polskiej w Warszawie za pośrednictwem Poznania.

Świadek Jan Pawłowski z Jarocina murarz z zawodu, zeznał, iż jeden z o-

skarżonych poinformował go, że na wszeście rozruchów komunistów otrzymują materiał wybuchowy i broń drogą wodną z Gdańska i że „za rok będziemy mieli wolność“. Działo się to w lecie zeszłego roku.

Dzisiaj w południe sąd ogłosił wyrok. Oskarżeni zostali uznani winni, że w Gdyni od kwietnia do listopada 1931 roku utworzyli miejski komitet komunistyczny, prowadzili agitację komunistyczną, sporządzali transparenty, kolportowali ulotki oraz czasopisma. Zasadzono im w myśl art. 47 i 86 kodeksu karnego, przy zastosowaniu okoliczności łagodzących i po zaliczeniu aresztu śledczego, na karę twierdzy: Stefan Lewandowski 2 i pół roku, Wacław Jaworski 1 rok, Czesław Marcinkowski 1 rok i 3 miesiące, Władysław Adamski i Wincenty Majewski po 8 miesięcy.

O gospodarczą współpracę państw naddunajskich

Francuski punkt widzenia — W przededniu ważnych narad Stanowisko Niemiec

Paryż, 12. 3. (PAT). W tutejszych kołach politycznych panuje przekonanie, że pertraktacje, dotyczące memorjału francuskiego w sprawie planu współpracy gospod. państw naddunajskich, wejdą prawdopodobnie już w przyszłym tygodniu w fazę bardzo ożywionej aktywności.

Komentarze, opublikowane zagranicą w sprawie tego planu, wysunęły szereg nieporozumień, które rząd francuski pragnie czempredziej wyjaśnić. Nie chodzi bynajmniej — jak to niektórzy twierdzą — o projekt unii celnej państw naddunajskich, lecz jedynie o szereg układów handlowych na podstawie systemu preferencji, któreby pozwoliły tym państwom wznowić ich aktywność gospodarczą, a przez to wzmocnić ich wypłacalność.

Obecnie toczą się rokowania nad uzgodnieniem opinii co do formuły zaproszenia, jakie będzie skierowane do państw Europy środkowej: Austrii,

Węgier, Jugosławii, Czechosłowacji i Rumunii.

Paryż, 12. 3. (PAT). Prasa francuska donosi z Berlina, że w tamtejszych sferach politycznych oczekują, iż rząd niemiecki uczyni żądostę zaproszeniu rządu francuskiego i weźmie czynny udział w akcji, dotyczącej państw naddunajskich.

Wprawdzie propozycje francuskie różnią się bardzo od tekstu noty, wyśtosowanej przez Rzeszę do rządu austriackiego, mimo to jednak rząd berliński nie jest przeciwny przychylnemu zbadaniu wszystkich propozycji, pochodzących od innych mocarstw. Rzesza zastrzega się tylko przeciw temu, by w konferencjach, jakie mają się odbyć, miała mieć tylko głos doradczy, wychodzący z założenia, że nie tylko w tej kwestii jest zainteresowana bezpośrednio, lecz, że jest składową częścią bloku państw naddunajskich, które mają być połączone w federację gospodarczą.

torów armji. Wymienione są nazwiska gen. Rydza - Smigłego i gen. Sosnkowskiego, jakkolwiek nie jest wykluczone że mianowany będzie ministrem inny generał. Marsz. Piłsudski zatrzymałby tylko stanowisko generalnego inspektora sił zbrojnych.

To samo pismo dowodzi, że napewno przy rekonstrukcji rządu premier Prystor pozostaje nadal na stanowisku prezesa rady ministrów.

Stronictwo Narodowe

Koło Naramowice

Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 13-go b. m. o godzinie 16-tej (4 po południu) w lokalu p. Urbańskiego. Referat polityczny wygłosi p. Sławeta. O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Ciekawa rozprawa

Gdynia, 12. 3. (Tel. wł.). Do tutejszego wydziału karnego wpłynął wreszcie akt oskarżenia w sprawie „Mikulski, Kotliński i tów.“.

Akt liczy 46 stron maszynowego pisma i oskarża: Mikulskiego, Kotlińskiego, inż. Granowskiego, inż. Z. Bielawskiego oraz Greunerta; świadków powołuje 42.

Termin rozprawy nie został jeszcze ustalony. Proces odbędzie się nie wcześniej, niż w drugiej połowie kwietnia. Przewodniczyć ma wiceprezes s. o. Heidrich, oskarżać — prawdopodobnie prokurator Łepki z Grudziądza. Trwający proces, budzący nie tylko w Gdyni wielkie zainteresowanie, oblicza się na dwa tygodnie.

Polityczny mord

Helsinki, 12. 3. (PAT). W piątek rano została zamordowana strzałami rewolwerowymi miss Minna Craucher. Morderstwo dokonano w jej domu w Helsinkach.

Miss Craucher miała być międzynarodowym szpiegiem. Podobno pozostawała ona ostatnio w kontakcie z ruchem lappowców, poróżniła się jednak z niektórymi przywódcami tego ruchu.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 1/2 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd Bank Polski oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mk. niem. w dewizach — zł. gotówką — zł. za 100 guld. gd w dewizach 173.41 do 173.67 zł., gotówką 173.07 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 12. 3. 1932

Warunki: Handel hurtowy parwet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierci litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg (121 f w h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127.4 f w h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg (126.4 f w h.); 5) jęczmienia pozm. i pom. a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa pozm. i pom. 43.55 kg. (74.1 f w h.).

Ceny transakcyjne.
Żyto 15 tonn par Pozn. 24.50
Usposobienie stałe
Pszennica 60 tonn par. Poznań 25.00
Usposobienie stałe

Ceny orientacyjne.
Żyto 24.25 — 24.50
Usposobienie stałe
Pszennica 24.50 — 25.00
Usposobienie stałe
Jęczmień a) 64—66 kg. 20.50 21.50
Jęczmień b) 68 kg. 21.50 — 22.50
Usposobienie spokojne
Jęczmień browarowy 23.75 — 24.75
Usposobienie spokojne
Owies 20.25 — 20.75
Usposobienie spokojne
Maka żytnia 65% wł work. 36.50 — 37.50
Usposobienie stałe
Maka pszenna 65% wł work. 37.50 — 39.50
Usposobienie stałe

Otręby żytnie 14.75 — 15.25
Otręby pszenne 13.75 — 14.75
Otręby psz. nne (grube) 14.75 — 15.75
Rzepak 32.00 — 33.00
Gorczyca 30.00 — 35.00
Wyka latowa 22.00 — 24.00
Peluszk 23.00 — 25.00
Groch Victoria 23.00 — 26.00
Groch Folgera 30.00 — 34.00
Łubin niebieski 11.50 — 12.50
Łubin żółty 16.00 — 17.00
Seradela 28.00 — 30.00
Konieczna czerwona 150.00 — 200.00
Konieczna biała 320.00 — 460.00
Konieczna szwedzka 130.00 — 180.00
Konieczna żółta odluszczone 140.00 — 160.00
Przełot 260.00 — 300.00
Tymoteusz 40.00 — 55.00
Rajgras angielski 45.00 — 50.00

Ogólne usposobienie stałe.
Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 115 tonn, pszenicy 95 tonn, jęczmienia 60 tonn, owsa 45 tonn, makuchu słonecznikowego 15 tonn, ziemniaków 975 tonn.

Owies biały niezadeszczony ponad notowanie.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 12. 3. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania była w dalszym ciągu ożywiona. Z pożyczek państwowych płacono nadal za 5% Pożyczkę konwers. 38 1/2%. Poż. inwest. 91% jednakże bez notowania. Większe zainteresowanie zauważono w papierach lokacyjnych P. Z. K., które przeważnie lekko wykazywały, mianowicie płacono za 8% listy dol. stare 69%, za 4% listy zast. konwert. 29% oraz za 6% listy żytnie 13.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych handlowano Bankiem Polskim po 84 w tranzakcjach. W obrotach nieoficjalnych płacono za 4% Premjówkę dol. 48 oraz za 3% Poż. bud. 37%.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):
5% Pożyczka konwersyjna 38 1/2% P
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 69% +
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziemstwa Kredyt. 29% +
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 13.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I. em. 84.— +
Tendencja ożywiona.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 12. 3. 1932.
Waluty **Gotówka**
Dolary St. Zjedn. tr. 3.90 sp. 8.92 kup. 8.88.
Dewizy:

	trans	sprzed	kup.
Belgia	124.20	124.51	123.9
Holandja	311.65	360.55	358.75
Londyn	32.55	32.68	32.38
Nowy Jork	8.916	8.936	8.836
Nowy Jork	8.921	8.941	8.901
kabel	8.910	8.919	8.911
Paryż	173.10	173.43	172.57
Szwajcaria	211.35		
Berlin			

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud.	39.25	39.50
4% poż. inwes.	49.25	49.00
4% premj. dol.	61.00	59.37
7% poż. stabił.		

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00 — 86.00
Lilpop	0.00 — 14.75
Ostrowieckie seria B	0.00 — 30.0
Haberbusch	0.00 — 8.50

Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 12. 3. 1932 r.

Pszenica march 75—76 kg 248.00—250.00

Tendencja spokojna.

Żyto march 72—73 kg. 193.00—195.00

Tendencja spokojna

Żyto ze statku cif Berlin 211.00

Tendencja spokojna

Żyto rosyjskie cif Berlin tr. 195.00

isp

Tendencja spokojna.

Jęczmień brow. 189.00—196.00

Tendencja słabsza

Jęczmień pastewny i przemysłowy 176.00—184.00

Tendencja słabsza.

Owies march 159.00—166.00

Tendencja spokojna.

Maka pszena 31.25—34.75

Tendencja spokojna.

Maka żytnia 26.90—27.90

Tendencja spokojna.

Ospa pszena 10.70—11.00

Tendencja spokojna.

Ospa żytnia 10.40—10.70

Tendencja mocniejsza.

Groch Victoria 19.00—26.00

Groch drobny iadalny 21.00—24.00

Groch pastewny 15.00—17.00

Peluszk 16.50—18.50

Bób 15.00—17.00

Wyka 16.00—19.50

Łubin niebieski 11.00—12.00

Łubin żółty 15.00—17.00

Seradela nowa 34.00—39.00

Kuchy linae 37% 12.60

Kuchy z orzecha ziemnego 13.90—14.20

Kuchy mielone (mączka) 13.4 — 13.80

Wyłoki suche paryt. Berlin 8.50

Sróć Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 12.20—12.40

Sróć Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 13.10

Plaiki ziemniaczane 16.90—17.30

Ogólna tendencja utrzymana.

Giełdy zbożowo - towarowe

Kraków 11. 3. Pszenica dworska czerwona 29.50 — 30, biała 29 — 29.50, targowa 28.50 — 29, żyto dworskie lubelskie stand. 25.25 — 25.50, nowe stand. 26 — 26.25, jęczmień na kaszę stand. 22 — 23, kukurydza kraj. 24 — 25, peluszk 32 — 34, fasola biała 24 — 26, wyka ciemna 28 — 29, wyka jasna 27 — 28, makuchy soja sróć 46 proc., niem. 33 — 34, konieczna nasienna czerwona 260 — 280, maka pszena okr. krak. grysikowa 49 — 52, 45 proc. 48 — 48.50 60 proc. 45.50 — 46, maka pszena z młynów kongres. 45 proc. 44 — 45, grysikowa 45 — 46, 0000 42 — 43, maka żytnia okr. krak. 65 proc. 41.50 — 42, maka żytnia okr. poz. 65 proc. 41.50 — 42, Graham pszeny 39 — 40, otręby żytnie 15.25 — 15.75, pszenne 15.25 — 15.75, maka czerwona z workiem 19 — 20. Tendencja mocniejsza, dowozy małe.

Lwów 11. 3. Na giełdzie zbożowej: brak obrotów. W tranzakcjach pozagiełdowych tendencja zwykła dla pszenicy. Usposobienie wyczekujące.

Warszawa 11. 3. Pszenica bez zmian: żyto 25.50, jęczmień na kaszę 22 do 22.50, browarniany 23.50 — 24, Usposobienie spokojne.

O wychowanie szkolne, zgodne z tradycją narodową

Z mowy sen. Soltyka w plenum Senatu

W piątkowych obradach Senatu nad ustawą o ustroju szkolnictwa senator Klubu Narodowego, b. dyrektor Soltyk, wygłosił dużą, znakomitą mowę, w której części pierwszej poddał ustawę rzeczowej a surowej krytyce ze stanowiska ściśle fachowego, poczem w części drugiej przeszedł do następujących wywodów ogólnych:

Ustawy przedłożone nam, są szkieletem, który przyoblec w ciało i tchnąć w niego ducha ma każdorazowy minister wyz. rel. i ośw. publ. Jakże będzie ciało i duch, nie wiemy. Wobec tego obowiązkiem naszym jest z tego wysokiego miejsca wypowiedzieć opinie, jakie duch ożywiać winien wychowanie pokoleń młodych, aby one w szkole polskiej rozwinąć mogły w całej pełni piękne pierwiastki, które właściwie są zbiorowej duszy polskiej i które wniesione do ogólnej skarbnicy dorobku ludzkiego zapewnią nam poczesne miejsce wśród cywilizowanych narodów świata. My te ambicje mamy.

Na komisji oświaty i kultury p. wiceminister Pieracki oświadczył, że ramić te wypełni ofiarny nauczyciel. Niewątpliwie, nawet złą ustawę może poprawić nauczyciel polski, jeżeli tchnie w nią ducha polskiego. Trzeba tylko jednego warunku. Trzeba, aby nauczyciel poczuł się wolnym obywatelem, ograniczonemu li tylko przez ustawy Rzeczypospolitej.

Trzeba, aby ze szkolnictwa polskiego uleciał duch panujący obecnie, który sprawia, że ludzie nie mówią ze sobą. Nie trzeba wdzierać się do sumień nauczyciela i narzucać mu chwilowych tendencji. Trzeba, aby nauczyciel polski mógł w spokojnej pracy mieć na oku li tylko dobro narodu i państwa, a nie doraźne cele regime'u, jakkolwiekby on był.

Wreszcie nie należy używać nauczyciela za narzędzie tego lub innego systemu rządowego. Tymczasem ustawa o ustroju szkolnictwa w art. 60 daje prawo każdorazowemu ministrowi W. R. i O. P. zmieniać w drodze rozporządzeń istniejące ustawy szkolne, a więc i ustawę o stosunkach służbowych nauczycieli. Fakt ten stwarza dla całego nauczycielstwa stan ciągłej niepewności.

W warunkach takich trudno będzie wykrzesać entuzjazm tak bardzo potrzebny w pracy nauczycielskiej. Warunki nowe sprawiają, że wielkie charaktery, które dały Polsce orleńta, które wychowywały młodzież w idei poświęcenia dla narodu i państwa polskiego, wiernej dla nich służby, oraz poczuciu odpowiedzialności za losy narodu i państwa, te wielkie powiadam charaktery nie chcą łamać się, będą wyrzucone poza nawias pracy swej, a ton szkole nadawać będą dwulicowe miernoty, które dopasują się do każdego systemu rządowego.

Smutną i przykrą jest rzeczą słyszeć pewnego rodzaju wrzask około t. zw. wychowania państwowego, około zagadnienia, które nie jest zagadnieniem nowym. Niedobrze jest zubożać naród i skracać dzieje jego. Wszystko to robi wrażenie, jak gdyby Polska stała się państwem dopiero w r. 1926. Zapomniał się, że państwo ma tysiącletnią wielką przeszłość swą, i że za państwo to ginęli najlepsi w narodzie, i że zasięgi obronców państwa uosobiony w szlachcicu Kościuszcze, w chłopie Bartoszu Głowackim i mieszczaninie Kilińskim stałe wznosił na ilości i jakości.

A kiedy wytrącono nam buławę i miedź z ręki, powstałi poeci i myśliciele i pochwycili w dłonie swe wytrącone nam przemocą berło i mówili ciagle narodowi polskiemu i światu całemu o nieprzedawnionych prawach narodu do bytu niepodległego. Idea walki o państwo żyła i nazywała się krwią i męką najlepszych synów swych, a gdy przyszła wojna, to wszędzie tam, gdzie było gorące serce polskie i gdzie tylko nadarzyła się możliwość, tam Polak chwycił za broń, aby wywalczyć narodowi byt niepodległy i państwu niezawisłość.

A gdy barbarzyński wschód wyciągnął rękę już w zaraniu niepodległości naszej na wolność naszą, młodzież wszystkich wyższych zakładów naukowych ruszyła na front, znacząc drogi walki o niezawisłość polityczną państwa swą krwią serdeczną. Niema wszechznanego polskiej, niema średniej szkoły polskiej męskiej, a częstokroć i powszechnej, gdzieby na tablicach państwowych nie były wyrzute złote

zgłoskami imiona tych, którzy życie swe złożyli w obronie państwa. W r. 1920 stanęło ramie przy ramieniu dziecko inteligenta, chłopca i robotnika. spełniło swe posłannictwo dziejowe, osłoniło młodą swą pierś stolicę Polski, państwo polskie, a z niem całą cywilizację europejską przed barbarzyńskim wschodem.

Czy tego nie dosyć, aby dać świadectwo prawdzie, że młodzież polska pisała i pisała w duszy swej wielkie ideały narodu i państwa polskiego. To tylko trzeba powiedzieć, że młodzież polskiej przyświecają zawsze hasła wielkie, a nie cele doraźne dnia dzisiejszego. Młodzież polska, wychowana przez naród, przez nauczyciela polskiego, zdała swój egzamin państwowo.

Nie trzeba przeto robić ze sprawy wychowania państwowego jakiegoś hasła nowego, bo hasło to jest stare jak stara jest Polska. Trzeba tylko włożyć weń treść odpowiadającą wielkiej przeszłości polskiej, głębokim pokładom duszy zbiorowej narodu i wielkim tradycjom naszym, a nie naginać hasła tego do chwilowych i przemijających potrzeb dnia dzisiejszego, do potrzeb tego lub innego regime'u.

Cokolwiekby się myślało o poziomie kultury polskiej, to jednak poniżej przeciętnego poziomu leży koncepcja polityczna przeciwstawiania państwa narodowi. Jest to wysiłek niefortunny przeciwko prądowi dziejów, które potrochu doprowadziły naturę Polaka do pojmowania dobrowolnej gotowości służenia państwu. Godzenie w ideał dobrowolności w mniemaniu, że się łamie samowolność, to wielka pomyłka.

Bez oparcia w narodzie nie ma jest potęga państwa. Wiemy przecież, że nie ostateło się ono, gdy w XVIII wieku nieskonsolidowany jeszcze naród stanowy nie mógł przyjąć państwu z pomocą. Z tego doświadczenia naród wyniósł naukę, że trzeba się rzadzić w ten sposób, aby broń Boże nie dać się rozdzierać, nie dać się odsuwać od państwa, lecz wychowywać się w duchu konsolidacji i dobrowolności świadczeń publicznych.

Hasła wychowania państwowego w tem znaczeniu, jakie im nadaje obecny kurs urzędowy, wywołując przykry konflikt, o którym ciagle słyszymy, że wynika z nieporozumień, ale przecież trzeba nareszcie zrozumieć, na czym to nieporozumienie polega. Hasła te są w Polsce przestarzałe i wsteczne. Na czym polegała postępowość systemu wychowania Komisji Edukacyjnej? Na zrozumieniu, że między techniką szkolną, a podłożem psychicznym wychowania narodowego musi istnieć bezpośredni związek. Dyskusja nasza w parlamencie takie robi wrażenie, jakbyśmy nie widzieli różnicy, jaka zachodzi między wartością wychow. przez matkę i wychowaniem przez jakąś bonę. W Polsce ta różnica już była przez wychowawców przemysłana. Rozumiano, że przy tej samej technice zewnętrznej nauczania zabiegi matki, przepojone pierwiastkami wiary i tradycji mają wartość większą. Szkoła ściśle zespolona z otoczeniem społecznym lepiej wychowa, niż szkoła wprawiana w ruch przepisami i szablonami. Technika wychowawcza może być nawet bardziej pierwotna, nie tak wyszukana, jak ta, którą dzisiaj sztandaryzują najnowsze pomysły, ale wyda ona lepsze rezultaty, niż rytuał urzędowy, jeżeli tamtą skromną technikę ożywia bezpośredni prąd życia.

W systemie Komisji Edukacyjnej nie tyle wartościowe były plany, przepisy i wogóle administracja, ile właśnie to szczęśliwe połączenie techniki z życiem. Nauka o narodzie postąpiła w socjologii i nie da się dzisiaj wziąć za nawias. Myśl dzisiejsza o zjawiskach życia społecznego stoi na tym gruncie, że jedyną wśród nich rzeczywistością konkretną jest naród, a wszystko inne jest pochodne. Państwo jest instrumentem narodu przez naród wytworzonym. Naród, jak wiemy z doświadczenia może istnieć bez państwa, ale państwo bez narodu istnieć nie może.

Państwo, oceniające doniosłość wychowania, przychodzi narodowi z pomocą, biorąc na siebie administrację szkolną, mechanikę, ale duszę temu wychowaniu daje naród, ten sam naród, który daje duszę państwu. Wychowanie jest i musi być narodowe i zawsze nazywało się narodowym, była Komisja Edukacji Narodowej. Nietylko dlatego, że pochodzi z rodzicielskiej troski narodu,

ale i dlatego, że skierowane jest do wychowania całego narodu.

Państwo, któremu zależy na rozwoju samowiedzy narodowej za pierwszy warunek systemu kładzie jak najszerzy dostęp inicjatywy prywatnej, a pod względem prawnym takie formy pracy, aby każdy miał możność dążenia z pomocą. Szkoła ogólnokształcąca tem jest lepsza, im ściślejsza ma związek z życiem. Złazszcza u nas, gdzie liczyć się trzeba z naturą umysłu polskiego. Umysł ten nie jest (jak niemiecki) teoretyczny i abstrakcyjny, lecz przesiąknięty jest motywami emocjonalnymi i poczuciem rzeczywistości, które wiąże go z życiem.

To, co powiedziałem, określa stanowisko moje i całego ogółu polskiego, wobec górującego nad wszystkimi projektami do ustaw szkolnych hasła t. zw. wychowania państwowego pełnego nieufności i do szkolnictwa prywatnego, a ta nieufność wyraża się w ustawie o szkolnictwie prywatnym. Statystyczne mechanizowanie aparatu szkolnego obraża poczucie wychowawcy polskiego na punkcie prawa powszechności obywatelskiej w wychowaniu.

Aparat państwowy czuje się widać mocny w miastach (poza obszarem ziem zachodnich) i na nich swój ustrój opiera.

Tymczasem Polska w znacznym stopniu ludowa i wiejska ma w swoim myśleniu ustrojowym silne poczucie ziemi i ludu, jako swej gleby. Projektowany ustrój upośledza wioskę z małą szkołą. Gdyby soki żywotne od organizmu cywilizacji polskiej miały dopływać tylko z miast pół na pół polskich, to w niedługim czasie Polska przeobraziłaby strukturalnie swój typ.

Jednym z największych zagadnień, jakie stają przed polską samowiedzą, jest kwestja naszego charakteru narodowego. Czem jesteśmy i gdzie siebie szukamy? Przecież budować można tylko z tego, co się ma w sobie. Jeżeli chodzi o charakter polski, o jego normalność, trwałość i bogactwo, wzorów szukać musimy u ludu wiejskiego. Na dopływie tych pierwiastków, któreby odżywiły zwietrzałość pokładów górnych bardzo Polsce zależy.

Wielki czas powiedzieć sobie przy tej okazji, że ostatecznym obiektem wychowania publicznego jest nie odcierana jednostka, lecz całe społeczeństwo, że ani jednostka, ani naród nie są czemś w pustce, lecz mają swoje przyrodzone orbity. Naród nasz pamiętać musi, że: 1) jest młody, a współzawodniczyć musi z cywilizacjami starszemi, dopędzić musi czas stracony, 2) położony jest geograficznie w tak niekorzystnych warunkach granic, że łatwo go zdusić, jeśli nie da odporu moralnego. Stąd wniosek, że powoływać trzeba do pracy wszystkich, nikogo nie odsuwać od niej i powtórzyć cały nacisk położony na konsolidację wewnętrzną narodu. Tutaj środków być winny wszystkie ambicje państwa, aby Polska była jedną twierdzą duchową, niepodatną do rozkładu. Polska istnieć będzie wtedy, gdy każdy obywatel będzie dobrowolną siłą czynną, twórczą i obronną.

To jest zasadniczy artykuł konstytucji duchowej Polaka. Dlatego taką wagę przywiązywano w Polsce do systemu wychowania, dlatego wybitni wychowawcy polscy stawiali się meżami stanu, a meżowie stanu — wychowawcami. To było tajemnicą zjawiska, że myśl filozoficzna w Polsce brała zawsze kierunek wychowawczy, upatrując najwyższy stopień prawny i piękną w ideale obywatela jako twórcy narodu.

To też jest przyczyną, że my dzisiaj, spadkobiercy polskich ideałów wychowawczych, z nieufnością patrzymy na tendencje sprzeczne z tą tradycją i że odmawiamy poparcia projektowanym ustawom szkolnym, w których widzimy tendencje do nagięcia wychowania pokolenia młodego do przemijającego systemu rządowego są właściwie ustawami o pełnomocnictwach dla p. ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego. (Oklaski).

Dla informacji Czytelników nadmieniamy, że senator Soltyk, od roku 1910 dyrektor czterech szkół prywatnych typu gimnazjalnego w Radomiu, został przez nacisk polityczny wyrugowany z tego stanowiska. Naczelnik wydziału szkół średnich w kuratorjum krakowskim oświadczył sen. Soltykowi, że będzie mógł być nadal dyrektorem, jeżeli złoży publiczną deklarację, że występuje ze Stronnictwa Narodowego, że będzie szkoły odłąd prowadził w duchu „ideologii marsz. Piłsudskiego” i że wzywa społeczeństwo do pójsia w tym samym kierunku. Oto obraz tego, do

Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze
BR. ŻMIDZIŃSKI
POZNAN, Piekary nr. 5.
nr 9 245

czego „sanacja” zmierza ze swem „wychowaniem państwowem”.

Przeciw projektowi prawa małżeńskiego

Jak już o tem pisaliśmy, w senacie poddał ostrej krytyce stanowisko komisji kodyfikacyjnej w sprawie projektowanej ustawy małżeńskiej członek tejże komisji sen. Makarewicz.

Obecnie przeciwko temu projektowi wystąpił jeszcze jeden członek komisji kodyfikacyjnej, p. adw. Ludwik Domański. W wydanej przez siebie pracy wykazuje on jego wady, np. niezgodność z konstytucją, naruszenie trwałości i nierozdzielności małżeństwa i t. p. Z rozpatrywania projektu wyprowadza autor kategoryczny wniosek, że projekt ten powinien być w całości odrzucony i wycofany z obiegu, jako antyreligijny, antyspołeczny, amoralny i szerzący zgorzelenie w społeczeństwie.

Pierwszy międzynarodowy kongres katolickiej prasy akademickiej

(KAP) W dniach 4 — 6 marca odbył się w Lille pierwszy międzynarodowy kongres akademickiej prasy katolickiej, zwołany z inicjatywy niemieckiego pisma „Catho” przy Uniwersytecie Katolickim. W zjeździe wzięli udział liczni delegaci, przeszło dwudziestu narodowości z Kanady i Chinami włącznie. Delegacji polskiej przewodniczył kierownik wydziału zagranicznego „Odrodzenia”, p. Karol Pieńkowski.

Kongres obradował w trzech komisjach: ideowej, technicznej i współpracy międzynarodowej. Poza tem odbyło się jedno zebranie publiczne, dwa bankiety i uroczyste zamknięcie w wielkiej sali uniwersytetu, w którym wzięło udział prawie 1000 osób pod przewodnictwem ks. kardynała Liénart, który przyniósł kongresowi błogosławieństwo Ojca Św.

Zasadniczym celem zjazdu, który udał się nadspodziewanie, było stworzenie organu współpracy między przeszło 300 akademickimi pismami katolickimi, o łącznym nakładzie ok. 400 tys. egzemplarzy. Postanowiono utworzenie w tonie komisji współpracy intelektualnej „Pax Romana”, specjalnego centrum międzynarodowego prasy katol. z siedzibą w Lille przy tamtejszej doskonałej szkole katolickiego dziennikarstwa. Współpraca ma być realizowana za pomocą wymiany wydawnictw, opracowania listy publikacji, wymiany wiadomości, fotografii i t. p. W każdym kraju powstać winien „syndikat” akad. prasy katol., który będzie w stałym kontakcie z centralą Delegacji polska, złożona z 3 osób, była niezmiernie serdecznie podejmowana i wyróżniana przez gospodarzy, a na samym kongresie najważniejsze rezolucje przyjęte, zgłoszone były przez delegację polską.

Jednocześnie z kongresem katolickiej prasy akademickiej w Lille odbyła się w tem mieście wystawa tej prasy, obejmująca działalność na tem polu kilkudziesięciu narodów. Dział polski na tej wystawie jednogłośnie uznano za najlepiej i najbogaciej urządzony, zajmował on bowiem niemal czwartą część miejsca, zajętego przez wszystkie pisma.

Paderewski honorowym obywatelom Chicago

Warszawa, 12. 3. (Tel. wł.) — Wczoraj w nocy rada miasta Chicago mianowała Ignacego Paderewskiego obywatelom honorowym Chicago. (w)

Seminarjum Zagraniczne w Poznaniu

Prócz Niemców i Włochów żaden naród w Europie nie ma tylu obywateli poza granicami swego państwa, co naród polski. Nie ma prawie żadnej ziemi, gdzieby nie było naszych rodaków. Od lodów dalekiej północy aż po prerie Ziemi Ognistej, od miast nadbrzeżnych Australji poprzez wyspy Oceanji aż do krajów Wschodzącego Słońca rozbrzmiewa mowa polska, wlece się za naszym rodakiem tęsknica, człowieczy, polski ból.

Siedem milionów rodaków poza granicami Polski, to naprawdę rzesza wielka. Siedem milionów, to w budżecie narodowym ważna pozycja, która niemała odegrać może rolę.

Polska opiekuje się tą rzeszą, jak może. Posyła jej nauczycieli, instruktorów. Różne organizacje, opiekujące się wychodźstwem, nawiązują z nią stały kontakt. Wysyłają książki polskie, czasopisma i ilustracje.

Najmniej jednak myślno dotychczas o opiece duszpasterskiej dla naszych rodaków. Szedł co prawda raz po raz za wychodzącą polskim polski kapłan. Szedł jako, że sumienie mu mówiło, iż pogina dusze polskie dla Boga i Polski, jeśli nie będą miały duszpasterza, przyjaciela, co je będzie krzepił słowem polskim i modlitwą. Tych księży jednak było stosunkowo mało. Byli to w walnej części księża świeccy, choć i zakonni obejmowali duszpasterskie posterunki.

To też nie dziw, że wśród polskiego wychodźstwa odczuwa się wielki brak kapłanów. Coraż też częściej dociera do kraju ze wszystkich stron wołanie: Dajcie nam polskich duszpasterzy! Brak polskiego kapłana, to dopiero bólów ból.

Brak naprawdę wielki. We Francji na 20 tysięcy rodaków przypada jeden zaledwie polski ksiądz. W Argentynie w prowincjach Córdoba i Santa Fe 30 tysięcy Polaków żyje bez księdza.

W Brazylii są polskie osady, które od 40 lat nie widziały kapłana polskiego. Tam też niektóre parafje polskie ciągną się na przestrzeni 200 km, a 80 proc. naszych rodaków umiera bez świętych sakramentów.

Z chwilą, kiedy J. Em. ks. kardynał Prymas dr. Hlond zostaje oficjalnym opiekunem naszego wychodźstwa, sprawa duszpasterstwa polskiego na emigracji wkracza na inne tory. Do-

tychczas wysyłano kapłanów ochotników do pracy duszpasterskiej i to bez specjalnego do niej przygotowania. Ks. Prymas widząc, że taka doraźna tylko pomoc nie prowadzi do celu, obmyśla plan stałego i systematycznego zasilania duszpasterstwa polskiego granicą. W tym celu powołuje do życia osobne Seminarjum Zagraniczne, które młodych alumnów przygotowuje pod każdym względem do przyszłej ich działalności. Wychowankowie tego seminarjum prócz nauk filozoficznych i teologicznych otrzymają osobne wykształcenie dziennikarskie, dalej zapoznawać się będą z całokształtem zarządzania naszego wychodźstwa. Będą się uczyli obcych języków, geografji; będą się zapoznawali z obyczajami i warunkami społecznymi tego kraju, wśród którego obejmą duszpasterskie posterunki. Będzie to szkoła duchownych podchorążych, z której wyjść mają prawdziwi żołnierze Chrystusowi, co z krzyżem i polską książką w ręku do braci polskiej pójda — w szeroki Boży świat.

Seminarjum Zagraniczne organizuje się w ramach zakonnego zgromadzenia. Doświadczenie bowiem uczy, że zagranicą kapłan zakonny daleko lepiej potrafi sprostać swemu zadaniu, niż kapłan świecki. Kapłan zakonny znajduje w swym zgromadzeniu mocne oparcie. Z natury rzeczy utrzymywać też musi stały kontakt z centralą a więc z krajem. Może też w końcu z większą poświęceniem oddać się swej pracy, bez tej troski o zapewnienie sobie materialnego bytu. To właśnie ta troska hamuje tak często poczynania i skuteczność pracy kapłana świeckiego.

Seminarjum Zagraniczne oraz nowe zgromadzenie zakonne dla duszpasterstwa polskiego zagranicą otrzymało już aprobatę Rzymu. Pius XI błogosławiąc nowemu dziełu, nazwał je „dziełem opatrnościowem i pożytecznem i dlatego memu sercu tak bardzo bliskiem“.

Alea jacta est. Fundamenty pod nowy gmach już położone.

Powstaje na ziemiach polskich nowe dzieło miłości bliźniego pod szczytnym hasłem: Wszystko dla Boga, Polski i ukochanej naszej rzeszy wychodźczej.

Sem. Zagraniczne. Proj. arch. Cybichowski.

Echa styczniowych rewizyj u działaczy O. W. P. w Bydgoszczy

Prokurator umorzył dochodzenia z braku dowodów jakiegokolwiek winy

Czytamy w „Gazecie Bydgoskiej”: Jak wiadomo, bydgoska policja u-mundurowana i tajna dokonała w dn. 29 stycznia rewizji w mieszkaniach kierownika grodzkiego wydziału O. W. P., p. Edmunda Paluszkiewicza, członków tego wydziału, pp. Józefa Kozłowskiego i Teodora Szulca, kierownika placówki III (Wilczak-Okole) p. Franciszka Buławy oraz członka tej placówki p. Jana Konarskiego. Podczas rewizji zabrano m. in. listy składek członkowskich, okólniki i zeszyty ze spisem członków.

Policja, przeprowadzając rewizję, nie mogła okazać się poleceniem sądu, jak to przewiduje art. 100 Konstytucji. Zgodę tę uzyskała policja dopiero na-zastrzeżeniu po rewizji.

Wszystkie „dowody winy“, t. j. ka-jety i listy składek, policja przekaza-

ła prokuraturze, która wszczęła docho-dzenia.

Obecnie wszyscy „przestępcy“ otrzy-mali z prokuratury sądu okręgowego w Bydgoszczy zawiadomienie o umo-rzeniu sprawy.

Pismo to brzmi następująco:

Umorzenie.

Dochodzenie przeciwko Konarskiemu i tow o wykroczenie z § 360 I. 11 k. k. umar-zam po myśli art. 246 k. p. k., albowiem

nie ma żadnych dowodów, aby którykol-wiek z podejrzanych dopuścił się czynu przestępczego.

Zawiadamiając o tem, wzywam Pana do odbioru z pokoju 39 Sądu Okręgowego w Bydgoszczy zajętych swego czasu przez po-licję list składek, okólników, kajetów itd., których wydanie nastąpi za wręczeniem pokwitowania do akt sprawy.

Jak z pisma prokuratora wynika, dochodzenia szły w kierunku ustale-nia winy z § 360 I. 11. Jest to para-graf, z którego karani są również pija-cy, awanturujący się na ulicach!

W związku z tą sprawą — dodaje „Gaz. Bydgoska“ — nasuwa się pyta-nie: Czyżby miast nachodzić mie-szkanka ludzi uczciwych praworząd-nych, patrijotycznych, nie było lepiej ścigać niepokojących Bydgoszcz zło-dziei, włamywaczy, bandytów i in-nych zbrodniarzy? Miast konfiskować zeszyty organizacji, istniejącej legal-nie, czyż z większym pożytkiem dla społeczeństwa nie byłoby wykrywanie magazynów złodziejskich i konfisko-wanie przedmiotów, pochodzących z włamań i kradzieży? Wdzięczność wielką zaskarbiłaby sobie policja, gdy by tak poimowała swe obowiązki i nie poszukiwała „zbrodniarzy“ tam, gdzie ich nigdy nie znałdzie.

Obozowi Wielkiej Polski takie re-

Ratujcie nasze dzieci!!

Ten jednogłośnie apel do wszystkich matek został wysłuchany. Nie będzie już dzieci chorzyh na krzywice słabosć i roz-miękczenie kości niezbyt oskrzezi gruźlicę i ogólny niedorozwój. Jedynym naj-skuteczniejszym środkiem leczniczym przeciwko powyższym niedomaganom dziecięcym jest Emulsja tranowa „Erbe“. Pełnowartościowy ten środek odżywczy, jest przetworzem zawierającym najczystszy tran witaminy sole wapniowe i fosfo-rowe a przytem nadzwyczaj smaczny i chętnie przez dzieci przyjmowany.

Pw 11 246-51.44

Dr L. K.

wizje i szykany nie szkodzą — prze-ciwnie nowych gorliwych zjednywują mu zwolenników. Jeżeli mimo to wy-stępujemy przeciwko tego rodzaju metodom, to li tylko w interesie nara-żonego na szwank dobrego imienia Polski, której dobro zawsze nam leży na sercu bez względu na to, czy takie czy inne są chwilowe jej rządzy!

W Egipcie

Takie potulne zwierzę, zupełnie jak w Polsce moje B. B.

Z Stronnictwa Narodowego

Miesięczne zebranie koła jeżyckiego

Posiedzenie odbyło się we wtorek w sali p. Tomikowskiego. Po zaga-łeniu zebrania przez prezesa p. A. Pa-włowskiego który komunikując o po-wstaniu nowych kół w Poznaniu, na-woływał do wyteżenia wszystkich sił w celu jak największego pomnożenia szeregów zorganizowanych narodow-ców.

Następnie w blisko godzinny re-feracie p. red. Ehrenberg przedstawił obraz chaosu jaki w chwili obecnej w Polsce przeżywamy. Wywody mówcy znalazły ogromny oddźwięk wśród ze-branych, a świadczyły o tem oklaski, jakimi go darzono. W dyskusji za-bierali głos p. i. wiceprezes zarządu na m. Poznań p. insp. Michalski, pp. Janczak, Łamaszewski, Konatkowski i inni.

W wolnych głosach p. Philip poru-szał sprawę zatrudniania przez magi-strat bezrobotnych, wypowiadając pod tym względem pewne zastrzeżenia. Na zakończenie p. prezes Pawłowski apelował do zebranych o liczne ucze-stniczenie w wielkiem zebraniu Stron-nictwa Narodowego w niedzielę o go-dzinie 12 w kinie „Metropolis“ z refe-ratem p. pos. St. Strońskiego.

Z Narodowej Organizacji Kobiet

Koło Narodowej Organizacji Kobiet Poznań—Jeżyce odbyło w tych dniach swe roczne walne zebranie. Obrady za-gaiła przew. p. prof. Cybichowska po sprawozdaniu z ub. posiedzenia se-kretarki, dalsze przewodnictwo odda-no w ręce p. plk. Krzyżagórskiej.

Sprawozdanie z rocznej działalno-sci oraz z ostatniego walnego zebrania odczytała sekretarka p. Krzyżagórska Apolonja, zaś z rewizji kasy p. Zie-leśkiewiczowa. Nastąpiło sprawozda-nie skarbniczki p. Grześkowiakowej ze stanu kasy.

Z przedłożonych sprawozdań wyni-kało, że N. O. K. na Jeżycach żywą

rozwija działalność. W ciągu roku od-było 9 zebrań plenarnych, 1 walne i 2 zarządowe. Obrady na zebraniach po-przedzały zwykle pouczające referaty. Staraniem Koła odbyły się wycieczki i t. p. Majątek koła wnosi 107.39 zł, składka miesięczna wynosi 25 gr mie-sięcznie. Członkiń liczy Koło 40. Z po-wodu kryzysu gospodarczego zanie-chano w tym roku zabawy.

Na wniosek komisji rewizyjnej u-dzieleno zarządowi absolutorium. Przez aklamację zarząd pozostał w składzie zeszlorocznym. Poczet sztandarowy na dzielnicę Jeżycką tworzą pp.: Klausowa, Łuczakowa i Kułakow-ska.

W dalszym ciągu zebrania wygłos-iła treściwy referat p. plk. Krzyżagór-ska na temat: „Rola kobiety w dobie obecnej“, którego z wielkiem zainte-rowsowaniem wysłuchano. W komunika-tach podano, że tradycyjne „święcone“ połączone z herbatką odbędzie się 30 marca w salce p. Tomikowskiego.

W wolnych głosach przemawiały pp. Grześkowiakowa, A. Krzyżagórska, Błotna, Klausowa i p. plk. Wl. Krzyżagórska. Na tem porządek obrad wy-czerpano. (z)

Ewa Bandrowska - Turska i Al. Karpacki w „Rigolecie“.

Zapowiedziany występ gościnny największej dziś w Polsce słynnej ar-tystki, p. Bandrowskiej - Turskiej wy-wołał zrozumiałe zainteresowanie naj-szerszych kół publiczności poznańskiej. Świetna śpiewaczka wystąpi w jednej ze swych najlepszych kreacji, w Rigolecie, a partnerem jej będzie znakomity baryton Opery warszawskiej p. Al. Karpacki. Współudział w przedstawieniu biorą wybitny tenor St. Roy, pp. Al. Szafranska, H. Majchrzakówna, reży-ser K. Urbanowicz, W. Szpingier, A. Klichowski, A. Warchalewski i inni. Kierownictwo muzyczne dyr. Z. Woj-ciechowski. Pozostałe bilety na dzisiej-sze przedstawienie przy kasie Teatru Wielkiego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Okradł 17 kościołów

Notoryczny przestępca, jeżdżąc na rowerze, okradł puszki w kościołach powiatów leszczyńskiego, śmigieńskiego i kościańskiego

W ostatnich dniach policja powiatu śmigieńskiego ujęła mieszkańca Bajanowa Starego, niejakiego Wacława Hankego.

Jest to notoryczny przestępca, który dopuszczał się licznych kradzieży w kościołach. Podczas rewizji domowej znaleziono u Hankego cały magazyn przedmiotów pokradzionych w kościołach. W dochodzeniach okazało się, że w ostatnim czasie Hanke dopuścił

się kradzieży skarbonek w 17 kościołach na 300 złotych.

Hankego, który przyznał się do kradzieży, aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Śmiglu. Hanke jeździł rowerem na wyprawy złodziejskie, a terenem popisów tego złoceńcy, były powiaty: leszczyński, śmigieński i kościański.

W sprawie dalsze śledztwo jest w toku. (k)

Śmiertelne zaccadzenie

W Bydgoszczy zaccadło się gazem świetlnym dwoje osób w domu przy ul. Marcinkowskiego 6. 84-letni Franciszek Bigalke z zawodu muzyk był już martwy, gdy przybyło pogotowie, zaś jego kuzynka 30-letnia Elżbieta Martwig była bezprzytomna, ale dawała jeszcze oznaki życia. Uda się ją zapewne uratować przy życiu. Sp. Bigalke wieczorem, poprzedzającego katastrofę, chciał zagrześć mleko na kuchence gazowej. Gaz jednak nie zapalił się, a przyczyną niefunkcjonowania maszyny staruszek z powodu słabego wzroku nie zauważył. Powodem niezapalenia się gazu w maszynce było rozłączenie kuchenki z przewodem gazowym z powodu usunięcia się węża gumowego. Sp. Bigalke i Martwig przy udawaniu się na spoczynek nie spostrzegli ułatniania się gazu. Dopiero rano przybyła do mieszkania wnuczka Bigalkego zauważyła wypadek. Zaniepokojona niezwykłą ciszą w domu zaalarmowała sąsiadów, którzy otworzyli gwałtem drzwi i przywołali pogotowie ratunkowe. (k)

Marynarz poderżnął gardło narzeczonej

Nasz korespondent tczewski (dt) donosi:

Miasto nasze przeżywa ostatnio szereg tragicznych wypadków. Jeszcze nie przebrzmiały echa śmierci kupca Henryka Napierały (Kurjer Poznański donosił o tem w numerze czwartkowym — dop. red.), a umysły społeczeństwa zaprzątnęła nowa tragedia.

Przy ulicy Południowej 8 mieszkała 19-letnia Anna Mrozówna, narzeczona marynarza Kowalskiego. W mieszkaniu zakochanych rozpoczęła się w godzinach popołudniowych cicha tragedia. Kowalski poderżnął, z przyczyn bliżej nieznanych, gardło Mrozównie, poczem udał się na posterunek policji i oddał się w ręce władz. Mrozównę przewieziono do szpitala powiatowego i istnieje nadzieja utrzymania jej przy życiu.

Blizsze szczegóły tragedji są narażone na trzymanie w tajemnicy.

KALENDARZYK

Sobota, 12 marca 1932.

Słońce: wschód 6.15; — zachód 17.51; — długość dnia 11 godz. 36 min.
Księżyc: wschód 7.29; — zachód —; — przed pierwszą kwadrą

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 13 st. C., pogodnie, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 758 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa — 3 st. C., najniższa — 14 st. Cels.

Kal. rzk.: Grzegorz W.; jutro Nicefor B. Kal. słow.: Światosz; jutro Niecislaw.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * Uroczystość błogosławionej Ludwiki de Marillac, współzałożycielki Zgromadzenia SS. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo odbędzie się we wtorek, 15 bm w kościele Przemienienia Pańskiego. W dniu tym będzie wystawiony Najświętszy Sakrament od godz. 6 do godz. 16. Msze św. odbędzie się o godz. 6, 7 (wotywa), 8, 9, suma z kazaniem o godz. 10.30. Nieszpory z kazaniem o godz. 4 popołudniu.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Posiedzenie Rady miejskiej odbędzie się w środę, 16 bm, o godz. 18.30. Na porządku obrad m. in.: Przyjęcie sprawozdania rachunkowego za rok 1930-31 i uchwalenie dodatkowych kredytów dla budżetu 1930-31, sprawa oddania Teatru Wielkiego p. dyr. Wojciechowskiemu do

bezpłatnego używania, zmiana statutu nagrody literackiej, sprawa budowy dalszych domów robotniczych w Główniej i dodatkowego kredytu dla budowy Hotelu „Polonia”, uchwalenie dodatkowych kredytów dla budowy Stajonu, Palmiarni i Miejskiej Szkoły Handlowej.

— * Z Tow. Młodych Przemysłowców. Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 14 bm, o godz. 20 na sali Domu Rzemieślniczego. Wykład wygłosi p. radca Władysław Berkan na temat: „Wychodźstwo polskie w Niemczech”. — Zgłoszenia członków na kurs uproszczonej księgowości który urządza dla Tow. Związek Tow. Przem. i Rzem. (za opłatą 5 zł), przyjmują do 15 marca br. pp. prezes Jan Ziabicki, ul. Wodna 2, skarbnik W. Wilak, ul. Podgórna 10, sekretarz W. Niewiada, ul. Mostowa 2. — Tow. bierze udział w uroczystości „Dnia Morza Polskiego” w niedzielę, 13 bm, pod sztandarem Tow. O godz. 8 msza św. w kościele farnym, o godz. 12 uroczysta akademja w kinie „Słońce” na zakończenie wyświetlanie filmu o morzu. Wstęp wolny.

— * Koło Seniorów. Zebranie miesięczne odbędzie się w środę, 16 bm o godz. 20 w własnych lokalach przy ul. Marcinkowskiego 26. Wykład z przeżyciami n. t. „Na wodach Wielkopolski i Pomorza” wygłosi p. dr. Smoluchowski. Na zebranie zapraszamy wszystkich członków wraz z rodzinami.

— * Z Tow. Przemysłowców Poznań-Wilda. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w środę, 16 bm o godz. 19 w lokalu p. Zawadzki przy Górnej Wildzie 75.

— * Tow. Przem. „Jedność” pod wezw. św. Antoniego w Poznaniu. Zebranie plenarne Tow. odbędzie się we wtorek, 15 bm, o godz. 20 w lokalu posiedzeń przy ul. Słusarskiej 6.

Na porządku obrad ciekawy referat p. red. Powidzkiego oraz inne ważne sprawy. Płatna jest serja 39 tow. kasy lokalnej. Do 15 bm płatna jest serja 16 do Związku Fund. Zapomogowego — O liczny udział członków i gości proszą Zarząd.

— * Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego. Zebranie plenarne sekcji misyjnej odbędzie się w poniedziałek, 14 bm o godzinie 19.15 na salce biblioteki sodalicyjnej przy św. Marcynie 69. Wykład wygłosi p. Maria Sarnowska p. t. „Życie wychodźców naszych we Francji”.

— * Centralny Związek Zawodowy Ogródników. Plenarne zebranie 13 bm, o godz. 18 w lokalu p. Jarockiej. Wykład p. prof. Nicłówny: „Rozwój ogrodnictwa w Belgji” — oraz wykład z dziedziny higieny p. Gałczyńskiego, stud. U. P.

ZYCIE SOKOLE

— * Baczność Sokolice! Ostatni wykład informacyjny o obronie przeciwgazowej, połączony z filmem ilustrującym, odbędzie się nie w niedzielę, a w środę, 16 bm o godz. 19.30 na sali Stronictwa Narodowego. św. Marcin 65 I.

— * Tow. Gimn. „Sokół” Poznań IV św. Łazarz. Trzeci wieczór oświatowy odbędzie się w niedzielę, 13 bm o godz. 18 w lokalu Zw. Kolejowców Polskich, ul. Spokojna 24. Wykład wygłosi p. prof. dr. Krotoski i referent oświatowy Okręgu Poznańskiego, dr. Gaszak.

WIECZORY, KONCERTY

— * Pokaz mód wiosennych. Dnia 13 bm, o godz. 17 w pięknych salonach „Adrii” odbędzie się na dochód oświatowy w wojsku pokaz mód wiosennych, w którym łaskawy udział przyjęły firmy: Bon Marche, plac Wolności 1, stroje damskie. Janusz, ul. Fr. Ratajczaka kapelusze dla pań. Wiśniewski, św. Marcin 4 — futra. lisy. Zamojski, ul. Nowa 7 — suknie kostjumy i płaszcze dla pań. Podczas pokazu mód będą podawane ceny na poszczególne przedmioty a publiczność będzie mogła nabywać po cenach najniższych. Podczas pokazu koncert i bridge. Konferensjerkę objął znany tancerz p. Zygmunt Makowski. Wstęp wolny, pod wieczorek 3 zł.

WYKŁADY

— * Moje dziecko nie chce jeść! Tak skarży się niejedna matka, zakłopotana, bezradna, bo nie zna przyczyn tego objawu, ani też nie wie, jak temu zaradzić. Wychowanie zdrowego, silnego dziecka jest największą troską rodziców. Wymaga ono dużo poświęcenia, cierpliwości, a

przede wszystkim choćby pobieżnej znajomości chorób dziecięcych oraz zasadniczych wiadomości z higieny i odżywiania. Tylko ci rodzice, którzy poznali najważniejsze zasady z powyższych wymienionych działów, mogą być pewni, że wcielając w czyn teoretyczne wiadomości, podane przez nauki lekarskie, wychowają dzieci swe na zdrowych i silnych potomków — „Moje dziecko nie chce jeść” — oto tytuł wykładu, w którym p. prof. dr. K. Jonscher wskaże najważniejsze przyczyny, fatalne skutki i sposoby uniknięcia tego niepożądanego zjawiska. Wykład powyższy odbędzie się w poniedziałek, 14 bm o godz. 20 w sali Śniadeckich (Coll. Med.) przy ul. Fredry 10.

— * Wrozenie z ręki w świetle nauki współczesnej. Wykład na taki temat wygłosi prof. dr. St. Peliński we wtorek, 15 bm, o godz. 20 w sali Biblioteki Uniw. — Wykład ten ilustrowany odpowiednimi obrazami, był już wygłoszony w szeregu miast Wielkopolski i obudził wszędzie bardzo żywe zainteresowanie. Wykład ten organizuje Koło Poznańskie Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych.

— * W amerykańskim tygrysie i narodowości (Wrażenia i studia z podróży po Stanach Zjednoczonych). Na temat ten wygłosi wykład ks. rektor Cieszyński w czwartek, dnia 17 bm, o godz. 20 na sali Śniadeckich Coll. Medicum ul. Fredry. — Będzie to drugi wykład z cyklu urzędowego staraniem T. C. L. na rzecz biblioteki dla dzieci bezrobotnych. Interesujące wykłady ściągają tłumy publiczności. Przepiękne przeźrocza. Wstęp 25 i 10 gr. Bezrobotni mają wstęp wolny.

WYSTAWY

— * Wystawa miłyja parafii Bożego Ciała jest otwarta w niedzielę, dnia 13 bm, od godz. 10—20. Warto oglądać tak piękne eksponaty, które pod względem jakości i ilości przekraczają przeciętny poziom wystaw tego rodzaju. Wystawa mieści się w auli Państw. Szkoły Budown., ul. Łakowa 11.

— * W Salonie Tow. Przyj. Sztuk Pięknych przy pl. Wolności 18 mieści się obecnie wystawa grupy artystów wielkopolskich „Plastyka”, w której udział biorą następujący artyści: Dziurzyńska-Rosińska Zofia, Hannikiewicz Adam, Jackowski Henryk, Mroziński Jan, Pogowski Paweł, Samlicki Marcin, Serwin Bogusław, Walkowski Tadeusz i Wysocki Jan. — Wystawa otwarta w dniu powszednim od godz. 11—17, w niedzielę i święta od godz. 12—15. Pilet wstępu 1 zł, zniżkowy 50 gr. — * Wielkopolskiego Związku Myśliwych. Dnia 16 bm o godz. 12 otwarty zostanie pokaz trofeów łowieckich w lokalach Związku, ul. Piekary 6 II ptr. Pokaz będzie codziennie otwarty od godz. 10 do 18 i trwać będzie do wtorku, 22 bm. W dniu otwarcia pokazu odbędzie się o godz. 16 walne zebranie naszego Związku w sali Związku Oficerów Rezerwy. Stary Rynek nr. 80-82 dom ogrodowy, wejście A parter.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Chór kościelny p. w. św. Cecylii przy kościele Bożego Ciała w Poznaniu urządza w niedzielę, 13 bm o godz. 20 w auli III szkoły wydziałowej przy ulicy Różanej koncert religijny. W programie utwory: G. P. Palestyny, M. Gombóli, Wacława z Szamotuł, ks. J. Surzyńskiego, G. G. Gorczyckiego, ks. W. Gieburowskiego, J. Kromolickiego i F. Nowowiejskiego.

— * Zespół Amatorski Pracowników Kolejowych urządzi w niedzielę, 13 bm o godz. 18.30 w Kasyne Gł. Warsztatów Kolejowych (ul. Robocza) przedstawienie sztuki „Karnawał w Warszawie”.

— * Na rzecz budowy kościoła parafii św. Krzyża w Górczynie urządza koło śpiewacze „Lutnia” z Junikowa w dniu 13 bm, o godz. 18 w kinie „Polonia” w Górczynie przedstawienie amatorskie sztuki „Pałka Madeja”.

— * Klub Mandolinistów „Sempre vivo”. W niedzielę 13 bm o godz. 18 w nowej sali „Wiktoria” Rynek Łazarski 18, z współudziałem Tow. Śpiewu „Harfa” odbędzie się przedstawienie amatorskie połączone z koncertem. Przedprzedaż bi-

U osób przygnębionych, wyczerpanych, niezdolnych do pracy naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” pobudza obieg krwi, wzmacnia zdolność myślenia i chęć do pracy. Zadać w aptekach i drogeriach. nw 9249

letów w składzie cygar p. Neymann ul. Marsz. Focha narożnik Gąsiorowskich.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Ile Poznań wypija wody? W wodociągach miejskich na Dębcu przewidziana jest przebudowa stacji pomp. Zamienione będą 3 pompy na nowe o takiej sile, aby sprostały zadaniom przy maksymalnej konsumpcji. Spożycie wody w Poznaniu wzrasta, a ilustrują to następujące cyfry za ostatnich kilka lat. W roku 1926 spożycie wody wynosiło 25 845 metrów kubicznych, w 1927 r. — 27 223 mkb., w 1928 r. — 32 303 mkb., w 1929 r. — 35 645 mkb., w 1930 r. — 37 738 mkb., a w 1931 r. — 39 921 mkb. Wobec takiego stałego wzrostu spożycia przebudowa wodociągów okazała się wskazaną. (k.)

— * Koło Architektów w Poznaniu wyświetla dnia 17 bm o godz. 14 w sali teatru świetlnego „Słońce” film p. t. „Miasto Jutra”. Jest to film naukowy, przedstawiający w sposób obrazowy i najprzystępniejszy wszystkie problemy urbanistyczne dotyczące budowy i projektowania miast. Film poprzedzi pokaz świetlny najnowszych prac architektów poznańskich i przemysłu budowlanego.

— * Z Korporacji Przemysłu Elektrotechnicznego. W dniu 26 lutego przy licznych udziałach członków miejscowych i z prowincji odbyło się w sali Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka doroczne walne zebranie Korporacji. Zebraniu przewodniczył starszy p. inż. Witold Piński. Po załatwieniu aktualnych spraw uchwaleniu zamknięcia rachunkowego i budżetu na rok bieżący odbyły się wybory do zarządu. Starszym Korporacji wybrany został ponownie p. inż. Witold Piński, pozatem w skład zarządu weszli na okres dwuletni pp. B. Waligórski i St. Chempicki z Poznania, p. J. Pawlak z Bydgoszczy. Do komisji egzaminacyjnej zostali wybrani pp. inż. E. Namysł i inż. W. Piński z Poznania oraz p. inż. B. Ziętak z Bydgoszczy, na zastępców pp. Walczak i Waligórski z Poznania. Syndykiem Korporacji pozostał p. inż. K. Trompeter z Poznania.

— * Z targu. Dnia 11 b. m. na placu Sapiieżńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.20—3.40 zł; masła mleczarskiego 3.80—4.00 zł; twarogu 0.60—0.80 zł; miodu 1.50—1.60 zł; litr śmietany 1.60—1.80 zł; litr mleka pełnego 2.00—2.20 zł; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1.40 do 1.60 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.00 do 1.80 zł; cielęciny 1.00—1.40 zł; skopowiny 1.60—2.60 zł; koziny 0.90—1.40 zł; smalcu 2.60—2.80 zł; za drób: kura 2.50 do 4.00 zł; perlica 3.00—3.50 zł; kaczka 3.00 do 5.00 zł; gęś 7.00—11.00 zł; para gołębi 1.20 do 1.50 zł; para kuropatw 3.00 zł; królik 1.30—1.60 zł; bażant 4.50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 2.80 do 3.00 zł; lina 3.00—3.20 zł; okonia 1.20—1.60 zł; karasia 2.00—2.80 zł; białych ryb 0.80 do 1.60 zł; sandacza 4.00—5.00 zł; 1 kg. leszcza 2.40 zł; 1 kg. suma 2.40 zł; 1 kg. szczupaka 3.00—3.20 zł; za ryby śnieży 60—80 gr; mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0.30—0.40 złotych; szpinaku 1.60—2.00 zł; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1.20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modej 30—50 gr; 1 kalafior 0.30—1.00 zł; 1 kg. kalarepy 0.20 zł; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; seleru 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; pora 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kg. jabłek 0.60—1.40 zł; żółtych 2.00 zł; owoców suszonych 0.80—2.00 zł; grzybów suszonych 4.00—8.00 zł; 1 kg. świeżych śliwek 0.80—0.90 zł; 1 kg. rabarbaru 1.60 do 2.00 zł; 1 pęczek rzodkiewek 40 gr; główka zielonej salaty 30—40 gr. — Targ bardzo ożywiony. Ukazały się po raz pierwszy nowalje różne z inspektów. (hu.)

KRATKI SĄDOWE

Pożyczki pod zastaw hipoteczny

Falszywy „kurator” nieletnich dzieci

„Kupię pieska — łaskawe oferty proszę kierować pod nr. ...”. „Firma Labora daje pożyczki pod zastaw obligacji państwowych...”. Niewinne i nie nie mówiące ogłoszenia Ktobyby uwiarył, że za „pieskiem” kryje się gruba afra szantażowa, że za szlachetną nazwą firmy „Labora” kryje się jakiś dowiecipny krętacz i oszust, szukający głupich.

Albo takie mniej więcej ogłoszenie: „Kurator nieletnich dzieci posiada 12 tysięcy złotych, które może wypożyczyć pod zastaw hipoteczny”. Szczesliwie te sieroty, które mają takiego kuratora: nie da byle komu, nie wypożyczy bez pewnych, solidnych gwarancji i t. d.

ostatnich groszy. Takie ogłoszenie nie budzi chyba żadnych wątpliwości.

A jednak! Okazuje się, że „kurator” jest jednym z oszustów. Wczoraj zajął się nim sąd Jan Szymkowiak — tak się nazywa „kurator” — w pertraktacjach z licznymi klientami twierdził, że do sprawowania kurateli i dysponowania pieniędzmi jest upoważniony przez sąd w Bydgoszczy. Niektórzy klienci uwierzyli i dali na „koszta manipulacyjne” różne sumy. Jeden z klientów był sprytny i nie dał się nabrać, przeciwnie spowodował pociąganie do odpowiedzialności podejrzanego „kuratora”. Sąd wymierzył „kuratorowi” karę więzienia przez 9 tygodni (dob.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Groźne zadymienie.** Z powodu silnego zadymienia pewnego mieszkania przy Górnej Wildzie 189 zaalarmowano tam wczoraj miejską straż pożarną. Powodem groźnego zadymienia były rysy w kominie. (k.)

— **Wypadek samochodowy.** Na ulicy Dąbrowskiego samochód P. Z 10810, kierowany przez szofera Edmunda Stranza, najechał 4-letnią dziewczynkę. Kozłowski z powodu obrażeń p. Stranza przewiózł dziewczynkę do Zakładu Sióstr Miłosierdzia pod wezwaniem św. Józefa. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Szoferzy w związku z złodziejami.** W związku z notatką pod wspomnianym tytułem dowiadujemy się, że kierowca dorozki samochodowej p. Franciszek Szymiet (Marszałka Focha 211) został zwolniony po przesłuchaniu przez sędziego śledczego.

— **Ujęcie zbiega.** Policja poznańska aresztowała 19-letniego Nikodema Machowskiego (Podwórze Barleba 4) zbiegłego z zakładu wychowawczego w Cerekwicy. Machowski był poszukiwany przez sąd grodzki w Poznaniu. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Złe się rozliczył.** Sprytnie urządził się przedstawiciel firmy „Segal” Piechula z powiatu rybnickiego. Dostarczał on także towar drogerjom na tutejszym terenie. Wkrótce jednakże popadł

z właścicielami drogerji w konflikt na tle pobranych pieniędzy. Kiedy nieporozumienia się pogłębiły, wówczas przedstawiciel firmy „Segal” porozumiał się z kupcami, przeprowadził rozrachunki i dał za świadczenie, że strony wzajemnie nie roszą do siebie żadnych pretensyj. Inaczej jednak napisał do centrali firmy „Segal”, której wyjaśnił, że wielu kupców jeszcze nie uregulowało długu. Firmie za tem nie pozostało innego jak zwrócić się do kupców z żądaniem uregulowania pretensyj. Teraz dopiero sprawa wyszła na jaw, gdy kupcy udowodnili, że wszelkie rachunki już zostały zapłacone p. Piechuli. W końcu sprawą zainteresował się sąd, który na podstawie materiału dowodowego wymierzył p. karę więzienia przez 3 miesiące. Karę zawieszono warunkowo na lat 5. (z.)

— **Łopatomy główne rozplatali.** Bohaterami tej tragedji byli Jan Dobski i Józef Rodzicki z pod Chodzieży. Mieli oni jakieś osobiste porachunki z Józefem Stępnem. Pewnego dnia powstała między wspomnianą trójką kłótnia, która niebawem przerodziła się w regularną bójkę. Umysł ich był podniecony do tego stopnia, że Dobski i Rodzicki dobyli łopat i rzucili się na Stępnia. Pierwszy ustąpił z pola walki Stępień, który zmasakrowany i zalany krwią runął na ziemię. Na miejsce strasznego czynu przybyła policja i lekarz, który stwierdził pęknięcie czaszki. Stępień wkrótce zmarł. Niepowściągliwi w swych temperamentach awanturnicy stanęli przed obliczem sędziego, który im wymierzył karę więzienia przez rok. (z.)

wodowało uchwalenie budżetu administracyjnego i budżetu przedsiębiorstw zakładów miejskich na rok 1932-33. Sprawy referował radny p. St. Nowicki. Po długich debatach przyjęto budżet w jego ogólnych zarysach, tj. w wysokości 471 348 zł. z tem jednakowoż zastrzeżeniem, że w budżecie administracyjnym dokonano się kilka przesunąć względnie skreśleń lub dopisów. Następnie upoważniono Magistrat do przenoszenia kredytów w budżecie.

— **(Wyrok sądowy.)** W dniu 3 bm toczyła się tutaj rozprawa przed sądem okręgowym z Poznania przeciwko Michałowi i Janowi Dobskim i Józefowi Radzickiemu o zabójstwo śp. Stępnia. Z wyniku rozprawy zapadł wyrok następujący: Jan Dobski i Józef Radzicki skazani zostali każdy na rok więzienia. M. Dobski, ojciec, został uniewinniony.

— **(Meteor?)** W ubiegły czwartek 25 lutego o godz. 8.30 wieczorem dał się słyszeć gwałtowny wstrząs, coś w rodzaju huku armatniego. Naoczny świadek pan Glapan zaobserwował to zjawisko, a miało miejsce na niebie zarysowała się w pewnym momencie szeroka smuga światła, która spadając na ziemię, wywołała ten niezwykle wstrząs. Według wszelkiego prawdopodobieństwa musiał to być meteor wielkich rozmiarów, który spadł na linji widzenia Chodzież-Budzyń lub Chodzież-Studziec. (jm.)

— **Szamotały.** (Budżet miasta.) Na ostatniom posiedzeniu Rady miejskiej uchwalono budżet na rok 1932-33, który jest mniejszy od zeszłorocznego o 84 000 zł i balansuje w dochodach i rozchodach sumą 427 500 zł. Na pokrycie pozycji 13 tysięcy złotych uchwalono nowy podatek od godeł firmowych i sztyldów reklamowych oraz podwyższono dodatek komunalny do państwowego podatku od nieruchomości i od patentów na sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego.

— **(Kolo Przyjaciół Harcerzy.)** Na zebraniu organizacyjnym, które się odbyło w auli gimnazjum, zawiązano Kolo Przyjaciół Harcerzy przy tut. gimnazjum państwowem. Do zarządu wybrano m. in. pp.: pułk. Szczepińskiego, radnego miejskiego Wincentego Mańczaka i dyr. Sławskiego.

— **(Klub Szachistów.)** Na zebraniu konstytucyjnym w lokalu p. Pawłowicza utworzono klub miłośników tej gry królewskiej. Na członków zapisało się 34. — Do zarządu wszedł pp. Jaworski — prezes, Stróżynski — sekretarz, K. Preuss — skarbnik, Pawłowicz — gospodarz. (op)

KRONIKA FILMOWA

— **„Kłatwa rodu mandarynów.”** Chinka i Japończyk: Anna May Wong i Sassue Hayakawa.

Najbliższa premiera kina „Metropolis” w Poznaniu. Któż z kinomanów nie uwielbia młodej jeszcze, ale jakże wielkiej i sławnej już na obydwoch półkulach świata artystki ekranu — **ANNY MAY WONG**? Ten, kto ją choć raz widział — ten nie mógł się z pewnością oprzeć jej fascynującemu urokowi... Piękna ta Chinka, piękna pięknością **Dalekiego Wschodu**, rozciąga wokół siebie jakiś przedziwny a tajemniczy fluid... Opromienia ona niezwykłym czarem swej genialnej indywidualności każdą ze swych wspaniałych i niezmierzonych kreacji — Gra jej, sięgająca szczytów sztuki odtworczej dosłownie — zmusza do lez, to też niedawno nazwano Annę May Wong **„Liljaną Gish żółtej rasy”**... Działła ona na widzów i słuchaczy wprost hipnotyzująco, pozostawiając po sobie w pamięci ślady nieczem niezatarte... Najlepszą i najciekawszą z dotychczasowych ról wielkiej artystki jest rola w niesamowitym dramacie p. t. **„Kłatwa rodu mandarynów”**, gdzie Anna May Wong nie tylko odwarza arcytrudny typ kochającej i zarazem nienawidzącej Chinki, ale równocześnie gra na instrumencie narodowym, śpiewa prześmiałą pieśń i tańczy... Ten uniwersalizm Anny May Wong uczynił ją w **„Kłatwie rodu mandarynów”** — jedyną w swoim rodzaju na świecie. Ale słowa żadne nie oddadzą ani zdźbia tej gigantycznej sztuki wielkiej artystki — **trzeba ją zobaczyć na ekranie, aby zrozumieć jej genialność**... Dlatego **„Kłatwa rodu mandarynów”** zdobyła sobie na całym świecie rozgłos **„arcydzieła”**. Partnerem Anny May Wong jest znakomity aktor japoński **Sassue Hayakawa**.

Wyświetlany obecnie w kinie „Metropolis” wspaniały przebieg sezonu, mianowicie **„Romanse cygańskie”** z **Brygidą Helm** pozostaje na ekranie jeszcze 2 dni, t. j. dziś, w sobotę 12-go i jutro, w niedzielę, 13-go marca. Kto zatem nie widział, a raczej nie słyszał tego kapitalnego **„dźwiękowca”** winien to uczynić — we własnym niejako interesie artystycznym — natychmiast! Premierę **„Kłatwy rodu mandarynów”** Dyrekcja kina „Metropolis” wyznaczyła na **poniedziałek, 14. b. m.** dw. 3.019

Recital

Mikołaja Orłoffa

Znakomity pianista **MIKOŁAJ ORŁOFF**, który na połączonym koncercie symfonicznym w ubiegłą środę wystąpił jako solista i odniósł wprost nieprawdopodobny sukces artystyczny, wystąpi z okazji przejazdu do Berlina, z własnym koncertem.

W czwartek, dnia 17 marca w auli uniwersyteckiej, **Mikołaj ORŁOFF** okazał się jako pianista o najwyższych walorach

artystycznych, to też po odegraniu na koncercie symfonicznym Rachmaninowa koncertu II, publiczność, która wypełniła szalenie widowie Teatru Wielkiego, zgłosiła artyście tak gorącą owację, jakiej dawno nie byliśmy świadkami.

MIKOŁAJ ORŁOFF odegra na czwartkowym swym koncercie trzy Sonaty Scarlattiego, b-moll Sonate Chopina, Etudy symfoniczne Schumanna, taniec rosyjski z Strawińskiego „Petruszki”, poza tem utwory Debussy'ego, Prokofiewa, Szymanowskiego i innych.

Bilety po cenach nainiższych od 2—6 zł można już nabyć w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20 telefon 56-38. zpw 13766

Dziś w sobotę, o godz. 11-tej wieczorem jedyny występ **WŁADYSŁAWA WALTERA** w teatrze „Słońce”

Dziś, w sobotę, dnia 12 marca r. b. o godz. 11 wiecz. odbędzie się w teatrze „Słońce” z wielkiem zainteresowaniem oczekiwany jedyny atrakcyjny **Wieczór Humoru, Tańca i Piosenki**, w którym udział przyjmą: **WŁADYSŁAW WALTER**, znakomity komik polski, niezrównany odtwórca przepysznych kawałów, typów i zdarzeń, znany z filmu dźwiękowego „Ułani, Ułani. Chłopcy Malowani”, **HALINA HULANICKA**, europejskiej sławy tancerka, **ADA OWIDZKA**, świetna pieśniarka, odtwórczyni przepięknych miłosnych piosenek **KAZIMIERZ CHRZANOWSKI**, wirtuoz piosenkarz i konferencier, **BRONISŁAW ROMANISZYN**, świetny piosenkarz i **JÓZEF WINIASZ-KIEWICZ**, niezrównany komik operetkowy. Zarówno nazwiska świetnych artystów, jak też i doskonały program są najlepszą rękojmią, że dzisiejszy **Wieczór w „Słońcu”** należeć będzie do najudatniejszych imprez sezonu. Oto niektóre atrakcyjne numery sobotniego **Wieczoru**: „Prohibicja”, „Spis ludności”, „Karnawał na Rybakach”, „Gazety”, „Gawot”, „Jak za dawnych lat”, „La Servante”, „Rumba”, „Gigoio”, „Tance wschodnie”, „Chcę być kochaną”, „Casanova”.

Spodziewać się należy, że dzisiejszy **Wieczór WŁADYSŁAWA WALTERA** zgromadzi w komplecie wszystkich miłośników talentu tego tak popularnego i w całej Polsce powszechnie lubianego artysty. **Ceny miejsc nainiższe od 1,50 do 4 zł.** Przedprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ulica Gwarna nr 20. Telefon 56-38. zw 13 786

Władysław Ladis Kiepora

koncertuje jutro, w niedzielę w Poznaniu w Auli Uniwersyteckiej Sensacyjne zainteresowanie niedzielnym koncertem!!!

WŁADYSŁAW LADIS KIEPURA, znakomity tenor, wschodząca nowa gwiazda na firmamencie światowej sztuki przybywa do Poznania i wystąpi poraz pierwszy w naszym mieście **jutro niedzielę, dnia 13 marca r. b. o godz. 8-mej wieczorem, w Auli Uniwersyteckiej.**

W koncercie udział przyjmie znakomita śpiewaczka włoska **MARIA FIORENTINA**, która wykona szereg najpiękniejszych pieśni włoskich.

Znakomici artyści wykonają b. ciekawy program, obejmujący szereg najpiękniejszych arii operowych i pieśni: Mozarta, Massenet'a, Pucciniego, Delibes'a, Rossiniego, Sadro, Puccini i innych.

Niedzielnym koncert **WŁADYSŁAWA LADISA KIEPURY** i **MARI FIORENTINA** zapowiada się jako największa artystyczna i towarzyska sensacja sezonu! Zainteresowanie niedzielnym koncertem rośnie z godziną na godzinę. Popyt na bilety olbrzymi. Telefon w kasie zamówień **czwoli co chwila. Cała arystokracja wielkopolska wybiera się na koncert w komplecie! Z nainiższymi cenami! napiływa zamówienia na bilety!!!**

We wrześniu ubiegłego roku oklaskiwaliśmy entuzjastycznie chlubę Polski **Jana Kiepora** — jutro oklaskiwac będzie my poraz pierwszy w Poznaniu brata **Mistrza WŁADYSŁAWA LADISA KIEPURA**. Nie więc dziwnego, że **niedzielnym koncertem** oczekiwany jest z niewyrażenym namiętnością. Pozostałe bilety są jeszcze do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego ul. Gwarna 20. tel. 56-38. zw 13 787

Teatr Polski

DZIŚ — „1 000 000 udręk”. Niedziela 13. 3. o godz. 15 „Kapitan z Kopenicku”. Niedziela 13. 3. o godz. 20 „1 000 000 udręk”. Poniedziałek, 14. 3. „Rozwód”.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Włamanie”. Występ Stępowskiego. Niedziela 13. 3. o godz. 15.30 „Car Paweł I.” — występ Stępowskiego. Niedziela 13. 3. o godz. 20 „Włamanie” — występ Stępowskiego. Poniedziałek, 14. 3. „Włamanie” — występ Stępowskiego. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Rigoletto” — występ p. Ewy Bandrowskiej-Lurskiej. Niedziela 13. 3. o godz. 3 popoł. „Hrabia Luxemburg”. (Ceny znizzone). Niedziela 13. 3. o godz. 8 wieczorem „Rozwódka”.

TEATR NARODOWY

Niedziela 13. 3. o godz. 14.30 „Czerwony Kapturek”. Niedziela 13. 3. o godz. 16 „Potop” — po raz ostatni.

Nasi korespondenci donoszą Z WIELKOPOLSKI

— **Śmigiel.** (Złagodzenie bezrobocia.) Wobec ciężkiego położenia ekonomicznego i unieruchomienia cegielni w Przysieciu zorganizował Parafjalny Komitet dla spraw bezrobocia w Czaczku kurs wyrabiania koszyków i wyrobów koszykarskich. W kursie tym bierze udział 15 bezrobotnych. Osiągnięte pieniądze ze sprzedaży koszyków będą zużyte dla niesienia pomocy bezrobotnym, którzy znajdują się w skrajnej biedzie.

— **(Ze Stow. Młodzieży Polskiej.)** W dniu 20 lutego odbył się kurs zarządcy Stow. Młodzieży Polskiej, połączony z posiedzeniem Rady Okręgowej.

— **(Osobiste.)** 25-lecie pracy zawodowej obchodził powszechnie znany obywatel tutejszego miasta mistrz malarski p. Franciszek Kozłowski. Jubilat poza pracą zawodową zajmuje się wiele pracą społeczną, należąc do wielu organizacji, jak: Bractwo Kurkowe, Kat. Tow. Przemysłowców, Tow. Śpiewu „Harmonia”, Ochotnicza Straż Pożarna i wielu innych. (mk.)

— **Kościan.** (Nieszczęśliwy wypadek.) W dniu 1 bm w mieszkaniu robotnika p. Jana Czaplickiego, zamieszkałego przy ul. Grodzkiej 15 zbliżyło się 3-letnie dziecko do żelaznego pieca i momentalnie zapaliła się na niem odzież. Poparzenie było tak ciężkie, że nieszczęśliwe dziecko zmarło nazajutrz.

— **(Liga Katolicka.)** Walne zebranie tutejszej Ligi Katolickiej odbyło się przy liczным udziale parafjan. Po złożonych sprawozdaniach z rocznej działalności wybrano następujący zarząd pp.: dyr. Fischbach — prezes, A. Tańdzierowa — sekr., J. Gątownski — skarbnik.

— **(Z Rady miejskiej.)** Dnia 2 bm odbyło się posiedzenie Rady miejskiej, któremu przewodniczył zastępca prezesa p. J. Tadeuszak. Po przyjęciu do wiadomości protokołów rewizyjnych z odbytych rewizji miesięcznych Główniej Kasy Miejskiej, kasy gazowni i Komunalnej Kasy Oszczędności zatwierdzono protokół z posiedzenia Komisji Porozumiewawczej Sejmiku z Magistratem w sprawie kosztów budowy gimnazjum. Powiat zapłaci 450 tys. złotych na ogólną sumę 1 400 000 zł kosztów. Do deputacji rzeźni miejskiej w miejsce ustępującego członka p. J. Wdowickiego wybrano p. Adama Jerzykiewicza, do komisji sanitarnej w miejsce ustępującego p. A. Andrzejewskiego wybrano p. Ign. Kubackiego. W końcu wybrano ponownie pp. Maksymiliana Tomaszewskiego i Kazimierza Sytkę, którzy wstąpiłi do Rady Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Kościana.

— **(Zebranie rodzicielskie.)** W dniu 2 bm. odbyło się w świetlicy tutejszego gimnazjum zebranie kół rodzicielskiego przy gimnazjum im. św. Stanisława Kostki. Na porządku obrad m. in. był referat p. dyrektora Izabki na tem. „Współpraca domu ze szkołą”.

— **(Z życia sokolego.)** Zjazd Rady Okręgowej Sokółki odbędzie się w niedzielę 13 bm. o godz. 10 w sokołni w Kościanie. Zjazd poprzedzi nabożeństwo w kościele farnym. (mk.)

— **Jarocin.** (Kradzież pieniędzy.) W tych dniach skradziono w urzędzie pocztowym p. Biernackiej Marijannie z Cieszczy 100 złotych wraz z torebką przy odbioru pieniędzy.

— **(Nieszczęśliwe wypadki.)** W tych dniach p. Krysiak Marja z Sławoszewa, zatrudniona jako robotnica u p. Liburskiego w Parzewie, uległa przy młóceniu zboża ciężkiemu wypadkowi. Nieszczęśliwa dostała się w wał transmisyjny, łaczący kierał z młocarnią. Po zatrzymaniu młocarni uwolniono ją z trudem i nieprzytomną, a lekarz stwierdził ciężkie okaleczenie kręgosłupa i wstrząs mózgu. — **P. Walczak Marcin** z maj. Rusko przy przewożeniu lokomobili dostał się przez

własną nieostrożność pod koła lokomobili i dnośli zgniecenie obydwu stóp.

— **(Kradzież zegarka.)** W czasie dobrowolnej licytacji materiałów na podwórzu Hotelu Polskiego w Jarocinie, skradziono zegarek z kieszeni marynarzy p. Ludwikowi Burkiewiczowi z Dąbrowy.

— **(Kradzież rowerów.)** Z przed gmachu starostwa skradziono rower p. Michałowi Konarkowskiemu. Również przy ul. Kilińskiego skradziono rower marki „Wiktorja” nr. rejestr. 3682 p. Ludwikowi Głodowi z Galewa pow. koźmińskiego.

— **(Epidemia grypy.)** W Jarocinie i okolicy panuje od dłuższego czasu w zastraszającym sposób grypa. Ażeby niedopuszczć do dalszego rozszerzenia się choroby wśród młodzieży szkolnej, pozamykano wszystkie zakłady naukowe na przeciąg jednego tygodnia. (pj.)

— **Ostrzeszów.** (Założenie Tow. Śpiewu.) Z inicjatywy kierownika szkoły p. Kokoła odbyło się w Rogaszyńcach organizacyjne zebranie kół śpiewaczych, które nazwano „Lutnia”. Skład zarządu jest następujący pp.: Józef Kokot — prezes, Andrzej Łamacz — zast., Józef Kubiak — dyrygent, Lewkowski — sekretarka, Leon Walkowiak — skarbnik. Postanowiono pielegnować śpiew kościelny i świecki. — W łonie towarzystwa utworzono sekcje sceniczną i muzyczną. (ck.)

— **Kępno.** (Poświęcenie nowej placówki.) Dawno już odczuwano w Kępnie brak sklepu mleczarskiego, zwłaszcza w Rynku, to też z zadowoleniem należy powitać uruchomienie takiego sklepu przez tut. Mleczarnię Udziałową. Otwarcie i poświęcenie nowego sklepu, urządzonego według wymagań higieny, odbyło się 1-go marca br. Poświęcenia sklepu dokonał ks. prob. Nowacki, poczem przemawiał prezes rady nadzorczej p. pułk. rez. Thiel z Doruchowa. (ck.)

— **Strzałkowo.** (Teatr amatorski.) W niedzielę 6 marca byliśmy świadkami przepięknej urody duchowej, jaką zgromadziło nam Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej przez odegranie po raz pierwszy dwu sztuk p. t. „Hermegild” i „Pan Pegazowski”. Sala była napelniona gośćmi, co świadczy, że niedawno założone S. M. P. przez ks. prob. Marusarza cieszy się wielką sympatią wśród tutejszego społeczeństwa. Część zysku przeznaczono na budowę nowego kościoła w Strzałkowie.

— **Grabów n. P. (Pożar.)** W dniu 2 bm. o godz. 20.50 wybuchł pożar w leśniczówce p. Bekusa w Kaliskowicach. Państwa płomieni padł chlew i stodoła oraz martwy inwentarz, 2 świni i krowa. — Straty są poważne. Zabudowanie jest własnością Dyrekcji Lasów Państwowych. Przyczyny pożaru nie ustalono.

— **(Hoid papieżowi.)** Miasto nasze uroczyście obchodziło 10-lecie rządów Ojca św. We mszy św., którą celebrował ks. W. Tomaszewski, wzięły udział towarzysztwa ze sztafdrarni. O godz. 5 popoł. odbyła się akademja ku czci Ojca św. na sali p. Kładowskiego. Na program akademji składały się: Słowo wstępne, które wygłosił p. Stefan Skutecki, śpiewy, wykonane przez Tow. „Lutnia” pod batutą nauczyciela p. Rogali. Referat p. Lacha, kierownika szkoły; śpiew solowy ks. W. Tomaszewskiego. Resztę programu wypełniła udatna deklamacja chórowa, oraz deklamacja p. Skrzypkowej (nauczycielki) i p. Kreczkówny. (gr.)

— **Chodzież.** (Z Rady miejskiej.) — Ostatniom posiedzenie, odbyte 3 bm., zagał przewodniczący p. Gapiński w obecności p. burmistrza i 21 radnych. Regulamin „Taniej Jaki” w rzeźni miejskiej przyjęto jednogłośnie. Również zwiększenie kredytu o 30 000 zł uchwalono w myśl wniosku. Najwięcej ożywioną dyskusję spo-

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

Dzisiaj odbędzie zebranie naukowe Koła poznańskiego Polskiego Tow. Filologicznego. Obrady toczyć się będą w Seminarjum filologii klasycznej w Zamku, pokój nr 33 i rozpoczyna się o godz. 18. Prof. dr M. Ruxerówna wygłosi referat pt. „Z ateńskich wspomnień rzymskiego studenta (A. Gelliusa)”. Wstęp wolny.

Symbolika „Wesela”. W „Myśli Narodowej” ciągnie dalej prof. St. Cywiński swoją analizę poglądów krytyki na postaci symboliczne w „Weselu”. Idzie mu w szczególności o Chochola i Wernyhę. Prof. Cywiński przytacza poglądy różnych krytyków, jak Chmielowskiego, Kotowicza, Cybulskiego, Maczewskego, Missony, Wyżyńskiego, Grzymala Siedleckiego, T. Sinki, Lorentowicza, Grubińskiego i Cypsa. Nie ze wszystkimi próbami wyjaśnienia zgadza się prof. Cywiński, podkreślając brak konsekwencji w traktowaniu tych postaci, np. u Kotowicza. Ciekawy epizod z dzieł „Wesela” przytacza przy tym prof. Cywiński, notując opinię o arcydziele Wyspiańskiego, wypowiedzianą przez... rosyjskiego cenzora. Był tym cenzorem pamiętny w Warszawie Emauski, który określił „Wesela” jako „kosynierską sztukę, napisaną przez zwarjowanego poetę”. Prof. Cywiński będzie ciągnął dalej w „Myśli Narodowej” swe ciekawe uwagi.

KRAJOZNAWSTWO

„Walka o szczyt świata”. Pod tym tytułem wygłosi dzisiaj w sobotę o godz. 18 w Collegium Medicum przy ul. Fredry w sali Śniadeckich, odczyt p. dr Czekalski, adiunkt U. P. Tematem będą dzieje trzech wypraw na najwyższą górę świata Mount Everest. Odczyt odbywa się staraniem Tow. Tatrzńskiego.

Zwiedzanie Poznania. Ostatnio odbyła, szesnasta z rzędu wycieczka po Poznaniu, zorganizowana przez poznański Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, miała za przedmiot ratusz oraz stare domy i pałace na Starym Rynku, w szczególności pałac Górków Mielżyńskich i Działyńskich. Prowadzona przez sekretarza oddziału p. F. Jaśkowiaka wycieczka miała nader licznych uczestników, gdyż ilość ich przekroczyła 250 osób. Podczas gdy najliczniejsza poprzednia miała 175. Rosnąca frekwencja tych wycieczek świadczy najlepiej o ich potrzebie i pożytku. Uderzającym jest przy tym, że udział rośnie przy wycieczkach charakteru artystyczno-kulturalnego. Zwiedzanie n. p. Straży Ogniowej odbyło się przy komplecie 137 osób. Zamku przy 140, ratusza za pierwszym razem przy 175, zaś za drugim, jak już wspomnieliśmy przy 250 osób zgóra.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Tkactwo polskie w XVII wieku. Z Krakowa piszą nam: Przemysł tkacki w Polsce na szeroką skalę rozwinął się w pierwszej połowie XVII wieku dzięki zabiegom hetmana wielkiego koronnego Stanisława Koniecpolskiego. Sprowadził on do Brodów tkaczy zagranicznych, początkowo z Zachodu, przez Gdańsk z Flandrii, wkrótce jednak zastąpił ich tkaczami ze Wschodu, greckimi tkaczami z Turcji. Ze Wschodu również sprowadzał hetman surowiec, jedwab. Początkowo więc na wzór tkanin włoskich Flamanów, potem na wzór wschodnich, zwłaszcza perskich tkanin, greccy tkacze wyrabiali w Brodach różne wytworne tkaniny: złotogłowie, makaty, kobierce itp. Temi zachodniemi i wschodniemi kierunkami w tkactwie polskim XVII wieku zajęł się dr. T. Mańkowski, przedkładając na ostatnim posiedzeniu komisji historii sztuki Polskiej Akademii Umiejętności pracę pt. „Zachód i Wschód w tkactwie polskim XVII wieku”, opartą na niewyżyskanych dotąd źródłach. Referent przytoczył kilka nazwisk tkaczy flamandzkich i greckich którzy pracowali w Polsce. Z tych ostatnich żywa działalność rozwijał Manuel z Korfu, zwany w Polsce Korfińskim, który w swych warsztatach w Brodach i Lwowie wykształcił wielu Polaków-złotogłówników. Wpływy kultury wschodniej, w zakresie przemysłu artystycznego, łączy dr. Mańkowski z ogólnym procesem kulturalnym: w ciągu XVII wieku wytwarza się w Polsce typ szlacheckiego Sarmaty i przez półtora wieku u nas dominuje. (tz)

MUZYKA

Recitale prof. Kochańskiego. Z Warszawy donoszą nam: Prof. Wacław Kochański, który niedawno był solistą jednego z poznańskich koncertów symfonicznych, urządził recital skrzypcowy, już trzeci z rzędu w tym sezonie i miał wyborne przyjęcie. Utalentowany skrzypek zdobył sobie w Warszawie duże grono słuchaczy, czego dowodem jest właśnie to iż może po kilka razy w ciągu sezonu występować z własnymi wieczorami. Ze strony „nieprzyjacielskiego” wirtuozu jest to na Warszawę duża śmiałość, ale uwieńczone zasłużonym sukcesem. (tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Mickiewicz to nie Miss Polonia. Z Wilna donoszą nam: Tak określił prof. Ferdynand Ruszczyk stosunek sfer artystycznych i naukowych do „ankiet” które urządza prasa wileńska z powodu wystawy projektów na pomnik Mickiewicza o których to ankietach czy plebiscytach już donosiłem. Stało się to na „Srodzie literackiej” gdzie wobec doborowego audytorium konserwator dr. St. Lorentz omówił projekty, z pomiędzy których jury wyróżniło projekt p. Kuny. Należy dodać, że w skład jury wchodził pp. Jan Szczepkowski, T. Breyer, Szyszko-Bohusz, Lalewicz, Siedziński i ktoś więc artyści i uczeni powszechnie znani, dający gwarancję że rozpatrzą projekty wszechstronnie i głęboko. Tak samo wyraził zdziwienie prof. dr. Morelowski że do dyskusji na pomnikami przyzywa się w prasie laików aby niejako osądzali wyrok sądu konkursowego. (wz)

LITERATURA

Co będzie z nagrodą literacką m. Wilna? Donoszą nam z Wilna: Jury dorocznej naszej nagrody literackiej rozpoczęło już było swe prace, jak donosiłem Tymczasem rozchodzi się pogłoska, że nagroda w tym roku nie będzie udzielona. Finanse miasta są tak w złym stanie, że „upłynienie” nagrody mogłoby napotkać na trudności. Słychać nawet, że jury już zawiesiło swe posiedzenie na czas nieograniczony (wz)

Kraków a 25-lecie zgonu Wyspiańskiego. Z Krakowa donoszą nam: W tym roku w listopadzie kończy się 25 lat od zgonu Stanisława Wyspiańskiego. Odbędzie się uroczysty obchód, urządzony przez specjalny komitet, który w tych dniach się ukonstytuował. Na czele stanął prof. U. J. dr. Julian Nowak, w skład komitetu weszli przedstawiciele Rady miejskiej, sztuk plastycznych, Muzeum Narodowego, teatru im. Słowackiego itd. (kt)

DLA CZEGO „OR-OT”?

Z Warszawy donoszą nam: Przy okazji uroczystego wieczoru, jaki odbył się w Towarzystwie literatów i dziennikarzy ku czci śpiewaka Starego Miasta, Artura Oppmanna, dowiedzieliśmy się autentycznie, dla czego Oppmann podpisywał swoje utwory kryptonimem „Or-ot”? Wyjaśnił to p. Antoni Bogusławski, który omawia twórczość Or-Ota. Rzecz jest w istocie ciekawa. Oto Artur Oppmann nadesłał przed laty 48 do „Kurjera Warszawskiego” pierwszy swój wiersz i podpisał go skrótem imienia i nazwiska: „Art Op”. Pismo było niewyraźne, zecer złożył „Or-ot”, korektor puścił i tak młody poeta „wyszedł” pod kryptonimem, zamiast dać się poznać pod przejrzyście pierwszymi sylabami swego imienia i nazwiska.

Zmarło to Oppmanna i przedłożył redakcji swoje żale, prosząc o sprostowanie. Wiadomo, że redakcja nie lubi sprostowań, zwłaszcza gdy idzie o błędy drukarskie, na które dopiero w ten sposób zwraca się powszechną uwagę. Ale od czego jest redaktor jak nie od tego, aby nie tylko wytłumaczyć reklamantowi, że prostować nie warto, ale aby przekonać go, że błąd był właśnie bardzo potrzebny i pożyteczny? Zajął się tym we dwójkę red. Olaszewski, oraz dziennikarz niezwykłych zdolności, Tadeusz Czapelski, wówczas sekretarz redakcji „Kurjera Warszawskiego”, potem zaś sekretarz zliteracki lwowskiego Ossolineum, zmarły w ubiegłym roku. Przekonali oni biadającego poetę, że nie może sobie wymarzyć lepszego pseudonimu, niż „Or-ot”. Pierwsze głoski imienia i nazwiska byłyby czemś banalnym „Or-ot” to oryginalne i zwracające uwagę. Niech przyjmie ten pseudonim na stałe, a nie pożałuje.

Wymowa redaktorów przekonała Oppmanna. Odstąpił od „sprostowania” i został na zawsze „Ort-Otem”. A jego to już zasługa, że pseudonim ten stał się wkrótce jednym z najpopularniejszych w Warszawie i w potocznych rozmowach zastąpił poprostu nazwisko i tak już zostało. W ten sposób błąd drukarski stał się wieczną wiszącą nad redakcjami czarna chmura, przeszedł do historii literatury i to przy okazji tak chlubnej, jak poezja Artura Oppmanna.

Kiedy o tem mowa, warto zaznaczyć jeszcze jeden błąd, który przeszedł nie tylko do historii literatury, ale do historii tout court: do dziejów świata. Skąd Ludwik Napoleon, zostając cesarzem drugiego cesarstwa, wziął przy swym nazwisku cyfrę III ogłaszając się Napoleonem Trzecim? Drugiego przecież nie było, więc skąd trzeci? Według anegdoty ogłoszonej w „Monitorze” akt objęcia władzy przez Lucjika Napoleona kończył się miał słowami: „Vive Napoleon”, przyczem po ostatnim słowie były napisane trzy wykrzykniki. Zecer wziął wykrzykniki za rzymskie jedyńki, korektor puścił — i tak już pozostało. Jeżeli to prawda, to Ludwik Napoleon zostałby był Napoleonem Trzecim przez błąd druku, tak samo jak Oppmann został Or-Otem. (tw)

Z NASZYCH REGIONÓW W ŚWIECIE TONÓW

CENNE ZBIORY POMORSKIE

Bydgoszcz 10 marca

Miedzy kolekcjami pomorskimi zwracają uwagę zbiory numizmatyczne — medalierskie, z których jeden stał się właśnie przedmiotem uwagi w całej Polsce z powodu gdy omówiono go obszernie na dorocznym Walnem Zebraniu Toruńskiego Tow. Naukowego. Jest to zbiór śp. Walerego Amrogowicza, który zmarł z końcem roku 1931 w Krynicy licząc lat 69 i został pochowany w Kościerzynie, a całe życie był zapalonym zbieraczem monet i grafiki. Wartość jego zbiorów abstrahując od nieocenionej wartości muzealnej, ocenia się na 200.000 zł. Wszystkie te pamiątki zdobyte własną pracą, Zmariy zapisał Tow. Naukowemu w Toruniu. Zbiory te składają się z około 500 monet rzymskich, przeszło 400 monet starogreckich i 250 średniowiecznych Polskich monet wraz z medalami jest przeszło 1000, razem więc około 2500 sztuk, w czem 80 monet złotych. Znaczną wartość przedstawiają zbiory graficzne. Niebawem ukaże się studjum poświęcone pamięci W. Amrogowicza jako zbieracza pomorskiego.

Podobny skarb monet i medalów pamiątkowych znajduje się w posiadaniu miasta Grudziąda. Monety grudziądzkie, skolekcjonowane w liczbie około 300 sztuk, pochodzą przeważnie ze średniowiecza, w czem około 30 złotych. Są tam monety polskie, resyjskie, tureckie, węgierskie i t. p., a przede wszystkim niemieckie oraz pruskie z czasów panowania kurfurstów brandenburskich. Z pośród monet złotych wyróżniają się dukaty saskie z 1616 roku, dukaty z dwugłowym orłem rosyjskim z czasów Piotra W i Katarzyny, dukaty gdańskie z roku 1688 hamburskie, norymberskie z roku 1706 hanowerskie z roku 1712. Na monetach austriackich, węgierskich, bawarskich itp. znajdują się często wizerunki Matki Boskiej, biskupów oraz napisy i sentencje religijne; na innych widnieją artystycznie wykonane herby i widoki odnośnych miast, zwłaszcza południowych Niemiec. Srebrne monety z czasów fryderycjańskich są jedyną w zbiorze grudziądzkim, które poczyniły; wiadomo że stary Fryc, potrzebując dużo pieniędzy na prowadzenie wojen, fałszował przy pomocy Żyda Efraima monety srebrne. Ciekawe są t. zw. Friedrichsdory i pruskie monety pamiątkowe. Krönungs- i Siegesthalery. W kolekcji monet z czasów polskich jest sporo srebra, mianowicie z podobizną Zygmunta III. Kolekcja medalów jest nie mniej bogata i ciekawa. Najcenniejszym eksponatem wśród zbiorów grudziądzkich jest ciężka (200 gr.) szczerzłota bransoleta (o trzech zwojach) przedstawiająca żmiję, oraz dwa dubeltowe złote pierścienie niezwykłego wielkiego formatu, znalezione na krótko przed wojną w grobie z czasów rzymskich w Osieku pod Nowem. (k)

„Problem narodowościowy na Pomorzu”. Zjazd Pomorzoznawczy, mające tak doniosłe znaczenie dla kultury Pomorza otrzymują teraz własne wydawnictwo, które utrwali ich dorobek. Jest nim „Pamiętnik Zjazdów Pomorzoznawczych” pod redakcją Józefa Borowika. Ukazał się właśnie pierwszy zeszyt nowej publikacji stanowiący pokazy tom pt. „Problem narodowościowy na Pomorzu”. Pierwszą część tomu obejmuje strona organizacyjna — protokoły obrad druga — referaty naukowe, wygłoszone na II Naukowym Zjeździe Pomorzoznawczym, odbytym dnia 3 maja 1931 roku w Toruniu. Są to: Dr Bożeny Stelmachowskiej „Badania etnograficzne na Pomorzu”, Jana Pastwy: „Średnia gęstość zaludnienia i narodowości na wsi województwa pomorskiego w 1921 roku”, dr. Bogdana Zaborskiego „Przegląd szczegółowych map narodowościowych Pomorza oraz uwagi dotyczące metod ich sporządzania” oraz prof. dr. Adama Kleczkowskiego „Wpływy języka polskiego na dialekty prusko-niemieckie”. Instytut Bałtycki, który jest wydawcą nowego czasopisma, przynoszącego bogaty materiał naukowy z dziedziny zagadnień pomorskich i bałtyckich, może się poszczycić tem nowym przedsięwzięciem. (tk)

Książki nadesłane

Janina Antoniewiczówna: „Mały ogródek” z 22 rycinami Biblioteczka Przyrodnicza pod redakcją Zofii Bohuszewiczówny Stopień I „Dla wszystkich” Nr 232 Serja C Nakład księgarni św. Wojciecha Poznań — Warszawa — Wilno — Lublin. 1932.

PO ZGONIE E. D'ALBERTA

Znakomity pianista Eugeniusz d'Albert, o którego zgonie dowiedzieli się czytelnicy z telegramów, był także kompozytorem i to nader płodnym, szczególnie w zakresie opery. Słuchacze poznańscy pamiętają jego „Niziny” i „Zamarle oczy”. Swego czasu był d'Albert jako kompozytor operowy „nowatorem”, lecz dzisiaj kiedy upodobania muzyczne podlegają silnej fluktuacji, a jeden eksperyment goni drugi, uchodzi jego twórczość raczej za przeżytek. Przecież i Ryszarda Straussa liczy się już do epoki minionej.

Niemniej opery d'Alberta zdobyły trwałą pozycję w międzynarodowym repertuarze jako wybitne dzieła typu werystycznego posiadające też własne rysy. D'Albert wziął od włoskich werystów tematy, nauczył się od nich zwartego i efektownego budowania akcji scenicznej, zaś w składni muzycznej, podobnie jak Puccini operował zreszcie drobną, ale bardzo plastyczną motywiką, dając mistrzostwem instrumentacji złudzenie, że orkiestrę traktuje samodzielnie symfonicznie. Ponadto wyposażył muzykę swoją w barwy oryginalne, już to przez pewne charakterystyczne zwroty harmoniczne, jak i przez dość oryginalne melodie. Jego dykcja muzyczna nie zna kontrastu między szeroko rozpiętą arją i prawie mówionem recytatywem, natomiast ujęta jest na sposób ciąglego arioso o wyrazistej i miłej dla ucha motywice. Sensacyjne powodzenie „Niziny”, która jako pierwsza z oper d'Alberta odznacza się wszystkimi temi zaletami muzyki i akcji, skłoniło kompozytora do eksploataowania tego szczególnego typu muzyczno-scenicznego. W istocie „Zamarle oczy”, będące jakby kopją partytury „Niziny”, okazały się również „przebojem”. Z biegiem lat minęła jednak korzystna dla tego typu koniunktura i wiele późniejszych oper d'Alberta nie osiągnęło już prawie żadnego powodzenia. Pracował jednak nieustannie, dając prawie co roku nową partyturę.

Zapomniano prawie już o d'Albertcie-pianście, a był on przecież w tej dziedzinie potentatem oświatowej sławy. Jako odtwórca Beethovena miał niewielu sobie równych i gdyby mniej zaniedbał swą grę pod względem technicznym, mógł być królować na wszystkich estradach. Coraz wyłączenie ograniczał się jednak do kompozycji, którą niegdyś rozpoczął wszechstronnie, pisząc dzieła kameralne i symfoniczne. Dopiero później poświęcił się operze, tworząc m. in. „Die Abreise”, „Improwizator”, „Kaina” (1900), „Niziny” (1903), „Flauto solo” (1905), „Niewolnice z Rhodos” (1912), „Zamarle oczy” (1916), „Der Stier von Olivera”, „Golema”, „Czarna orchidea”, „Mareika von Nymwegen”. Urodzony w r. 1864 w Glasgow, kształcił się muzycznie w Londynie, następnie u Hansa Richtera w Wiedniu i u Liszta w Weimarze. Karierę rozpoczął jako pianista, zdobywając od razu entuzjastyczne uznanie publiczności i najwybitniejszych muzyków niemieckich. Dopiero triumf „Niziny” skierował go ostatecznie ku pracy kompozytorskiej. (zi)

Pisma nadesłane

„Nauka Polska”. Tom XV Treść: Z. Szwejkowski: „Historja Kasy im. Manowskiego” — F. Bujak: „Rozwój nauki polskiej 1800—1880” — „Materiały do badania psychologii twórczości naukowej” — T. Makowiecki: „W sprawie ustalenia programu badań w dziedzinie kultury” — Cz. Reczyński: „O potrzebach fizyki technicznej” — J. Mantuffel: „Rozwój i potrzeby papyrologii” — K. Dobrowolski: „Główne zagadnienia dotyczące bibliotek państwowych w Polsce” — H. Batowski: „Instytut Słowiański w Polsce” — Kronika polska. — Kronika zagraniczna. — Recenzje — Skorowidz nazwisk. — Adr. Red. Warszawa Pałac Staszica.

„Sztuki Piękne”. Zeszyt I. Treść: M. Treter: „Apoloniusz Kędziński” — „Apoloniusz Kędziński o swoim malarstwie”. Tekst zestawiony przez M. T. na podstawie luźnych notatek, dostarczonych przez artystę — Kronika artystyczna — 16 rotogravur z dzieł A. Kędzińskiego. — Adr. Red. Kraków Ul. Wolska 19.

„Neofilolog”. Zesz. I. Treść: B. Zukorzyńska: „Psychologia Francuza” — W. Gattlieb: „Germanistyka a wychowanie obywatelskie” — J. Cieśliński: „Rozmowa twórcza w nauce języków obcych” — Z. Praktyki — Sprawozdania z czasopism — Bibliografia — Wiadomości bieżące — Sprawy P. T. N. — Adr. Red. Warszawa, Chłodna 5. m. 9.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Niemiecka reforma bankowa

Rząd Rzeszy przez wydanie rozporządzenia doraźnego o reformie bankowej pragnął przywrócić zaufanie do bankowości niemieckiej. Brak zaufania, datujący od pamiętnych wypadków z lipca ub. roku, wyrażał się wycofywaniem wkładów bankowych. Rezultatem tego była niemożność udzielania kredytów przez banki, zmuszone do trzymania największych możliwych rezerw płynności, a stąd wzmocnienie deflacji i ograniczenie produkcji.

Istnieje niewątpliwie bliski związek między datą bankowej „Notverordnung“, a terminem wyborów prezydenta Rzeszy. Tylko bowiem względami politycznymi da się wytłumaczyć okoliczność, iż reforma bankowości przypadła na tak nieodpowiedni moment, jakim jest czas obecny, stojący pod znakiem zupełnie niewyjaśnionej sytuacji konunkturalnej. Gabinetowi Brüninga niewątpliwie zależało na wyrażeniu opinii publicznej, iż „coś robi“ dla przełamania kryzysu, i stworzenia atmosfery przyjaźnej dla rządu, bo nacechowanej pewnym optymizmem i wiarą w lepszą przyszłość. Poza to, nie bez dodatniego wpływu na socjalistycznych sprzymierzeńców Brüninga pozostały pozory dążenia do upaństwowienia bankowości, jakie silnie przejawiały się w omawianym rozporządzeniu doraźnym.

Dozwolonym jest przeto wniosek, iż niemiecka reforma bankowa jest nie tyle efektywna, ile efektowna. Cóż ona przynosi? Przynosi uzdrowienie (nie możemy oprzeć się wrażeniu, że uzdrowienie tylko przejściowe) „grossbanków“. Nowe rozporządzenie doraźne upoważnia rząd do udzielenia kredytów do wysokości RM 650 milionów, z czego RM 250 milionów „a fonds perdu“. Bank Rzeszy ze swojej strony przyczynia się kwotą do RM 200 milionów. Kosztem tych sum zostanie dokonana rekonstrukcja i sanacja bilansów 6-ciu większych banków i przeprowadzone zostaną dwie fuzje.

Dwa olbrzymie bankowe Dresdner Bank i Darmstädter National zostają zespolone, ostatni zaś wielki bank prowincjonalny na zachodzie Niemiec, Barmer Bank Verein, zostaje wchłonięty przez berliński Commerz- u. Privatbank. Wymienione banki, jak również Deutsche Bank-Disconto Gesellschaft, sankcjonując stan faktyczny, odpiszą od kapitału i rezerwy te straty, które należy uważać za poniesione. Z kapitału RM 840 milionów i RM 294 milionów rezerwy, posiadanych przez berlińskie grossbanki, pozostanie RM 444 milionów plus RM 85 milionów rezerwy. Cięcie chirurgiczne! Operacja zostanie dokonana kosztem samych banków oraz skarbu Rzeszy. Akcjonariusze ucierpią najmniej, przeciwnie, być może, że zyskają na prawdopodobnym wzroście kursu akcji bankowych. Zwyżka kursu dlatego jest prawdopodobna, ponieważ przy pomniejszonym kapitale zakładowym i ożywieniu interesów, banki osiągną wyższy stopień rentowności.

Na koniec zaznaczyć należy, że udział państwa w kapitale sanowanych banków jest b. wysoki, przekracza 45 proc. Wprawdzie przedstawiciele rządu zarzekają się, że uważają najdopuszczalniejszy powrót akcji bankowych w ręce prywatne za konieczny, jednak trudno oprzeć się wrażeniu, iż wszystkie te deklaracje za kilka dni mogą stracić na wartości, z chwilą, gdy — po wyborze nowego prezydenta — nastąpi zmiana gabinetu. Nowy rząd, w danym razie, miałby bardzo uproszczoną drogę, wiodącą do upaństwowienia banków...

Przyszłość kapitalizmu

Najaktualniejsze zagadnienie naszej doby stanowią przemiany jakie przechodzi ustrój gospodarczy świata. Na tle tych wstrząsów przewijają się nieustannie dwa pytania: socjalizm czy kapitalizm?

O przyszłości kapitalizmu mówić będzie w poniedziałek jeden z najwybitniejszych ekonomistów młodszej generacji, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr. Adam Heydel z Krakowa. Odczyt odbędzie się 14. 3. o 20 w sali 17 Collegium Minus. Wstęp dla członków wolny, gości — 1 zł, dla młodzieży akademickiej — 0,50 zł.

Afryka Południowa na Targach Poznańskich

Zagraniczny handel Polski obraca się stale dokoła niewielkiej ilości krajów europejskich. Zyskowność obrotu zagranicznego, zapewnia nam zasadniczo Europa. Azja, Ameryka Północna, Środkowa i Południowa. Afryka i Oceanja przynoszą nam wielomilionowe straty. Deficyt handlu z Afryką wyniósł za 10 miesięcy roku ubiegłego ca 17 milionów zł, w czym Związek Pol. Afr. partycypuje w sumie ca 2 milionów złotych.

Związek Południowo - Afrykański, mimo nieznacznej liczebności ludności, nie przekraczającej półtora miliona mieszkańców białych i 6 milionów czarnych, prowadzi handel światowy bardzo rozgałęziony, wyrażający się cyfrą 3,4 milionów funtów sterlingów w imporcie i 40,6 milionów w eksporcie. Ponieważ Unja Południowo - Afrykańska jako producent złota nie poszła śladem metropolii i od parytetu złota nie odstąpiła, cyfry obrotu zagranicznego Unji wynoszą okragłe 3 miljardy zł za 9 miesięcy r. ub., zatem więcej, niż obroty Polski trzydziestodwu milionowej.

Teren Unji Południowo - Afrykańskiej jest przez przemysł i handel Polski tembardziej niewyeksplorowany, że państwo to importuje artykuły, które Polska wyrabia i które może bardzo skutecznie konkurować. Wielkie pole do rozwoju ma młoda produkcja farmaceutyczna, chemiczna i medykamentowa; duży zbyt mogą znaleźć wyroby z żelaza, wszelkiego rodzaju maszyny, zwłaszcza maszyny rolnicze, urządzenia kopalniane, tabor kolejowy, pulmany, lokomotywy, sygnalizacja; oleje, papier, wyroby z kauczuku, drzewo, jak kopalniaki, drzewo tarte,

klepki do beczek, wiklina i jedna z najważniejszych pozycji importu Unji, wynosząca 25% całego importu — wyroby włókiennicze i konfekcja.

Tymczasem Unja Południowo - Afrykańska wciągnięta jest w orbitę zagranicznego handlu Polski w stopniu tak nieznacznym, że nie może wchodzić w rachubę. Na sumę importu tekstylii do Unji w wysokości bezmała pół miliona złotych, Polska partycypuje sumą około 300 tysięcy. Z innych artykułów nie eksportuje właściwie nic.

Zapewne, znaczna odległość obu krajów, łącznie z kryzysowym nastawieniem obrotów, nie sprzyjała dotychczas nawiązaniu ściślejszych stosunków handlowych. Trudności te rozwiązują w tym roku Targi Poznańskie, które pozyskały po raz pierwszy w Polsce oficjalny udział Związku Południowo - Afrykańskiego ze współudziałem importerów Pol. Afr. Mimo że nie można kwestionować wartości handlowych i pewności finansowej firm, trzymających się od Targów Poznańskich zdala, te firmy polskie, które znajdują się na tegorocznych Targach, będą miały zupełnie zrozumiałe pierwszeństwo w nawiązywaniu nowych stosunków handlowych. Celowości udziału w Targach nie można określać wyłącznie kryzysowym stanem rynku polskiego. Prawdziwe korzyści oczekują polski świat gospodarczy w łączności z racjonalnie zastosowaną ekspansją na rynki pozaeuropejskie, przedstawiające w chwili obecnej o wiele więcej możliwości, niż przytłumiony rynek wewnętrzny. Z tych względów udział w Targach będzie do pewnego stopnia problemem ruchliwości naszych przedsiębiorstw.

Nowe projekty fiskalne

Dawiadujemy się ze źródeł miarodajnych, że obecnie w ministerstwie przemysłu i handlu opracowany został nowy projekt w zakresie przemysłu chemiczno kosmetycznego, mający na celu, rzekomo, względy zdrowotne a w rzeczywistości, gdy stanie się on obowiązującym, utrudni znacznie rozwój danej gałęzi gospodarstwa narodowego.

Miedzy innymi projekt ten wylicza w zakresie produkcji chemicznej i kosmetycznej artykuły, które się dozwała w kraju wytwarzać i to sprowadzać z zagranicy gdy tymczasem w innych państwach ogłaszane bywają tylko listy przedmiotów, zakazanych ze względu na sprawy zdrowotne ludności do wytwarzania i dostarczania ich ludności. Jest to bardzo niedogodny przepis dla przemysłu chemiczno kosmetycznego, gdyż hamować musi pomysłowość i ruchliwość wynalazców w tej dziedzinie.

Lecz przepis ten łączy się logicznie z drugim, który ma na celu dalsze obciążenie tego działu przemysłowego w kraju. Projekt powyższy przewiduje, że każdy zakład przemysłowy wytwarzający przedmioty aptekarskie i kosmetyczne, obowiązany będzie przedstawić listę artykułów, które zamierza wytwarzać i następnie otrzymuje koncesję na prawo fabrykacji tych artykułów, przyczem opłacać się będzie za taką koncesję po 200 zł jednorazowo od każdego artykułu.

Przewiduje się przytem, że każdy taki artykuł może być tylko dostarczany na rynek podług zgłoszonego wzoru i wszelkie zmiany i ulepszenia zrobione przy fabrykacji tegoż muszą być następnie zgłoszone na nowo i prawdopodobnie powtórnie wykupywane patenty koncesyjne.

Biorąc pod uwagę że w Polsce przemysł chemiczno-kosmetyczny nie jest jeszcze dostatecznie silny i mocno rozwinięty i pracuje przy mocnej konkurencji wysoko rozwiniętych przemysłów zagranicznych, musimy dojść do przekonania, że tego rodzaju projekty mogą tylko zahamować dalszy rozwój tego działu przemysłowego. Są już dziś w Polsce zakłady przemysłowe chemiczno-kosmetyczne, które wyrabiają parę set różnych artykułów, za których wykupienie koncesji kosztowałoby ewentualnie kilkadziesiąt tysięcy złotych. Jak można ocenić wartość gospodarczą tego rodzaju projektów, opracowywanych w obecnych czasach przewlekłego kryzysu gospodarczego, kiedy wytwórczość we wszystkich dziedzinach stale się kurczy?

X

Jednocześnie fabryki japońskie założyły ostatnio w Południowej Afryce znaczną ilość przedstawicielstw i składów konsygnacyjnych, które nie tylko sprzedają towary i konfekcję japońską, ale jednocześnie zakupują wielkie ilości surowej wełny u farmerów, przez co wzmocnione zostały węzły współpracy gospodarczej i sparaliżowana konkurencja państw europejskich i Stanów Zjednoczonych przez całkowitą koncentrację i wspólną akcję wszystkich firm japońskich na rynku południowo-afrykańskim.

Z ZAGRANICY

(z) Kryzys portów niemieckich na Bałtyku. Obrót towarowy w największym porcie bałtyckim Niemiec Szczecinie w roku 1931 zmniejszył się w porównaniu z r. 1930 o 22,5 proc. W podobnym stosunku zmalały obroty portów bałtyckich: Bremy i Królewca oraz innych mniejszych portów. Zmniejszenie obrotów portów niemieckich tłumaczone jest przez opinię niemieckich sfer zainteresowanych jako skutek zmniejszenia się obrotów handlu zagranicznego państw północnych i bałtyckich. Sytuacja portów polskich Gdańska i Gdyni w r. 1931 przedstawiała się wyjątkowo korzystnie, gdyż obroty Gdańska zmalały w analogicznym czasie minimalnie, obroty zaś Gdyni dość znacznie wzrosły.

(z) Olbrzymi spadek rentowności w Stanach Zjednoczonych. Zamknięcia bilansowe 60-ciu wielkich amerykańskich towarzystw akcyjnych za rok 1931 wykazują czysty zysk w łącznej wysokości 378,54 milj. dol., wobec 795,87 milj. dol. w 1930, a 1.334,94 milj. w roku 1929. Zysk tych przedsiębiorstw wynosił przeto w roku ub. o 72 proc. mniej, niż w okresie dobrej koniunktury. Ze wspomnianych 60 towarzystw — 24 zamyka rok 1931 stratami, w łącznej wysokości 61,10 milj. dol. gdy te same przedsiębiorstwa wykazywały w r. 1930 czysty zysk w kwocie 27,43 milj. dol. a w r. 1929 — 161,59 milj. dol.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) Podatek obrotowy od transakcji, zawartych na giełdach zbożowo-towarowych. Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu komunikuje, że wkrótce ukaże się okólnik, zwalniający od podatku obrotowego obroty dokonane mąką, kaszą i otrębami na giełdach zbożowo-towarowych przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe.

Z KRAJU

(k) Eksport polski do Belgii i Kongo. Znaczne zainteresowanie tegorocznymi Targami Poznańskimi wykazuje Belgia, która z powodu niskiej funta i walut skandynawskich utraciła najbliższe swe rynki. Udział Belgii zapowiada się bardzo poważnie. W związku z tem należy wywrzeć nacisk na Belgię, by brała więcej polskich towarów spożywczych, drzewa pilowanego, kopalniaków oraz tekstyliów dla reeksportu do Kongo. Fabryki łódzkie i bielskie będą miały okazję zetknięcia się na Targach Poznańskich z klientelą belgijską, nastawioną w roku bieżącym w stosunku do polskiego eksportu zupełnie inaczej, jak to miało miejsce przedtem.

(k) Posiedzenie rady Banku Polskiego. Dnia 10 marca odbyło się pod przewodnictwem prezesa Banku dr. Władysława Wróblewskiego, posiedzenie rady Banku Polskiego, na którym rada wysłuchiwała sprawozdania dyrektora o działalności Banku w lutym oraz załatwiła szereg wniosków administracyjnych.

(k) Zjazd gazowników i wodociągowców polskich. W dniach 2, 3 i 4 czerwca 1932 r. odbędzie się w Wilnie zjazd gazowników i wodociągowców polskich połączony z walnem zgromadzeniem. Termin zgłaszania referatów, których hasłem mają być zagadnienia treści ogólnej, jak gospodarka zakładów, ochrona ich i wyniki nowych doświadczeń w sferze gazowniczej i wodociągowej oraz treści ściśle gazowniczej i wodociągowej kanalizacyjnej. Referaty należy zgłaszać do Zrzeszenia gazowników i wodociągowców polskich w Warszawie, ul. Kredytowa 3.

(k) Porozumienie hut szklanych z Monopolem Spirytusowym. Bolączką przemysłu szklanego, wyrabiającego butelki, było od dłuższego czasu nienabywanie butelek przez P. Monopol Spirytusowy, który zakupował tylko stare butelki. Obecnie huty szkła butelkowego osiągnęły z P. Monopolem Spirytusowym porozumienie, w myśl którego butelki zwrotne mają być nabywane przez D. P. M. S. w ilości nieprzekraczającej 13.200 sztuk rocznie — w zamian za to ustępstwo huty zgadzają się na obniżkę cen umownych o 3 proc. Mimo jednak ograniczenia zakupu zwrotnego szkła odbiór nowych butelek przez Dyрекcję Monopola Spirytusowego w miesiącu styczniu jeszcze się nie powiększył. W dziale butelek piwno-orańżowych uruchomiono

jedną hutę, która wykonuje mniejsze zamówienia. (f)

(k) Produkcja maszyn do szycia. Związek przemysłowców we Lwowie donosi, że ze względu na podwyżkę cla, wielu importerów maszyn do szycia przeszło do zamawiania drzewnych części i podstaw żelaznych w kraju, co przyczyniło się do znacznego ożywienia w tej branży. Ponadto wpłynęło wiele zleceń tego rodzaju z zagranicy na te artykuły. Wobec tego istnieje nadzieja, że w czasie najbliższym eksport w tym dziale będzie powiększony. Fabryka w okręgu lwowskim podejmuje też fabrykację główek maszyn do szycia i będzie pierwszą fabryką w Polsce produkującą kompletne maszyny do szycia. Zbyt na nie w stosunku do lat poprzednich zmalał nieco, wypłacalność klientów pozostawia też wiele do życzenia.

(k) Projekt przymusowej organizacji przemysłu naftowego. Aczkolwiek od długiego czasu z poleceni arządu b. minister p. Szydlowski zajmuje się uzgadnianiem interesów poszczególnych grup przemysłu naftowego, i ujęcia całego przemysłu naftowego w ramy organizacyjno-handlowe i chociaż starania te odniosły pewien rezultat, to jednak w kołach przemysłu naftowego nie widzi się możliwości uporządkowania stosunków bez zastosowania przymusu ustawowego. Obecnie rząd opracował projekt ustawy naftowej dającej szerokie pełnomocnictwa w zakresie regulowania produkcji i zbytu. Projekt ten jest obecnie przedmiotem obrad sejmowych komisji i będzie prawdopodobnie na skutek poparcia przez B. B. W. R. przyjęty z nieznacznymi tylko zmianami, jakkolwiek w czołowych organizacjach przemysłu i handlu wzbudza on zasadnicze zastrzeżenia z powodu daleko idącej ingerencji państwa we wewnętrzne stosunki przemysłu. (l)

(k) Organizacja zbytu pieczarek i grzybów. Międzyzbożowa Komisja dla Popierania Zbytu Produktów Rolnych, grupująca w sobie Izby rolnicze i Izby przemysłowo-handlowe Wielkopolski i Pomorza, zajmowała się na ostatnim swem posiedzeniu m. in. sprawą organizacji zbytu grzybów w szczególności zaś pieczarek. Po referacie p. radcy Z. W. Wróblewskiego z Poznania, który przedstawił komisji obecne położenie w tej dziedzinie wytwórczości Komisja zaaprobowwała projekt organizacyjny, przedstawiony przez mówcę, a zmierzający ku zrzeszeniu producentów w spółdzielni i utworzeniu przetwórci.

(k) Dumping japoński godzi w polski eksport włókienniczy. Jednym z poważnych rynków odbiorczych dla polskiego przemysłu konfekcyjnego była ostatnio Afryka Południowa, gdzie pierwsze próby dały wyniki dodatnie. Ostatnio jednak eksport ten natrafił na rynku południowo-afrykańskim na dumpingową konkurencję produkcji japońskiej, która w olbrzymich ilościach wdziera się na ten rynek bijąc konkurencję wszystkich krajów europejskich.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

O opinie studentek

W uzupełnieniu do artykułu p. Wasylewskiego („Obserwacje w minusie”) i odpowiedzi na ten artykuł („Jeszcze obserwacje w minusie”) jest rzeczą konieczną powiedzieć nieco też i o studentkach dodatniego typu. Z poprzednich bowiem artykułów mógł nie dość uważny czytelnik łatwo wysunąć b. przykre wnioski w stosunku do ogółu studentek, podczas gdy uwagi te olinosiły się jedynie do 10 koleżanek z pośród 30, obserwowanych w minusie.

Przedewszystkiem należy podkreślić, że dla wyrobienia sobie opinii o dzisiejszej studentce nie wystarczy zatrzymać się chwilę w korytarzu minusa, bo na tej podstawie można sobie wyrobić sąd conajmniej niedokładny, o ile nie mylny. „Minus” jest bowiem nie tylko miejscem poważnej nauki i siedzibą władz uniwersyteckich, ale też równocześnie miejscem rendez-vous młodzieży nie troszczącej się wiele o studia. To też poza młodzieżą poważnie pracującą widać tu również studentki, które wstąpiły na uniwersytet dla mody lub dla zabawy, popisując się swoimi zdolnościami w prowadzeniu bezmyślnego flirtu. Swoim wyglądem i zachowaniem starają się one zwrócić na siebie uwagę, to też one przedewszystkiem rzucają się w oczy obserwatorowi. — Oprócz tych istnieje też b. nieliczna grupka studentek, które wprawdzie poważniej zapatrują się na studia, jednak źle rozumiejąc postępowość, uważają, że wszelkie przyjęte zasady na temat „wypada — nie wypada”, to przesadniegodny nowoczesnej kobiety. Jak pierwsze tak i te nie cieszą się szacunkiem koleżanek i kolegów, a nieraz stają się przedmiotem drwin i pośmiewiska. Ze wśród setek studentek można napotkać czasem i takie, to nie dziwnego, — w tak wielkim zbiorowisku muszą się też znaleźć jednostki ujemne; to jednak nie stanowi jeszcze o ogóle.

Ażeby wyrobić sobie prawdziwy sąd o studentkach, trzeba się im przyjrzeć poza korytarzami minusa, także i w seminarjach, pracowniach i bibliotekach. Tam się dopiero widzi, jak wiele jest studentek, naprawdę poważnie pojmujących swe obowiązki i rozsądnie ustosunkowujących się do życia.

Nie można zatem sądzić o ogóle studentek po tych kilku czy kilkunastu napotkanych jednostkach, a niestety w starszym społeczeństwie bardzo często ocenia się źle ogół studentek na podstawie jednego czy kilku ujemnych przykładów. Zamiast okazywać młodzieży pomoc i opiekę, czego bardzo słusznie domaga się autorka poprzedniego artykułu, starsze społeczeństwo w ten sposób utrudnia

tylko dążenia w kierunku podniesienia opinii studentek.

Bardzo ważną rolę, jak chodzi o opinie studentek, grają też żeńskie domy akademickie. Mieszkanki ich muszą dbać o jak najlepszą opinię, gdyż o ile tylko padnie cień złej opinii na jedną z nich, cierpi na tem odrazu cały dom. Dlatego to regulamin mieszkaniowy musi być tego rodzaju, by wykluczał wszelkie choćby tylko pozory nieodpowiedniego zachowania się mieszkanek, i taki właśnie regulamin obowiązuje w domach akademickich, tak żeńskich, jak i męskich. Wprawdzie znalazł się niestety ktoś ze starszego społeczeństwa, mający pewne wpływy na tym terenie, który zwalcza ten regulamin jako ponoć „więzienny” i zbyt krępujący swobodę studentek, jednakże jest to głos odosobniony, a jak chodzi o młodzież, to studentki rozsądnie myślące uważają istnienie i wykonywanie takiego regulaminu za niezbędny warunek dobrej opinii domów akademickich.

M. POPLIŃSKA.

Kobiety katolickie wobec kwestii pokoju

Rozumiejąc, że kobieta jest nader ważnym czynnikiem, mogącym współdziałać w pracy, jeżeli nie nad ustaleniem pokoju w dobie obecnej, to przynajmniej nad przysposobieniem podstaw do przyszłego porozumienia i zgody narodów — obradujące w Genewie Zgromadzenie Rady Ligi Narodów zwróciło się do wielkich organizacji kobiecych z prośbą o współpracę.

„Międzynar. Unia Katol. Organ. Kobiecych”, w której skład wchodzi „Zjednoczenie Związków Polek”, przesyła w tej sprawie Lidze Narodów memoriał, w którym godząc się na tę współpracę i podkreślając konieczność oparcia stosunków międzynarodowych na zasadzie miłości i sprawiedliwości, przypomina, iż słusznie zaliczać się może do grona inicjatorów dążeń w kierunku zbliżenia narodów. Już bowiem w r. 1920, mimo świeżych jeszcze zadrażeń narodowościowych, zebrały się w Krakowie przedstawicielki międzynarodowych organizacji kobiecych wchodzących w skład „Unii”, której przewodniczącą była wówczas Polka, hr. Wodzicka — aby podjąć na nowo przerwana z powodu wojny pracę. Zresztą nawet w czasie światowej wojny, nie zważając na różnice i antagonizmy narodowościowe, wiele organizacji kobiecych pracowało nad ulżeniem doli ofiar zmagających wojennych, bez względu na ich przynależność państwową.

To też rezolucja dotycząca więcej jeszcze skoordynowanej dalszej współ-

pracy na rzecz pokoju, przyjęta na zebraniu Biura Kierowniczego Unii w czerwcu r. 1931, natrafiła na grunt należycie przygotowany. Niemniej też obecne narady w Genewie znalazły żywy oddźwięk w sercach zorganizowanych kobiet katolickich, które postanowiły zwrócić swe wysiłki w kierunku propagowania zasad paktu Ligi Narodów w tem, co jest słuszne a zatem przy „zabezpieczeniu ogólnej pacyfikacji przez odpowiednie gwarancje i sankcje” oraz domagając się przygotowania „lojalnego, progresywnego i proporcjonalnego ograniczenia i zmniejszenia zbrojeń, podlegającego gwarancjom arbitrażu i sankcji międzynarodowych”.

Ażeby swą współpracę na Konferencji Rozbrojeniowej uczynić jak najwięcej owocną, „M. U. K. O. K.” zwróciła się ponadto do Rady Ligi Narodów z prośbą, aby wyjednała u poszczególnych rządów powołanie do współpracy ze swymi delegacjami odpowiednio przygotowanych kobiet, jako też zaproszenia delegacji „M. U. K. O. K.” do wzięcia udziału w pracach konferencji.

Nie poprzestając na wyżej wymienionym memoriale, w którym przedstawia Radzie Ligi Narodów swe postulaty — „M. U. K. O. K.” akcję swą na rzecz pokoju prowadzi dalej jeszcze. W dniu rozpoczęcia Konferencji Rozbrojeniowej, t. j. dnia 2 lutego, w święto Oczyszczenia N. M. P., 28 milionów stowarzyszonych kobiet katolickich przystąpiło do Stołu Pańskiego na intencję owocnej pracy nad utrwaleniem pokoju. Na specjalnym posiedzeniu Rady Ligi Narodów, poświęconem rozpatrywaniu petycji złożonych przez organizację społeczną, po przemówieniu przewodniczącej „M. U. K. O. K.” — p. Steenberghe-Engeringh — przedłożono opinię niezliczonych podpisami rezolucję zrzeszonych „Unii” katolickich organizacji kobiecych, domagających się ograniczenia zbrojeń i utrwalenia pokoju.

Katolickie organizacje kobiece w Polsce jasno zdają sobie sprawę z tego, że rozbrojenie wojskowe nie może być skuteczne, jeżeli nie poprzedzi je najważniejsze w tej dziedzinie rozbrojenie moralne, które w tak poważny sposób i z wielkim sukcesem wysunęła w Genewie delegacja polska i że tylko ono jedynie zapewnić może państwu prawdziwe bezpieczeństwo. Zważając na to, że znajdują się w specjalnym położeniu geograficznym. W myśl też powyższą zredagowaną została rezolucja, jaką w tej sprawie zarząd główny „Zjednoczenia Kat. Zw. Kobiecych” przesłał dnia 13. 1. b. r. na ręce zarządu „M. U. K. O. K.”. Rezolucja ta zawiera w streszczeniu następujące punkty:

Wobec wzrastającego niepokoju i niepewności, każdy z nas ma obowiązek przeciwdziałania powrotowi hańbiącej wojny, dążąc do zastąpienia siły materialnej — siłą moralną, prawdy i sprawiedliwości, celem zapewnienia narodowi bezpieczeństwa i opartego na trwałych podstawach pokoju. Ponieważ według słów Ojca Świętego, Piusa XI, najlepszą gwarancją pokoju jest wzajemne zaufanie i przyjaźń, a jak to już swego czasu wyraził papież Benedykt XV — jednoczesne i zobowiązujące zmniejszenie zbrojeń jest niezbędnym warunkiem osiągnięcia pokoju. Zarząd główny w imieniu reprezentowanych przez siebie organizacji oświadcza się za równoczesnym stopniowym i skutecznie kontrolowanym zmniejszeniem zbrojeń, łącznie ze wzmocnieniem międzynarodowych gwarancji bezpieczeństwa oraz uwzględnieniem bezpieczeństwa państw, znajdujących się w specjalnym położeniu geograficznym.

W tym zatem kierunku kobiety polskie zwłaszcza zgrupowane w organizacjach katolickich, pracować powinny, szerząc w otoczeniu swem a przedewszystkiem w rodzinie, zasady miłości bliźniego i sprawiedliwości społecznej.

Zebranie uroczyste „Ogniwa”

poświęcone zagadnieniu nowego projektu ustawy małżeńskiej

Pod protektorem J. E. ks. kard. A. Hłonda, Prymasa Polski i J. M. rektora U. P. prof. dr. J. Sajdaka urządził przyjaciele Związku Studentek U. P. „Ogniwo” zebranie uroczyste z przemówieniami o nowym projekcie prawa małżeńskiego. Na program składają się następujące przemówienia:

- 1) Słowo wstępne, J. M. p. rektor prof. dr. J. Sajdak.
- 2) Przemówienie, J. E. ks. kard. Prymas Polski.
- 3) Recytacja: a) Ślub Winicjusza i Ligii (Sienkiewicz), b) Psalm Nadziei (Kraśński) wyk. kol. A. Rydlewska.
- 4) Referat: dr. E. Szeib — Nowy projekt ustawy małżeńskiej.
- 5) Jan Tarnowski — Małżeństwo w świetle nauki Kościoła Katolickiego.
- 6) Deklaracja — odczyta kol. R. Marweżanka.
- 7) Boże coś Polskę — wspólny śpiew.

Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 13 marca b. r. o godz. 17 w sali 18 Coll. Minus. Wszystkich interesujących się tem ważnym zagadnieniem zaprasza

Zarząd Tow. „Ogniwo”.

Zasłużone Wielkopolanki

śp. Klara Paczkowska

Ubyła znów jedna z najlepszych i najszlachetniejszych bojowniczek narodowych ziem wielkopolskiej. Śp. Klara Paczkowska uważała pracę narodową i społeczną za cel swego życia to też dopóki jej siły starczyły stawiała chętnie i pracowała gorliwie na placówkach pracy narodowej charytatywnej i społecznej kobiet wielkopolskich.

W roku 1894 powziął zarząd Tow. „Warta” myśl założenia Czytelni dla Kobiet. Do inicjatorek należała śp. Klara Paczkowska i zaraz od pierwszej chwili stanęła do pracy i wytrwała na tej placówce, aż do roku 1917. Przez lat czternaście była przewodniczącą, miłą, taktowną, sprawiedliwą kierowniczką tej ważnej organizacji kobiecej.

Trzeba sobie uprzytomnić, że w latach, w których powstała Czytelnia dla Kobiet aż do zmartwychwstania Polski nietylko zakazywano nam mówić, ale nawet myśleć po polsku było zabronione.

W latach tych Czytelnia stała wytrwale na posterunku narodowym, podtrzymywała na duchu, zagrzewała do ofiarnej pracy na niwie ojczyzny, pracowała gorliwie nad odrodzeniem Polski. A któż prowadził tę pracę, kto zachęcał zarząd i członkinie do składania bez przerwy drobnych cegiełek pod gmach odrodzonej Polski? Naśla ukończona przewodniczącą śp. Klara Paczkowska, która trzymając rękę na pulsie życia narodowego wykorzystywała każdą chwilę, ażeby, czy to zebraniem, czy odczytem, czy obchodem

narodowym gromadzić liczne szeregi kobiet i zagrzewać je do nieustannej, celowej pracy dla Polski.

Obchody te czcili nasze wybitne Polki, jak Klementynę z Tańskich Hoffmanową, Emilję Sczaniecką, Sewerynę Duchinińską, Klauđję Potocką, nawiązując odczyty do tych świetlnych postaci kobiecych. Zagrzewano młode pokolenie do pójsia ich śladami.

Na uroczysty wieczór listopadowy zapraszała śp. Klara Paczkowska ar-

tystów tej miary, jak Aleksander Bandyrowski, a jako prelegenta Jana Kasprowicza.

Ponieważ za przykładem poznańskiej Czytelni dla Kobiet zakładano również czytelnie po miastach prowincjonalnych, a każda Czytelnia Kobiet stawała się ogniskiem, z którego promieniował duch polski na kobiety zrzeszone przy niej, śp. Klara Paczkowska zawsze pamiętała o zaopatrzeniu powstających czytelni w pewną ilość wyborowych książek, jako zaczątek księgozbioru.

Śp. Klara budziła również zamiłowanie do wycieczek krajoznawczych, urządzając wycieczki do Gołuchowa, Rogalina, Inowrocławia, Kruszwicy, a wycieczki miały podwójny cel: pokazanie członkiniom pięknych naszych zabytków historycznych i zbliżenie wzajemne członkiń, celem dodatniej pracy propagandowej dla Polski.

Śp. Klara, wiedząc, jak prąd germanizacyjny nurtował w szkolnictwie poznańskim, jak dzieciom polskim potrzebna dobra polska książka, zakładała w roku 1910 w Czytelni Kobiet bibliotekę dla młodzieży i dzieci, zaopatrzoną w najlepsze książki, jakie posiadała literatura nasza, z której dzieci członkiń za minimalną opłatą (25 fenigów miesięcznie) mogły korzystać z doborowej lektury i wzorować się na bohaterach powieści i powieści, żyjących dla uszczęśliwienia i odbudowania kraju.

W roku 1899 założyła Czytelnia Kobiet Tow. muzyczne „Lutnię” odczuwając w trudnych ówczesnych warunkach brak muzyki orkiestralnej, wtedy zwłaszcza kiedy trzeba było urządzać większe obchody, przeznaczone dla o-

gółu publiczności — do podniesienia takich uroczystości potrzebną orkiestrę starała się „Czytelnia” zastąpić chórem amatek. Lekcje dla chórzystek odbywały się w Czytelni a śp. Klara pragnąc przyjąć z pomocą biednemu tow. „Lutni” ofiarowuje wspólny prezent — fortepian, bez którego trudno było śpiewy prowadzić.

Czytelnia Kobiet była ukochanym terenem pracy śp. Klary Paczkowskiej i jak widzimy z przytoczonych faktów otaczała ją wielkim umiłowaniem i wkładała bardzo wiele pracy około jej rozwoju, bo musimy zważyć że to, co czyniła przewodniczącą pod zaborcą Prusami było połączone z wielkimi trudnościami i przeciwnościami — tem większa Jej zasługa, w przeprowadzeniu.

Ale wielka miłość Ojczyzny i stała chęć służenia tejże skłaniała Zmarłą do współpracy i w innych organizacjach kobiecych. Widzimy ją jako współzałożycielkę „Warty”, widzimy ją dalej jako gorliwą nauczycielkę języka i historii polskiej wśród dzieci walcianych. Dla tychże dzieci zakładała razem z innymi patriotkami w roku 1908 „Złotą Skarbnicę” pragnąc wkorzenie w najszersze koła działu naszej zamilowanie do oszczędności i umiejętnie użyteczne, wydawanie zebranego grosza. W życiu prywatnym była najmiłą towarzyszką, zawsze pogodną, zawsze uśmiechniętą, gotową do przysług i niesienia pomocy — najlepszą przyjaciółką.

To też żegnamy Cię śp. Klaro z wielkim żalem, zasługi Twoje i pracę na niwie ojczyzny zawsze wspominając będziemy, wracając często myśl do Twej świetlanej postaci.

M. II.

KULTURA FIZYCZNA

Pięściarskie mistrzostwa Polski

I.

Tegoroczne mistrzostwa osiągnęły znów rekord pod względem ilości zgłoszeń zarówno zawodników, jak i okre-

gów. Najlepiej zilustruje to załączona tabelka, w której podajemy nazwiska startujących, przyczem uwzględniamy już zmiany, które zaszły w szeregach,

zapisanych do mistrzostw, nie wykreślając tych co odpadli w dniu wczorajszym a zaznaczając ich gwiazdkami (do nich dochodzi Sworzeniowski).

OKRĘGI	K A T E G O R J E							
	musza	kogucia	piórkowa	lekka	półśrednia	średnia	półciężka	ciężka
Białostocki	—	—	—	—	—	—	—	—
Krakowski	Sworzeniowski	Chrostek	Ka-siński*	Korzenioci*	Studnicki	—	—	—
Lubelski	—	—	—	—	—	—	—	—
Lwowski	—	—	Wagner	Kołodziej	—	Latoska*	Gross	—
Łódzki	—	—	Cyran*	Klimeczak	Pisarski*	Chmielewski*	Wurm*	Konarzewski
Pomorski	—	—	Wróblewski	W tkowski*	Wrosz*	Wesner	—	—
Poznański	Rogalski	Polus	Strugiński*	Sipiński	Arski	Zieliński I	Hoffmann*	Krenz
Śląski	Pawlica*	Mitica*	—	Białas	—	Wieczorek*	Wystrach	Wocka
Warszawski	Wieczorek	Kaźmierski	Goss	Birenowajg*	Wysocki*	Karpiński	Mizerski	Finn
Wileński	—	Łukamin*	Talko*	Matiukow*	Pilnik	—	—	—
Mi-trzowie z 1931 r.	Moczko I	—	Rudzki	—	Seweryniak	—	—	—

Obecne dziewięć mistrzostwa posiadają specjalnie doniosłe znaczenie z trzech względów. Przedewszystkiem odbywają się one w roku olimpijskim, są zatem niejako ostatecznym przeglądem sił, ważną próbą generalną. Na podstawie wyników tej próby będzie można powziąć decyzję, czy należy wysłać polskich pięściarzy na igrzyska do Los Angeles, oraz komu powierzyć zaszczytną misję bronięcia barw narodowych. I to jest pierwszy moment, nadający nieprzeciętną wagę walkom, które mają wyłonić ośmiu mistrzów Polski w poszczególnych kategoriach.

Drugi — łączy się z poprzednim niemal organicznie. Nasze pięściarstwo w twardych, nieustępliwych zmaganiach z licznymi przeciwnościami dowiodło — wbrew różnym czarnowidzom i mniej lub więcej groteskowym „znawcom” — że może sobie śmiało rościć prawo do występowania w turnieju olimpijskim. Przysługuje mu to prawo niezaprzeczenie przed wielu innemi kategoriami sportu polskiego i bodaj, czy pięściarstwo nawet, nie znajduje się na czołowym miejscu, a w każdym razie — w pierwszym szeregu kandydatów. Wybiło się na front swemi świetnymi sukcesami, których

ukoronowaniem było zwycięstwo nad zespołem Niemiec w Poznaniu. Nic nie zdola umniejszyć znaczenia tego zwycięstwa. Przeciwnie — niepo czytane w swym fanatyzmie ataki prasy niemieckiej, jej wykrętne tłumaczenie się podkreślało tylko jeszcze walory sukcesu, stwierdzając ponad wszelką wątpliwość, że specjalnie zabolala naszych sąsiadów z Zachodu ta przegrana, i że są wobec niej bezsilni. Bowiem poryw czy gniew i niepoważne usiłowania, by usprawiedliwić jakąś porażkę na terenie sportowym — są zawsze niezaprzeczonemi dowodami na niekorzyść pokonanych.

Tem zwycięstwem pięściarstwo polskie wysunęło się na czoło w Europie, potwierdzając zresztą tylko swoje poprzednie sukcesy, które zawsze obowiązuja, o czym nie wolno zapominać ani zawodnikom ani też (a nawet przedewszystkiem!) sternikom naszego boksu amatorskiego. I to jest drugi, zasadniczy motyw rozpoczynających się mistrzostw.

Nie należy również lekceważyć i trzeciego, a mianowicie faktu, że powinniśmy odpowiednio obesać międzynarodowe mistrzostwa Niemiec, które będą próbą ogniową amatorskie-

go boks w Europie przed wyprawą po laury za Ocean. Musimy stanąć w Monachjum tak, aby godnie zaprezentować przed szerszym forum polskie pięściarstwo, aby podkreślić, że wywalczyliśmy sobie zasłużenie przodujące miejsce wśród narodów Starego świata w tej dziedzinie sportu. Zatem ambicja narodowa nakazuje, aby zgłosić pełną osemkę. Z drugiej strony jednak przezorność oraz trzeźwa rachuba każe hamować wszelkie porywy i opierać się wyłącznie na istotnej wartości poszczególnych zawodników, a nadarza im się właśnie okazja wykazania swych walorów w toku obecnych mistrzostw. Niewątpliwie nasze władze pięściarskie potrafią połączyć oba czynniki — uczuciowy i praktyczny — kładąc jednak nacisk na drugi. Kolej teraz na zawodników, aby umożliwili jak najszerze uwzględnienie pierwszego.

II.

Zanim przejdziemy do omówienia szans pozostałych zawodników warto przypomnieć sobie, kto dotychczas zdobył zaszczytne tytuły w poszczególnych kategoriach wag. Najlepiej uwi- doczni to poniższa tabelka:

KATEGORJE	L A T A							
	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
musza	Neuman	Głon	Moczko	Moczko	Moczko	Moczko	Forlański	Moczko
kogucia	Menka	Menka	Górny	Pyka	Głon	Głon	Stepniak	Forlański
piórkowa	Gotowała	Iwański	Iwański	Iwański	Górny	Górny	Górny	Rudzki
lekka	Świtek	Wende	Majchrzycki	Wende	Majchrzycki	Wocennik	Wocnnik	Chmielewski
półśrednia	Ertmański	Arski	Arski	Arski	Arski	Arski	Arski	Seweryniak
średnia	Kuczkowski	Denisch	Ertmański	Tzer	Czerwień	Majchrzycki	Majchrzycki	Majchrzycki
półciężka	Gerbich	Stubbe	Gerbich	Gerbich	Gerbich	Wiśniewski	Konarzewski	Wiśniewski
ciężka	Konarzewski	Konarzewski	Konarzewski	Stibbe	Kupka	Kupka	Stubbe	Stibbe
drużynowe	—	—	—	„B. K. S.”	„Warta”	„Warta”	„Warta”	„B. K. S.”

Tak się przedstawiają w największym skrócie dzieje tej dziedziny polskiego sportu. Dla wszystkich, którzy posiadają jakikolwiek kontakt z naszym pięściarstwem, którzy interesowali się jego rozwojem, oraz śledzili ciernistą drogę, prowadzącą na zajmowane obecnie szczyty — te kilkadziesiąt nazwisk mówią bardzo wiele. Z każdym niemal związane są ważne wydarzenia sportowe i wzruszające nierzaz wspomnienia. Każde dorzuca swoją cegiełkę do ogólnego dorobku i — co bodaj najcharakterystyczniejsze — nie znajdujemy w tym długim korowodzie nazwisk, wywołujących przykre reminiscencje, poza bardzo nielicznemi oraz względniemi nawet wyjątkami.

Wśród mistrzów mamy kilka pięściarzy, których możemy nazwać po-niekąd weteranami. Są to wybitne indywidualności, niewątpliwie talenty w zakresie boksu, dlatego też utrzymują się tak długo i bronią przed naporem młodszych sił. A ten napór z każdym rokiem rośnie, potężnieje, przestacza się już w żywiołową falę, ogarniającą coraz bardziej cały kraj. Polskie pięściarstwo przeszło swój okres zapbkowania i dzieciństwa. Przestało opierać się wyłącznie na jednostkach a opanowało obecnie swym zasięgiem masy. Słowem — rozwija się wspaniale wszcz, co jest pocieszającym objawem i pozwala spokojnie patrzeć w przyszłość.

Sieć organizacyjna P. Z. B obejmuje teraz wszystkie niemal ważniejsze ośrodki kraju i dociera do niewy-skanych obszarów na Wschodzie, nie-

wątpliwie bardzo zasobnych w materiał na przyszłych wirtuozów pięści. Zadanie będzie tam znacznie trudniejsze, bowiem brak jest sił kierowniczych, a przedewszystkiem niski poziom umysłowy zawodników nie pozwoli im tak prędko opanować wszystkich tajemników sztuki bokserskiej. Instruktorów czeka więc nielada orka, będą musieli bowiem szlifować surowy materiał i wyszkiwać prymitywne walory fizyczne, naginając je do wymagań pięściarstwa. Jesteśmy jednak przekonani, że po przewyciężeniu pierwszych przeszkód praca pójdzie sprzej i niedługo będziemy czekali na jej owoce.

W tegorocznych mistrzostwach, naturalnie, nowsze ośrodki pięściarskie (a do nich zaliczamy, obok okręgów białostockiego i lubelskiego — również wileński, lwowski, pomorski i krakowski), nie odegrają poważniejszej roli. Jeszcze będziemy wciąż świadkami rywalizacji zawodników, pochodzących z dawnych i renomowanych środowisk, przyczem nie zaznaczy się już w tak zdecydowany, jak doniedawna sposób supremacja Poznania, lub Śląska. Zupełnie równorzędnymi i oraz godnymi przeciwnikami są reprezentant barw Warszawy i Łodzi, a nawet wybijają się na czoło.

III.

Przejdziemy teraz do omówienia szans w poszczególnych kategoriach według kolejności wag tych zawodników, którzy pozostali:

W musze wyraźnie wchodzą tylko w grę Rogalski (Pz) i Moczko (Śl.).

W lekkiej góruje Kliniczak (Ł.), coprawda już nie tak zdecydowanie. Najgroźniejszymi jego rywalami są Sipiński (Pz) i Białas (Wr), obaj jednak ustępują Łodzianinowi, a zwłaszcza drugi, chociaż i Poznańczyk obecnie jest słabszy. Dowiódł tego wczoraj, kiedy to w trzecim kole raptem załamał się i pozwolił dojść do głosu przeciwnikowi, którego poprzednio powalił trzykrotnie na deski (Witkowski z Pomorza). Natomiast Klimczak zaprodukował wspaniałą technikę imponującą spokój i niezwykłą celowość w prowadzeniu walki. Jednak Sipiński jest nieobliczalny i może sprawić niespodziankę swym zwolennikom.

W półśredniej Arski ma okazję do zrewanżowania się Seweryniakowi za jego ostatnie niezbyt zasłużone zwycięstwo. Tym razem Łodzianin przechodzi widoczny kryzys, natomiast Arski jest w pełnej kondycji fizycznej i — naszym zdaniem — ma wszelkie dane na zwycięstwo. Chociaż z drugiej strony los sprzyjał Seweryniakowi bowiem jest wypoczęty, kiedy tymczasem jego groźny przeciwnik ma już jedną walkę poza sobą. Pozostali (Studnicki i Pilnik) są za prymitywni technicznie, aby byli zbyt groźni dla tak poważnych pięściarzy, chyba, że wkradnie się jakiś przypadkowy k. o., a w boksie nie jest to wykluczone.

W średniej — naszym zdaniem — Majchrzycki słusznie nie startuje ponieważ przewlekła niedyspozycja pozbawiła go możliwości racjonalnego treningu. Rozpoczął z konieczności zaprawę zbyt późno, aby mógł stanąć w ringu w pełnej kondycji, lepiej zatem niech popracuje wytrwale nad sobą, a będzie to z większym pożytkiem dla naszego pięściarstwa, niż ryzykowne eksperymentowanie, które może doprowadzić do zupełnego załamania się. Związczą, że są wszelkie dane powrotu do dawnej formy, naturalnie — podkreślamy — przy solidnej i systematycznej zaprawie. Po wczorajszej niespodziance, jaką sprawił Karpiński, bijąc Chmielewskiego — sytuacja w tej kategorii jest już wyjaśniona. Przedewszystkiem pragniemy podkreślić, że Karpiński zaprezentował się pod względem technicznym z najlepszej strony, a ponadto walczył „z głową”, jak się to mówi, i w trzecim kole miał wyraźną przewagę. Nie otrzymał on niemal żadnego ciosu, wszystkie bowiem zręcznie parował, świetnie operując zasłonami. Wobec drugiej niespodzianki w tej wadze, świadczącej o wyjątkowo słabej formie Wieczorka, który uległ zdecydowanie Zielińskiemu — właściwy finał odbędzie się dziś i Karpiński ma wszelkie dane zdobyć mistrzostwa, a nawet można śmiało nazwać go zdecydowanym faworytem.

W półciężkiej zmierzają się dwaj rywale Mizerski (Wr.) oraz Wystrach (Śl.), przyczem pierwszy góruje zdecydowanie techniką i poczynił ogromne postępy, powinien też zrewanżować się za zeszłoroczną porażkę, zwłaszcza, że Wystrach nie jest już teraz tak groźny i stracił wiele ze swej żywiołowości. Trudno nie wyrazić tu zdziwienia, że przybył Gross ze Lwowa. Po swym ostatnim tragicznym wypadku nie powinien przynajmniej przez pewien czas startować, a jeżeli sam tego nie rozumie, byłoby rzeczą okregu wyperswadować mu. Wreszcie Hoffmanna dowiódł, że jest pięściarzem z dużą przyszłością.

W ciężkiej wobec nieprzyjemności Stibbe liczyć się należy z finałem, w którym zastąpi go w walce z Wocką Konarzewski (o ile, naturalnie, zdoła dziś pokonać Finna). W rezultacie przewidywać można wygrana znacznie cięższego i odważniejszego Wocki, chyba że Konarzewski wykarze powrót do swej dawnej, z przed laty, formy.

Wynik losowania dzisiejszych walk jest następujący: Waga musza: Wieczorek (Warsz.) i Moczko (Śl.), Rogalski w. o.; kogucia: Polus (Pozn.) i Kaźmierski (Warsz.); Chrostek (Kr.) w. o.; piórkowa: Rudzki (Śl.) i Wróblewski (Pom.), Goss (Warsz.) i Wagner (Lw.); Kołodziej (Lw.) i Klimczak (Ł.), Sipiński (Pozn.) i Białas (Śl.); półśrednia: Arski (Pozn.) i Seweryniak (Ł.), Pilnik (Wł.) i Studnicki (Kr.); średnia: Karpiński (Warsz.) i Zieliński (Pozn.), Wesner (Pom.) w. o.; półciężka: Gross (Lwów) i Mizerski (Warsz.), Wystrach (Śl.) w. o.; ciężka: Wocka (Śl.) i Krenz (Pozn.), Finn (Warsz.) i Konarzewski (Ł.).

Głód największym wrogiem Chin

Oczy całego świata skierowane są obecnie na Daleki Wschód. Konflikt japońsko chiński, zagrażający pokojowi i innym państwom, jest przedmiotem ogólnego zainteresowania, a prasa całej kuli ziemskiej omawia problemy azjatyckie. zamieszcza barwne opisy krain „Wschodzącego Słońca” (Japonji) i „Ludu kwiecistego środka” (Chiny)...

Nie dziwnego. Daleki Wschód miał zawsze jakiś specjalny urok.

Utarło się powszechne mniemanie iż Chiny to kraj cudów architektury, kwitnącej herbaty, wspaniałych jedwabów, bogatych mandarynów i wszelkiej szczęśliwości, zakłócaney tylko niekiedy rewolucyjami prowincjonalnych wielkości.

O, jakże mylna jest taka ocena Chin! Prawda iż są tu i cuda architektury i krzewy herbaty i jedwabie, lecz nad wszystkim panuje wszechwładna para: głód i nędza! W Chinach głód zabija rokrocznie więcej ludności, niż niejedna kilkoletnia wojna. Co rok kilka milionów Chińczyków ginie z głodu. Nędza całkowicie opłotała ten olbrzymi piękny kraj!

Jakie są tego przyczyny? Przecie Chiny to obszar jedenastu i pół miliona kilometrów kw. (Trzydzieści razy większy od Polski). A choć liczy 440 milionów ludności, statystyki podają, iż gęstość zaludnienia wynosi zaledwie 32 osoby na klm. kw., a do tego Chińczycy uchodzą za bardzo skrzętnych i umiętnych rolników.

Więc czemu jest głód i nędza?

Odpowiedź na to pytanie znajdujemy w interesującym studjum p. W. H. Mallory, b. sekretarza Międzynarodowego Komitetu walki z głodem w Chinach (The International Committee for Fighting Famine in China), pt. „China's Famine Problem” (Problem głodowy w Chinach).

P. Mallory tak ujmuje to zagadnienie: Fundamentem kwestji głodowej w Chinach jest bezwzględnie przeludnienie i nieproporcjonalność stosunku produkcji rolnej do wzrostu konsumentów. Gdzie przyrost ludności jest nie współmierny ze wzrostem zbiorów rolnych — głód jest nieunikniony. Lecz głód w Chinach jest chroniczny. Kroniki notują, iż już od r. 108 stałe brakowało pożywienia w jednej lub więcej prowincjach. Między 1877-79 rokiem z głodu zmarło tam 13 milionów ludności. A rok rocznie umiera głodową śmiercią ponad 2 miliony Chińczyków — ilość głodujących jest zawsze olbrzymia. Po wsiach ponad połowa rodzin nie zarabia więcej niż 25 dolarów rocznie, gdy do życia każda musiała by mieć najmniej 75 dolarów i to do życia bez mięsa, jaj czy ryb. Posilki ograniczyłyby się do ziarna (ryż, bób) i jarzyn.

Wspomnieliśmy, że na ogromnym obszarze Chin gęstość zaludnienia wynosi 32 osoby na klm. kw. Liczba to jednak teoretyczna: stosunek przestrzeni do ludności. Rzeczywistość przedstawia się inaczej. Nie cały bowiem obszar Chin nadaje się do osiedlania. Olbrzymie przestrzenie górskie, kamienne pustynie, nieprzebrane płaski — są prawie niezamieszkałe. A w żyznych dolinach i na wybrzeżach rzek lub morza na jednym kilometrze kw. gnieździ się ponad 4 000 osób! (W Polsce najgęściej zaludniony Górny Śląsk ma 226 osób na klm. kw.)

Niewątpliwie Chiny, w dobrej nizinnej części, są jednym z najbogatszych rolniczych państw na świecie. Wydajność ziemi jest tak duża, jak to tylko możliwe dzięki przykładowej pracy ludności. Chińczycy są doświadczeni rolnikami. Uprawiają ziemię troskliwie i nadzwyczaj cierpliwie; najmniejszy skrawek ziemi jest wykorzystany. Ale często praca ich idzie na marne. Przyczyny tego są rozliczne. Północne prowincje co dwa lub trzy lata cierpią na brak deszczów. A są znowu lata, gdy deszczu jest za dużo. Albo najgroźniejsza klęska, wylewy rzek niszczą plony. W latach „mokrych” głód jest znacznie większy, niż w suchych — Lecz gdyby do pracowitości Chińczyków dodać choć trochę postępu w kulturowaniu uroli (drenowanie Chińczycy uprawiają od niepamiętnych czasów ale w sposób prymitywny i w niedostatecznej ilości), użyźnianiu jej i, przede wszystkim w regulacji rzek — produkcja wzrosła by znacznie. Chińczycy jednak w tym względzie są konserwatystami!

Śmiertelność w Chinach jest wielka — Składa się ona z: prymitywności medycyny, higieny, urągająca najsłabszym wymogom sanitarnym i wreszcie klęski głodowej, powodzonej rewolucyjnej wojny — Ale to wszystko nie przeszkodziło, że od połowy XVIII do połowy XIX stulecia ludność Chin podwoiła się. A i obecnie przyrost naturalny Chin jest olbrzymi.

Składanie czi przodkom i uwielbianie ich, praktykowane jest we wszystkich warstwach ludności i przez wyznawców wszystkich kierunków religijnych (konfucjanizm, taoizm, buddyzm), a nawet przez chrześcijan. Ceremonie hołdownicze mogą być wykonywane tylko przez męskich potomków. Każdy więc Chińczyk pożąda synów, aby w ich ręce złożyć tradycję, gdy sam umrze. Nie zawsze jednak rodzą się synowie. Liczba córek nie mających dla rodziców wartości, jest równa urodzinom chłopców. Stąd nie tylko duża liczba dzieci ślubnych, lecz szeroko i legalnie rozpowszechniona poligamia.

Przed rewolucją (1911-12) każda prowincja posiadała dobrze zaopatrzone składnice żywności, wydawanego w głodowych latach. A choć była to pomoc niedostateczna, jedna kbyła. Natomiast dziś gdy rewolucjonisci zawartości składni różnieśli i nie uzupełnili, pomocy znikąd niema — Wprawdzie istnieje międzynarodowy komitet do walki z głodem w Chinach, ale działalność jego jest nader nikła.

Jak widzimy więc ruinująca Chiny nędza jest wytworem wielu przyczyn. Zjawiska kosmiczne, oraz brak nowoczesnej organizacji uprawy ziemi, wytwarzają klęski głodowe. A dodać do tego należy brak dróg transportowych (kolei Chiny posiadają zaledwie 14 573 klm. i 4 000 klm. kanałów), uniemożliwiających szybką i skuteczną pomoc głodującym lub zalany prowincjom.

Taka oto jest rzeczywistość „czarownego” kraju kwitnącej herbaty i bogatych mandarynów!

I dzisiaj, jakby nawet mężnie Chińczycy nie walczyli, zwycięstwo Japonji jest przesądzone. Ma ona sprzymierzeńca stokrót groźniejszego od armat i aeroplanów, a sprzymierzeńcem tym jest: głód... E. Morozowicz.

kich w dniu 29 maja 1917 r. — dalej o czworonożnym żołnierzu „Titi”, który uprzedził swój oddział o ataku 1 września 1918. — o ciężko rannej „Foietce”, która wypełniła swe obowiązki podczas huraganowego ataku artylerji niemieckiej i wróciła do nóg swego pana komendanta pułku, by skonać. — o bohaterze „Medorze”, który w ciągu 48 godzin pełnił swe obowiązki łącznika mimo ciężkiej rany. — o „Pastu”, który w ciągu 10 minut przeleciał przez strzeń 4 klm. ratując w ten sposób swą kompanję z wszystkich stron otoczoną przez wroga oraz o wielu, wielu innych czynach bohaterskich tych cennych pomocników żołnierzy francuskich na froncie. S. F.

Rozpowszechnianie raka w Szwajcarii

Szwajcarski urząd sanitarny stwierdził na podstawie statystyk z roku 1930, że Szwajcaria jest krajem, który w stosunku do liczby ludności wykazuje największą liczbę zachorowań na raka. Co dziesiąty mieszkaniec Szwajcarii umiera na raka, przyczem ludność miejska w wyższym stopniu dotknięta jest tą chorobą niż wiejska. Rząd szwajcarski zamierza przeciwdziałać dalszemu rozszerzaniu się choroby przez zastoso-

wanie specjalnych zarządzeń sanitarnych i zakładanie osobnych lecznic. WiP.

Trzysta razy słodszy od cukru!

Dwaj francuscy chemicy Bridel i Lavie wynaleźli produkt trzysta razy słodszy od cukru. Produkt ten wytworzyli z pewnej rośliny, która rośnie w Ameryce Południowej i nosi nazwę „stewia”. Cukier z niej otrzymany nazwano „stewiozytem”. Badania stwierdziły, że „stewiozyt” składa się z zwykłego cukru gronowego i z jednego bliżej jeszcze nie zupełnie zbadanego związku który nie posiada żadnego specjalnego smaku. Ciekawem jest że zarówno pierwszy jak i drugi składnik są oddzielnie biorąc, mniej słodkie od cukru, natomiast razem dają taki nieoczekiwany rezultat. Produkt ten może skutecznie zwalczać sacharynę oraz inne temu podobne wytwory. Aka.

Czy wiecie, że...

— W Karpatach, na terenie Polski, żyje w lasach około 200 niedźwiedzi według obliczeń farchowców.

— Doświadczenia, przeprowadzane w Berlinie przez instytut fizyczny im H. Hertza, dowiodły, że ze wszystkich balonów, wytwarzanych przez miasto, najgłośniejszym jest trzaskanie motorów samochodowych.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Poniedziałek, dnia 14 marca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 (W): godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 15.25 (W): godz. 15.50 (W): godz. 17.10 (W): godz. 17.35 (W); go- 19.15 lekcja jęz. ang.; godz. 19.30 „Silva re-

P. Gabrjela Krygier-Bernacka, znana sopranistka liryczna i speakerka radiostacji poznańskiej, która niedawno wystąpiła z koncertem w Radjo czeskosłowackiem w Pradze, otrzymała obecnie zaproszenie do Kopenhagi. Spiewaczka nasza wystąpi w radiostacji kopenhaskiej w przyszłym miesiącu z koncertem pieśni polskiej

rum”: godz. 19.45 (W): godz. 20.00 (W): godzina 20.15 (W): godz. 22.15 (W); godz. 22.30 (W): godz. 22.35 sygnał czasu, komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka z płyt; godz. 13.35 muzyka z płyt; godzina 14.45 muzyka z płyt; godz. 15.25 odczyt z cyklu dla maturalistów szkół średn (Dział „Historja”) — „Rzym a świat germański” — wygł. prof. Bron. Dunikowski; godz. 15.50 (Dział „Historja”) p. t. „Mahomet i Arabowie” — wygł. prof. Heryk Paszkiewicz; godzina 16.10 muzyka z płyt; godz. 16.20 lekcja języka francuskiego; godz. 16.40 muzyka z płyt; godz. 17.10 „Czartoryski i Mikolaj I — pojedynek historyczny” — prof. M. Handelsman; godz. 17.35 muzyka lekka z kawiarni „Gastronomia”; godz. 19.15 „Wiedomości bieżące rolnicze”; godz. 19.35 muzyka z płyt; godz. 20.00 feljton muzyczny; godz. 20.15 operetka „Księżna cyrkowa” — Kalmana; godz. 22.15 feljton pt. „Zgiełk i cisza” — wygł. p. Wanda Woytowicz - Grabińska; godz. 22.40 muzyka tańeczna z „Adriji”.

Programy zagraniczne. Huzen (1875 m) 20.40 muzyka lekka: Koenigswusterhausen (1635 m) 19.45 koncert i sluchowisko z Krolewca: Sztokholm (435 m) i Motala (1348 m) 19.50 koncert: Oslo (1083 m) 20.00 koncert solistów: Budapeszt (550 m) 19.40 koncert: Wiedeń (516 m) 20.00 koncert popularny, 21.00 audycja pośw. Goethemu. Praga 488 m) 21.00 koncert: Beromuenster (459 m) 20.30 koncert popularny, 21.00 godzina Mozarta: Rzym (441 m) 21.00 koncert pod dyr. R. Straussa.

Groby Wikingów szwedzkich na Ukrainie

W jednym z ostatnich numerów czasopisma naukowego „Acta Archeologica”, znany szwedzki znawca starożytności, T. J. Arne, opisuje odkrycie niedawno w wielkiej ilości groby dawnych Wikingów w pobliżu Czernichowa na Ukrainie. Dotychczas natrafiono na 80 grobów, istnieje jednak przypuszczenie, że ich ilość w okolicach tego miasta, było ono bowiem zarówno handlowym, jak i kolonizatorskim ośrodkiem ruchu Wikingów.

Zawartość poszczególnych grobów nie wiele różni się między sobą — tak więc po lewej stronie od szczątków wojownika znajdują się zwłoki jego żony, po prawej zaś stronie jego miecz, tarcza, oraz inne narzędzia wojenne. U stóp znajdują się zazwyczaj zwłoki konia w pełnym rynsztunku bojowym. O ile sprzęt wojenny jest bezsprzecznie pochodzenia szwedzkiego, o tyle ozdoby kobiece, znalezione w niektórych grobach, mają charakter słowiański, a niekiedy śródziemnomorski, lub nawet indyjski. Świadczy to o tem, iż obok żon, pozostałych w dalekiej ojczyźnie, oraz obok niewolnic — nałożnic, posiadali Wikingowie t. zw. żony podrózne, które im towarzyszyły na dalekie wyprawy i miały prawo dostąpienia tego zaszczytu, by razem ze zmarłym wojownikiem spocząć w grobie na uprzywilejowanym miejscu „pierwszej żony”, którą zazwyczaj była rodaczka, Szwedka.

Ostatnie badania szlaków Wikingów szwedzkich, wykazują, iż zapędzali się oni nie tylko do Konstantynopola, lub Hiszpanji, lecz nawet do północnej Ameryki, poprzez cieśninę Beringa. Z jednej strony byli oni łupieżcami, nowsze jednak badania stwierdzają, iż zajmowali się oni także handlem, a nawet osadnictwem w dalekich krajach. To również pewne, iż w wielu państwach ówczesnych posiadali oni swoje przedstawicielstwa i placówki, podobne skądinąd do dzisiejszych ambasad, poselstw i konsulatów.

W okolicach Czernichowa istniała nie-

wątpliwie cała osada, założona przez Wikingów. Była ona zapewne punktem przeładunków łupów wiezionych do Szwecji, a zarazem postrachem okolicznych ziem słowiańskich.

Ciekawe odkrycia archeologiczne

Najstarszy znany alfabet odnalazła ekspedycja paryskiej Akademji dla napisów w miejscowości Ras Shamra w północnej Syrii. Tablice z pismem klinowym, na których alfabet ten się znajduje, sięgają aż do 14 wieku przed nar. Chr. Ekspedycja ta poszczycić się może jeszcze dalszemi, bardzo poważnemi wykopaliskami bibliotecznemi w teje miejscowości. Znalezione tablice z palonej gliny, pokryte tekstami utworów poetyckich, słowników i podręczników szkolnych. Wykopano również cenne przybory toaletowe, biżuterję złotą i srebrną.

Pod miastem, pochodzącym z 14 wieku przed nar. Chr., odkryto inne daleko starsze miasto, którego początki sięgają co najmniej 20 wieku przed nar. Chr. WiP.

Bohaterstwo psów

Podczas wielkiej wojny setki psów we Francji ujęto w ewidencję wojskową, tak że każdy z nich posiadał własną książkę służbową i odpowiedni numer. Psy te oddały wojsku cenne usługi, pełniąc służbę łączników pomiędzy bataljonami. Pełniły one również służbę jako sanitariusze, szpiedzy i wywiadowcy. Bohaterskie czyny psów — sanitariuszy, znajdujących rannych i przenoszących ich pod gradem kul na punkty sanitarne, były nieraz notowane w raportach dziennych. Wiele z nich zostało udekorowanych krzyżami i medalami. Na ostatniem posiedzeniu tow. przyjaciół zwierząt w Paryżu poświęcono specjalny referat tym czworonożnym bohaterom. Audytorem z zapartym oddechem słuchało o niezwykłym bohaterstwie psa „Chytręgo”, stróża 236 p. p., który uratował swój pułk od nieoczekiwanego ataku wojsk niemie-

Pomnik Jerzego Ciemenceau świeżo wystawiony w Paryżu. Artysta rzeźbiarz ujął postać „ojca zwycięstwa” tak jak go widywano przy zwiedzaniu okopów wojennych.

„Geneza melodji“

Wykład prof. Kamińskiego

Muzyka dwóch ostatnich lat dzie-
siętek zdążyła po nowych torach badań,
nie ograniczając się tylko do poszuki-
wań historycznych. Zwłaszcza dziedzi-
na t. zw. muzykologii porównawczej
rozwijała nowe horyzonty nad mro-
kami, jakie należały pradzieje naszej
europejskiej muzyki. Kierunek tych
badań wychodzi z założenia, że muzy-
ka szczepów pozostających na napry-
mitywniejszym stopniu kultury była
niegdyś wspólną dla wszystkich a z
rozwojem kultury szedł i rozwój tej
zrazu naprymitywniejszej muzyki. Od-
kąd mamy edisonowski fonograf, mo-
żemy z fotograficzną dokładnością
„zdejmować“ żywce śpiewy jak i grę
instrumentalną, a zebrawszy wszelkie
przykłady nieartystycznej muzyki od
śpiewów dzikich plemion począwszy,
a na naszych wielkopolskich pieśniach
tańcach skończywszy, możemy pod-
jąć się właściwej pracy badawczej,
stwierdzać etapy rozwoju, głównie o-
czywiście metodą porównawczą. Wy-
niki takich badań mogą mieć ogrom-
ne znaczenie nie tylko dla historii mu-
zyki, ale dla wielu dziedzin nauko-
wych, dla etnografii, badań nad rasą
i t. p.

Tej niezwykle uciążliwej, ale o-
gromnie doniosłej pracy muzykologicz-
nej podjął się u nas prof. Lucjan Ka-
miński. Zbiory melodji ludowych do-
konane przez wybornego naszego mu-
zykologa są już nader okazałe i sta-
nowią cenną wartość jako żywy nieja-
ko dokument wielkopolskiego prymi-
tywu muzycznego. Zasobne również
archiwum innych okazów ludowych
(indjańskich, murzyńskich, chińskich
i t. d.) umożliwi te porównawcze ba-
dania.

W ramach odbywających się teraz
powszechnych wykładów muzykolo-
gicznych na Uniwersytecie wygłosił
prof. Kamiński prelegcję p. t. „Gene-
za melodji“. Tłumnie zebranej publicz-
ności przedstawił prelegent ten cieka-
wy gatunek badań muzykologicznych
(o którym była właśnie mowa), de-
monstrując szereg melodji ludów eg-
zotycznych oraz naszych wielkopol-
skich. Też tych wywodów jest stwier-
dzenie tonalności jako cechy stałej i
nieodzownej wszelkich śpiewów. Czy
melodje obejmują dwa, pięć lub osiem
tonów skali, zawsze będą one tworzy-
ły pewną gamę (tak dziś to nazywa-
my), której tony filarowe (tonika) wa-
runkują taki a nie inny charakter me-
lodji. Skoro więc dziś w okresie skraj-
nej rewolucji pojęć muzycznych este-
tycznych mówimy o atonalności, to o-
perujemy terminem nie logicznym. Z
właściwą sobie wszechstronnością ujął
prof. Kamiński interesujący temat
wykładu na szerokim podłożu histo-
rycznym, dając szereg ciekawych po-
głębów na problem nowoczesnej mu-
zyki, której cechą nagminną jest wła-
śnie brak melodji, królującej dotąd
niepodzielnie. Powrót do monodji, oto
droga wyjścia z obecnego chaosu
(droga ta okazała się w historii
zbawienne). Gdyby prof. Kamiński
zechciał swoje spostrzeżenia o tych
koniecznych ewolucjach modernizmu
muzycznego szerzej rozwinąć w jed-
nym z następnych wykładów, spotkał-
by się ze szczerą wdzięcznością tak
licznego zastępu swoich słuchaczy.

Z. L.

Samorząd a opieka społeczna

Gminy wiejskie udzielają zagadnie-
niu opieki społecznej minimum wagi,
a co zatem idzie, i środków materja-
nych, gdyż zaledwie 1,3% swoich preli-
minarzy wydatkowych. W cyfrach
przedstawia to sumę 11.112.800 zł. Z su-
my tej na województwa centralne przy-
pada 14,5%, na wschodnie — 5,2%, na
południowe — 4,1%, i na zachodnie (ze
Śląskiem) — 76,2%. Jedynie zatem
gminy wiejskie województw zachod-
nich zajmują się poważnie sprawami
opieki społecznej, w innych ona prawie
nie istnieje.

Nie inaczej dzieje się w powiato-
wych związkach komunalnych, które
na cele opieki społecznej przeznaczają
2,4% swych budżetów, rozporządzając
sumą 8.024.000 zł. Podział tych sum na
poszczególne dzielnice przedstawia się:
na województwa centralne przypada
3.325.000 zł. (41,4%), na wschodnie
1.377.000 (17,1%), na zachodnie —
3.074.000 (38,3%) i na południowe —
248.000 (3,1%). Widzimy zatem, że wo-
jewództwa południowe, jak i poprze-
dnio, zajmują miejsce ostatnie. Zwa-
żywszy ich obszar, stosunkowo znowu
najwięcej tu łożą województwa za-
chodnia.

Rok założenia 1846

Pismo wszystkich małorolnych 3 razy w tygodniu
za 1 (jeden) złoty na cały miesiąc już z odnośnieniem
przez listowego do domu.

Adres: Poznań, św. Marcin 70

Miasta na cele opieki społecznej wy-
datkują znacznie więcej, aniżeli gminy
wiejskie i powiatowe związki komunal-
ne, gdyż sumy te stanowią dla całej
Polski 46% w rubryce wydatków. Wy-
nosi to 35.587.300 zł., z czego na woje-
wództwa centralne przypada 23.425.000
zł. (65,7%), wschodnie 1.659.300 (4,7%),
zachodnie 6.247.000 (17,5%) i południo-
we 4.255.300 (12%).

Ogółem nasze samorządy wydają
na cele opieki społecznej 50.185.000 zł.,
w tem na wydatki zwyczajne przypada
44.724.100 zł. i na nadzwyczajne —
5.461.000 zł.

Biorąc pod uwagę wyżej przytocio-
ne cyfry, stwierdzić należy, że właści-
wie opieka społeczna należycie jest
zorganizowana głównie w miastach,
przytem tem lepiej i racjonalniej, im
miasto jest większe. Racjonalność opie-
ki społecznej w miastach polega na
tem, że nie ogranicza się ona wyłącznie
do łagodzenia skutków nędzy, jako zja-
wiska społecznego, lecz że czynione są
duże wysiłki, mające na celu zapobie-
ganie tej klęsce. A więc obok opieki
nad sierotami, utrzymywania przytuł-
ków i sierocinców, oraz wydawania
zapomóg, prowadzona jest walka z że-
bractwem, włóczęgostwem i alkoholiz-
mem, utrzymuje się domy noclegowe,
kuchnie ludowe odżywianie dzieci w
szkołach, opłaca się koszty pogrzebowe,
prowadzone są biura pośrednictwa pra-
cy, rozciąga się opieka nad byłymi
więźniami i t. p.

Ilość osób, korzystających z opieki
społecznej w Polsce wynosi mniej wię-
cej 50 — 60.000 osób, starców i dzieci.
Z. K.

Sprawa p. prof. Roskosza

W rogozińskim „Dzienniku Naro-
dowym“ w numerze 202 z dnia 3 wrze-
śnia 1931 pojawił się artykuł p. t. „U
progu nowego roku szkolnego i czy
wiedzą o tem władze i co na to?“

Zarzucono tam p. Janowi Klusowi,
że bawiąc u prof. Roskosza w 1930 ro-
ku, nadużył gościnności kolegi. Do-
niósł mianowicie władzom szkolnym,
że p. prof. Roszkosz ma w swoim mie-
szkaniu na ścianie gałązkę z grobu śp.
Niewiadomskiego. Wskutek tego do-
niesienia p. prof. Roszkosz stracił po-
sadę nauczyciela w seminarjum w Ro-
goźnie, a objął to stanowisko p. Klus.

Red. „Dziennika Narodowego“ p. A.
Trelli wytoczono proces prywatno-kar-
ny. Powołany jako świadek prof. Ros-
kosz zeznał, iż zawezwano go do gabi-
netu dyr. Kisielewskiego, gdzie zastał
wizytatora p. Zawidzkiego.

— Czy ma pan gałązki i szyszki z
grobu Niewiadomskiego — zapytał wi-
zytator.

Prof. Roszkosz wyraził zdziwienie z
powodu tego pytania.

— Niema co ukrywać — oświad-
czył wizytator — zrobił to pański ko-
lega Klus.

Powyższemu zeznaniu zaprzeczył
p. Zawidzki, twierdząc, że nie wspo-
minal prof. Roskoszowi o tem, jakoby
p. Klus zrobił doniesienie. W związku
z tem wytoczył p. Klus również proces
o zniewagę prof. Roskoszowi. Na roz-
prawie w Rogoźnie, w sądzie grodz-
kim, prof. Roszkosz podtrzymał zarzu-
ty, że doniesienie do kuratorium zro-
bił na niego oskarżyciel prywatny. —
Insp. Zawidzki podał, że w rozmowie

z prof. Roskoszem wymienił nazwisko
Klusa jako świadka, a nie jako dono-
szącego. Sąd, badając sprawę, doszedł
do wniosku, że p. Roszkosz wedle swej
najlepszej wiedzy zeznał subiektywną
prawdę i dlatego uwolnił go, nakłada-
jąc kosztą na oskarżyciela prywatne-
go. Ten wniósł apelację i sprawa po-
nownie była przedmiotem rozważań
sądu okręgowego w Poznaniu.

Przewodniczył prezes, sędzia Bojar-
ski. Oskarżonego bronił p. adw. dr.
Erwin Szeib a oskarżyciela prywatne-
go zastępował adw. Hejmowski. —
Obrona podsądnego wykazała całkowi-
tą niewinność swego mandanta, bo-
wiem zeznał on subiektywną prawdę i
świadomie nie używał wyrażen obra-
żających. Trybunał ponownie uwolnił
prof. Roskosza od winy i kary. (z.)

Z Tow. Przemysłowych

Tow. Przemysłowców w Główniej. Mie-
sieczne zebranie Tow. zagał przy liczny
udziale członków długoletni prezes p.
Antoni Malecki. Po odczytaniu protokołu
z walnego zebrania, przyjęto 8 nowych
członków. Z kolei syndyk Związku p.
Tad. Piotrowski w obszernym i treściwym
referacie przedstawił projekt Ustawy
Przemysłowej, przeciw której zbiorowo
protestowało całe rzemiosło. W końcu
swego referatu p. syndyk omówił rów-
nież i sprawy podatkowe.

W komunikatach zarządu podano do
władomości pismo miejscowego „Związku
Strzeleckiego“, z zaproszeniem Tow. na
uroczystość „przysięgi strzeleckiej“. Ze-
branie wypowiedziało się jednak przeciw
udziałowi, będąc organizacją apolityczną.

W wolnych głosach informowano się
o obecnym na zebraniu delegata Związku
p. syndyka Piotrowskiego, tak o spra-
wach podatkowych jak rzemieślniczych,
z niemijszym zainteresowaniem infor-
mowano się również w sprawie związo-
wej kasy pogrzebowej. Z powodu niefor-
malności, zaszyły na walnem rocznem

Przez szybkie

Grzebień

Jest pewien typ ludzi, który w naj-
gorszej biedzie potrafi dać sobie radę
i krzywdy nie pozwoli zrobić.

— Takiego — głosi o nich fama —
choćby z szat obdartego i związanego
w worku rzucić na największą głębię,
wyplynie w futrze i ze złotym zegar-
kiem.

Tacy nie robią sobie nic z żadnych
krzyzysów, bo na każdy znajdą sposób,
przy każdym potrafią zarobić.

Oszczędzamy w miarę możliwości na
różnych drobnych wydatkach. Niejed-
ną piękna pani suszy piękną główkę
nad sposobami ściągnięcia budżetu.

— Możeby tak na fryzjerze zao-
szczędzić. Zawsze parę złotych mie-
sięcznie. Ale jak tu chodzić nieuczesa-
ną.

I oto znajduje piękna pani ogłosze-
nie w pismach, że niejaki pan Szulc, na
Rybakach w Poznaniu, za pięć złotych
sprzedaje bezcenne grzebienie do on-
dulażki. Precz z wydatkami na fry-
zjera. Odtąd piękna pani sama bę-
dzie ondulować swe złociste czy heba-
nowe loki.

Wysłała tedy owa oszczędna pani
złotych pięć do owego pana Szulca i z
niecierpliwością czeka na bezcenny
grzebień. Mija dzień, dwa, trzy, ty-
dzień, dwa tygodnie. Pani niecierpli-
wiona pisze list, zapytując o losy pię-

zebraniu przy wyborach delegatów do
Związku. odbędzie się ponowny wybór de-
legatów na przyszłym zebraniu. (jar.)

Z Tow. Przemysłowców w Gnieźnie. 7 k.
m. odbyło się roczne walne zebranie Tow.
Przemysłowców w Gnieźnie, które zagał
prezes b. poseł p. Józef Przybyszewski.
Wstępem przemówieniem zabrał p.
P. obecną ciężką sytuację gospodarczą.

Na przewodniczącego walnego zebrania
obrano p. Fr. Neumanna a na sekretarza p.
Młotka. Przystąpiono do poszczególnych
sprawozdań. Sekretarz Tow. p. Jerzak po-
daje, że w ub. roku odbyło się 11 zebrań
plenarnych przy dobrej frekwencji człon-
ków, na których wygłaszano pouczające
wykłady i roztrząsano różne zagadnienia
gospodarczo - rzemieślnicze. Tow. liczy 74
członków zwyczajnych i 11 honorowych.

Agendy skarbnika referował p. Jesio-
łowski. Dochód ogólny wynosił 914,35 zł.,
rochód 822,50 zł., majątek Tow. wynosi o-
becnie 1454,14 zł.

Sprawozdanie z biblioteki zdał p.
Neumann. Biblioteka liczy razem 149 ksią-
zek. Imieniem komisji rewizyjnej p. Młotek
stwierdził wzorowy porządek i prosił o u-
dzielenie pokwitowania, co też uczyniono
jednogłośnie.

Nowy zarząd tworzą pp.: Przybyszewski
— prezes, Fr. Perlikiewicz — wiceprezes,
Jesiołowski — skarbnik, Jerzak — sekre-
tarz, Neumann — bibliotekarz, Hordyk i
Ławniczak — ławnicy. Komisję rewizyjną
stanowią pp. Młotek i R. Zdrojewski, cho-
rażym p. R. Zdrojewski, asysta — Hordyk
i Tomaszewski. Tow. Przemysłowców w
Gnieźnie istnieje już 81 lat i cieszy się wiel-
ką żywotnością. (br)

Z Tow. Przemysłowców w Mogilnie. —
Roczne walne zebranie Tow. Przemysłow-
ców odbyło się w lokalu członka p. Fr.
Kleszy. Zagał obrady prezes p. Paprotny,
który na przewodniczącego poprosił
p. Seidlera, na sekretarza p. Napieralskie-
go, na ławników pp. Thiela i Fr. Nowaka.

Po wyborze prezydium przystąpiono do
wreczenia dyplomów za 25-letnią przyna-
leżność do Towarzystwa członkom pp.:
Filipiakowi, Piechociemki i Mníchow-
skiemu. Nastąpiły sprawozdania poszczę-
gólnych członków zarządu, z których wy-
nika, że Tow. Przemysłowców rozwija się
pomyślnie.

W dyskusji przemawiali w tej sprawie
pp. Nowak, aptekarz, Stręk Jan, Demp-
czyński i inni, poczem na wniosek człon-
ka komisji rewizyjnej p. Thiela udzielo-
no ustępującemu zarządowi absolutorjum.

Zarząd nowy wybrano przez aklama-
cję. W skład jego weszli pp. prezes —
Paprotny, wiceprezes — Nowakowski Fr.,
sekretarz — Zychowski, zast. sekretarza
— Poradowski, skarbnik — Giełma, rad-
ni — Rosiński, Grabianowski, Lisiecki Fr.,
Filipiak i Seidler Br.

Do komisji rewizyjnej wybrano pp. ap-
tekarza Nowaka, którego na wniosek p.
Rosińskiego obrano przewodniczącym ko-
misji rewizyjnej. Wojciechowski Fr. i
Thiel; chorażym został p. Garczyński,
podchorążymi pp. Lutomski i Probański.
Walne zebranie obniżyło składki człon-
kowskie z 60 gr na 50 gr miesięcznie. W
wolnych głosach podał p. przewodniczą-
cy do wiadomości, że w Poznaniu od-
będzie się doroczny zjazd delegatów Związ-
ku, na który wybrano prezesa Paprotnego
i sekretarza Zychowskiego. Na tem so-
lował p. przewodniczący zebranie, ha-
siem „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć!“
(m.)

**„BACZ BY TWOIM BYŁO CELEM
BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM“
POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE
BO ONE KARMIA WSZYSTKICH
GŁODNYCH!**

ciu złotych i bezcennego grzebienia. Mi-
ja znów kilka dni. Przychodzi odpo-
wiedź niezbyt piękną polszczyzną pisa-
ną, że z powodu licznych zamówień
przesyłka uległa zwłoce, ale w najbliż-
szym czasie zostanie uskuteczniiona.
Znów płynie czas.

Na następny list, żądający wysyłki
grzebienia lub zwrotu pieniędzy, odpo-
wiedź nie nadchodzi. W czasie pobytu
w Poznaniu (panie, zamawiające grze-
bień, mieszkają w całej Polsce) pani
udaje się na Rybaki.

Tak się akurat złożyło, że mimo
dwukrotnej wizyty nie zastała sprze-
dawcy grzebieni. Wszyscy znajomi po-
znajęscy, zainteresowani przez panią
cudownym grzebieniem, składają coraz
wizyty w hurtowni, ale bez rezultatu.

Wreszcie historia znajduje znako-
mity finał. Ktoś ze znajomych spotkał
wreszcie pana Szulca i został poinformo-
wany, że grzebień dawno już został
wysłany listem zwyczajnym, jako prób-
ka bez wartości. Jeśli dotychczas nie
doszedł do adresatki, to pewnie zaginął
w drodze.

Pyszny jegomość ten pan Szulc.
„Takiego rzucić do wody i t. d.“ Ale
jabym mu życzył, żeby się nim zajęła
policja. Możeby wtedy było trudniej
wyplnąć, nie z głębokiego nurtu.

Możebyśmy się tu dowiedzieli, co to
są za grzebienie. Czy to czasem nie
przemyt? I czy naprawdę mają takie
doskonałe właściwości.

X. Awery.

Z dziedziny fiskalizmu

W roku ubiegłym miejscowe władze bezpieczeństwa publicznego miały zamiar skasować utrzymywanie magli przez właścicieli składów spożywczych. o ile takowe nie są umieszczone w specjalnych pomieszczeniach. Zdaje się, że dana interwencja, przedstawiająca zbędność takiego obostrzenia, spowodowała zaniechanie tegoż projektu.

Natomiast w roku bieżącym zakazano wszystkim właścicielom tych składów, utrzymujących magle, wykupywanie dodatkowych patentów czwartej kategorii. Uważamy, że tego rodzaju obciążenie właścicieli tych składów w czasie obecnego ciężkiego przesilenia gospodarczego jest zupełnie nie na miejscu, zwłaszcza że następnie władze wymiarowe podatku dochodowego i obrotowego mogą zażądać oddzielnych sprawozdań co do tych dodatkowych „przedsiębiorstw przemysłowych”. Tymczasem opłaty za używanie magla w Poznaniu są bardzo umiarkowane, gdyż właściciele składów przez nie częściowo utrzymują swoją klientelę w zakresie nabywania u nich artykułów pierwszej potrzeby.

Legion Wielkopo'lski

Związek Tow. Powst. i Wojak. w Poznaniu.

Kórnik. W niedzielę, dnia 28 lutego b. r. odbyło się walne zebranie Tow. P. i W. które przy udziale licznych członków i bratniego Tow. P. i W. w Bninie zagrał prezes, por. rez. Tadeusz Mejer.

Tow. P. i W. liczy 127 członków zwyczajnych i 120 przedpoborowych — w roku sprawozdawczym wstąpiło 34 członków. Ponadto Towarzystwo ma dwóch członków honorowych, jednego weterana z roku 1863, a drugiego w osobie dr. Stanisława Celichowskiego, byłego dowódcy kompanii powstańczej z Kórnika. Nowy zarząd ukończył się jak następuje: Prezes por. rez. Tadeusz Mejer, I wiceprezes dh Jan Laube, II wiceprezes dh Andrzej Grzempa, komendant ppor rez. Wiatrolik, sekretarz dh Łuczak, skarbnik dh Pohl, Radni: dh Ellmann, Miśko i Koralewski. Komisję rewizyjną tworzą: dh Figaszewski, Studziak i Nowacki. Sąd honorowy: por rez. dh Mejer, Zieta, Figaszewski i ppor. rez. Ruks.

Buk. W niedzielę, dnia 28 lutego b. r. odbyło się założenie i konstytucyjne zebranie Drużyny Błękitnej w Buku. dokonanym w uroczysty sposób przy udziale miejscowego społeczeństwa. Uroczystości rozpoczęły się zbiórka o godz. 8, poczem odbyło się nabożeństwo w miejscowym kościele. Po nabożeństwie urządzono pochod ulicami miasta i defiladę przed patronem nowozałożonej Drużyny p. dyr. Glowackim i komendantem Drużyny Błękitnych Chor. Włkp. Zw. Hall p. kpt J. R. Dworzańskim z Poznania. O godz. 13.30 odbyło się uroczyste zebranie Drużyny na sali Domu Katolickiego, zagajone przez patrona Glowackiego. Okolicznościowy referat wygłosił kom. Dworzański, zaznając, mając zebranych z ideologią Hallerczyków i Drużyn Błękitnych. W końcu referatu odbył się przegląd drużyniaków, poczem kom. Dworzański podał esłil zasługi i prawość druha Stan. Cichego. p. o. komendanta Drużyny Błękitnej w Buku. Po zebraniu sekretarz Tow. Wyd. „Polska Armia Błękitna” red. K. Oldziejewski z Poznania zaznajomił obecnych z zadaniami i celami powyższego T-wa. Wieczorem o godz. 17.30 odbył się pokazowy występ pieściarzy 2 zespołów Drużyny Błękitnej w Poznaniu, który, jako pierwszy w Buku, wzбудził silne zainteresowanie. (o)

Groźnik. Walne zebranie Tow. Powstańców i Wojak. uchwaliło z okazji obchodu 10-lecia założenia towarzystwa postawić własnym kosztem pomnik z tablicą pamiątkową na cmentarzu przy kościele św. Ducha pochowanym tam powstańcom z roku 1848 i 1863. Towarzystwo obecnie liczy 85 członków, a nie 35, jak mylnie podano w nr. 90 „Kurjera Pozn.” z dnia 25 lutego br.

Maniewo (pow. obornicki). W niedzielę dnia 6 marca r. b. odbyło się walne zebranie pod przewodnictwem prezesa Okręgu II, por rez. Stanisława Ulatowskiego. Przewodniczący wygłosił odczyt na temat „Życie i czyny majora Dobrzyckiego”. Do nowego Zarządu wybrano: na prezesa p. Bielickiego Franciszka, wiceprezesa Wierlocha Stanisława, sekretarza Dekarskiego Edmunda, skarbnika Mochaja Walentego, komendanta Olszewskiego Feliksa, poza tem 2 ławników oraz delegata na zjazd okręgowy. Następnie wygłosił przewodniczący drugi referat o a temat „Organizacja cywilno - wojskowe niemieckie” (Kko)

Zjazd delegatów Okręgu V w Ostrowie odbył się w dniu 21 lutego w Ostrowie w obecności delegata Zarządu Związku p. komendanta pułk rez. St. Thiele. Sprawozdania wykazywały, iż Okręg ostrowski pracuje dobrze. Do Zarządu Okręgowego weszli: prezes p. mec. mjr. rez. Wacław Jęzierski, wiceprezes p. por rez. Maksymilian Myk, sekretarz p. Stefan Dolatowski, skarbnik kp. Michał Idziór, i komendant p. Jan Muszyński.

Związek Towarzystw Uczestników Powstania Włkp. 1918/19 r. Opalenica W niedzielę, dnia 21 lutego r. b. odbyło się roczne walne zebranie Tow. Uczestników Powstania Włkp. 1918/19. Zebranie zagaił prezes K. Primke, przy udziale 65-ciu

członków i powitał jako delegata Związku komendanta Zw. plk. Piekuckiego oraz gości i zebranych członków.

W komunikatach zarządu podał prezes do wiadomości, że Rada Miejska uchwaliła z okazji dziesięciolecia Towarzystwa przyznać subwencję w wysokości 300 zł. Członkowie Magistratu jednak niestety uchwały Rady Miejskiej nie zatwierdzili. Podkreśla się, że Tow. Uczestników Powstania przez całe 10 lat istnienia nie otrzymało znikąd żadnej subwencji ani pomocy i z własnych funduszy pobudowało w r. 1924 nagrobek na cmentarzu dla 6-ciu poległych i przeniosło ich szczątki do wspólnej mogiły; ma też dalsze wydatki połączone choćby tylko z pielęgowaniem nagrobka.

Należy przypuszczać, że gdyby Rada Miejska uchwaliła jakąkolwiek kwotę na organizację Związku Strzeleckiego to na pewno Magistrat miasta Opalenicy nie tylko by zatwierdził uchwałę Rady Miejskiej, lecz podniósłby ją o 100—200 proc.

Na przewodniczącego zebrania powołano komendanta Związku p. plk. Piekuckiego. Komendant Związku udekorował kilku nowych członków oznaką związkową. Sprawozdanie z rocznej działalności zdał prezes p. Kazimierz Primke, sekretarz p. Glowacki, skarbnik p. Dąbrowski, komendant p. Dąbkiewicz i za pom. się rewizyjną druż. Witajewski. Po udzieleniu absolutorium przystąpiono do uzupełnienia zarządu w miejscach ustępujących prezesa Primkego, zast. prezesa Sobierskiego i p. Przygodzkiego. Ustępujący członkowie zostali ponownie przez akłamację na swoje stanowiska wybrani: Do Komisji Rewizyjnej wybrano pp. M. Witajewskiego i M. Kaczmarka. Pan Przewodniczący zdał dalsze kierownictwo posiedzenia w ręce prezesa, życząc mu dalszej owocnej pracy dla dobra narodu polskiego. Po wyborze delegatów na Zjazd Okręgu i Związku przyjęto wniosek o zakupienie broni małokalibrowej na rzecz Towarzystwa.

Gazeta dla kobiet

Prasa zagraniczna poświęca wiele uwagi pismom kobiecym, które drukuje się setkami tysięcy. U nas w Polsce niewiele jest pism poświęconych sprawom kobiecym, a przecież kobieta, obok naszego tygodniowego „Ruchu Kobiecego” powinna czytać choćby tylko jedno pismo kobiece, któreby było jej doradcą, informatorem i przewodnikiem w różnych sprawach. Takim właśnie pismem jest „Gazeta dla Kobiety”, która istnieje już od 25 lat i poświęcona jest sprawom dotyczącym życia kobiecego w domu i w świecie. „Gazeta dla Kobiety” jest pismem ilustrowanym o duchu szczerze katolickim i porusza wszelkie aktualne zagadnienia interesujące kobiety.

Niemą sprawy związanej z życiem kobiety, którejby „Gazeta dla Kobiety” nie poruszyła na swoich łamach. Znajdują się w niej ciekawe i barwne napisane artykuły o pracy zawodowej kobiety o jej zadaniach w rodzinie, społeczeństwie, pouczenia o ubezpieczeniach, bezpłatną poradę prawną i t. p. „Gazeta dla Kobiety” sporo miejsca poświęca też sprawom praktycznym. W dziale „Rady praktyczne” daje wiele pożytecznych wskazówek o szyciu, gotowaniu i wielu innych zajęciach domowych. W dziale „Wzory robót” podaje w każdym numerze ładny rysunek pracy szydełkowej, monogramów haftu i t. p. Obok artykułów społecznych umieszcza „Gazeta dla Kobiety” także wesołe humoreski i nowelki. Opłata prenumeraty jest niezwykle niska, bo wynosi zł 250 z przesyłką na cały rok! Adres Red. „Gazety dla Kobiety” — Poznań, Aleja Marcinkowskiego 1.

Kacik kosmetyczny

Pani Roky. Przepraszam bardzo za opóźnienie w odpowiedzi, nastąpiło ono z przyczyn ode mnie niezależnych. Bardzo żałuję, że Pani nie napisała mi, jakiego gatunku ma włosy, suche czy tłuste, długie czy krótkie lub półdługie; wszystkie te dane ułatwiłyby mi bowiem odpowiedź z natury rzeczy muszę więc udzielić odpowiedzi ogólnikowej. Włosy suche, ale twarde i grube będą podatniejsze do utrzymania na ondulacji, przez tydzień, dziesięć dni; dłuższy termin nie ma znaczenia bo

włosy winny być myte co tydzień względnie co dziesięć dni w warunkach normalnego stanu skóry głowy i włosów.

Włosy suche ale bardzo lekkie i cienkie wogóle trudno poddają się ondulacji i utrzymać się ona na nich b. krótko; często głowę o takich włosach trzeba ondulować dwa, trzy razy w ciągu tygodnia. Włosy tłuste względnie dobrze utrzymują ondulację przez tydzień, po tym czasie winny być już myte. Na to, żeby ondulacja trzymała się długo i dobrze i by fryzjerowi było włosy łatwiej ondulować a temsamem robota jego była piękniejsza najlepiej myć głowę wieczorem w wodzie miękkiej i rozgotowanym mydle, które wybieramy zaieźnie od gatunku i właściwości włosów: po dwukrotnem namydleniu i zmyciu włosów oraz skóry głowy, należy je spłukać dokładnie w dużej ilości czystej, miękkiej ciepłej wody, do której wcisnąć trzeba sok z jednej lub dwóch cytryn w białku cytryny można dodać dwie łyżki dobrego winnego octu. Dodanie cytryny lub octu czyni włos miękki i polyskuiający. Po dokładnem osuszeniu włosów, zawijamy je lekko siatką i czesamy się dopiero nazajutrz rano. Jest to wypróbowany środek, by uczesanie trzymało się możliwie długo — Na porost brwi i rzęs doskonale robi zwykły olej rycynowy — by le świeży nie zjełczał. Posmarować na noc brwi i rzęsy olejem powyższym za pomocą mięciutkiej, małej szczoteczki; i przez jedną minutę szczotkować brwi przez drugą minutę rzęsy. Po paru tygodniach widać już doskonałe rezultaty tego taniego i nieskomplikowanego zabiegu. Wazelina do tego celu nie nadaje się, Proszę stosować, a potem napisać do mnie o rezultacie; jestem pewna, że będzie dodatni.

Pani Szarotce. Zechce Pani łaskawie przeczytać powyższą odpowiedź, dotyczącą pielęgnowania brwi i rzęs, daną p. Roky. Zawijanie długich angielskich loków jest zabiegiem wymagającym dźwiej umiejętności i wprawy. Ale proszę spróbować czynić to w sposób następujący: Na noc zawinąć włosy w zwykłe dość grube łoki: na t. zw. bikudy i rano usunąć z włosów bikudy i każdy lok owinać spiralem, wzdłuż na świecy lub odnośnej grubości waleczku drewnianym, przyczem nawinięty lok starannie szczotkować w kierunku zwojów, idących w dół, poczem lekko świecę czy waleczek wysunąć. Przy pewnej wprawie efekt bywa doskonały. Można też zwinąć przez noc łoki nawiąną na grube żelazka, zawsze nawijając spiralnie włos w dół i starannie w tym kierunku go szczotkując. Czekam odpowiedzi Szarotki, czy rada moja okaże się skuteczną.

„Zmartwionej.” Zupelnie rozumiem Pani zmartwienie, kłopot na łobiceci twarzy jest rzeczą więcej ni ż przykra. Nie mogę jednak oprzeć się wrażeniu, że używała Pani zbyt dużo środków i może zbyt często ją zmieniała. Przedewszystkiem należałoby się zwrócić Pani do lekarza internisty, wyrzuty na twarz takie jak krosty, powtarzające się stale, są zazwyczaj pochodzenia wewnętrznego. Przedewszystkiem należy więc zacząć leczenie od usunięcia przyczyny zła, a potem trzeba jednak poddać twarz porządnej pielęgnacji kosmetycznej przez dobrego specjalistę. Same kremy, mydła i t. p. nie pomogą, potrzebne są pewne zabiegi w zakładzie kosmetycznym. Co do gesiej skórki na ramionach, należy ręce i ramiona codziennie dobrze rano i wieczorem myć mydłem i marmurkowem lub piaskowem w wodzie gorącej szorstką rękawiczką, oplać następnie wodą o temperaturze pokojowej, osuszyć i w wilgotną skórę ramion i rąk wmasować trochę dobrego kremu tłustego, prawie do sucha. Zabieg ten powtarzać codziennie przez trzy — cztery tygodnie, za dobry skutek ręczę.

Magdalena Poznańska.

SPORT

Hokej na lodzie

Ciekawy mecz. W niedzielę o godz. 10.30 odbędą się na Przepadku b. interesujące zawody hokejowe pomiędzy „AZS” i który wystąpi w swym najsilniejszym składzie z Ludwiczakiem na czele i „Wartą” I. Zawody powyższe wzbudziły wielkie zainteresowanie wśród zwolenników sportu hokejowego.

Lekka atletyka

Organizowany przez K. S. „Sparta” w niedzielę, bieg na przełaj zapowiada się interesująco, gdyż udział swój zapewnił czołowi zawodnicy Poznania. Bieg odbędzie się w przerwie meczu „Warta” Ib i „Sparta” na boisku tej ostatniej.

„AZS” i „Sokół” Zawody te odbędą się w niedzielę w hali „Sokoła” przy Drodze Dembińskiej. W konkurencjach pań program przewiduje: 60 m., 500 m., skoki w dal i w wyż., pchnięcie kulą; w konkurencjach panów — 60 m., 800 m., skoki w dal, w wyż., o tyczce i pchnięcie kulą. Biorą udział czołowi zawodniczki i zawodnicy klubów. Początek o godz. 15.

Piłka nożna

„Blask” i „Pogoń” Zawody towarzyskie powyższych drużyn odbędą się w niedzielę o godz. 15 na boisku treningowym przy stadionie miejskim na Błoniach Grunwaldzkich.

OZNAKI

dla towarzystw specj. emalio wane poleca
Fabr. Wyr. Met. Jabłoński
Poznań, telefon 30-03.
zw 13 462

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **K. S. „Sparta”** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę dnia 12 bm o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego 18.

— **Tow. Śpiewu „Halka” Poznań-Jeżyce.** Msza św. za zmarłych członków odprawia się w niedzielę, 13 bm. o godz. 10 w kościele Serw. Jezusowego na Jeżycach.

— **„Canaria”, Tow. Hodowli Kanarków i Ochrony Ptaków Leśnych w Poznaniu.** Zebranie miesięczne w niedzielę, dnia 13. b. m., o godz. 10-tej przed poł., w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a. Na porządku referat o 30-leciu istnienia tow. Pożądany liczny udział członków oraz sympatyków.

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Fara** urządzi w niedzielę, dnia 13 bm o godz. 19.30 na sali p. Jarockiej przy ulicy Masztalarskiej 2, przedstawienie amatorskie dramatu „Cud śmierci”. Wystąpi doborowy koncert własnego zespołu muzycznego.

— **Poznański Okręg S. M. P.** donosi, iż w miejsce wykładu ks. pralata Pradzińskiego przemawiać będzie p. Mieczysław Lenardowicz na tem: „Wspomnienie byłego więźnia z pobytu w katordze bolszewickiej na wyspach Solowieckich”. Wykład odbędzie się w niedzielę, 13 bm o godzinie 17.30 w sali „Boulevard”, plac Nowomiejski 5.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu.** W niedzielę, 13 bm odbędzie się o godz. 11 wspólne zwiędzenie Muzeum przy ul. Sew. Mielżyńskiego. Zbiórka o godz. 10.45 przed Muzeum. O godz. 17 w ognisku Koła przy ul. Śniadeckich 54 wieczór dyskusyjny kółka naukowego.

— **Zrzeszenie Absolwentek i Absolwentów szkół wydziałowych w Poznaniu.** W niedzielę, 13 bm zwiędzenie nowej elektrowni. Zbiórka o godz. 10 przy końcowym przystanku tramwajowym linii 6.

— **Związek Rzeźników.** Zebranie plenarne odbędzie się 14 bm o godz. 18 w lokalu p. Jarockiej przy ulicy Masztalarskiej 8a.

— **Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej** Zebranie plenarne odbędzie się 14 bm o godzinie 20 w lokalu p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6.

— **Z. P. R. P. Sekcja kowalska.** Zebranie miesięczne 14 bm o godz. 19 w Domu Rzemieślniczym, ul. Fr. Ratajczaka pokój 9.

— **Koło Tow. Rękodzielników w Poznaniu** ma do oddania 6 sztuk szersf kościelnych czerwono-niebieskich. Uprasza się instytucje, mogące korzystać z takowych, o zgłoszenie się do zarządu Koła Tow. Rękodzielników w Poznaniu, Nowy Rynek 4.

— **Tow. Przemysłowców Poznań-Wilga.** Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w środę, 16 bm. o godz. 19 w lokalu p. Zawadki przy Górnej Wildzie 75.

— **Stow. Młodzieży Polskiej „Orzeł” — Poznań-Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 17 bm o godz. 20, a nie w poniedziałek, 14 bm. Podczas zebrania odbędzie się konkurs deklamacyjny. Zgłoszenia przyjmuje druż. sekretarz.

— **Komitet Tow. Jeżyckich.** Walne zebranie komitetu w piątek 18 bm o godz. 18.30 w lokalu p. Jaszyka przy ul. Kraszewskiego 16.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Z zony:

Dnia 10 marca zgłoszono: Marja Miłkołajczakowa, z domu Flegelówna, 54 l. Marja Wachowiakowa, z domu Mroczkowska, wdowa 45 l. Agnieszka Gmerkowa, z domu Machowska, wdowa, 73 l. Marian Maciejewski, 1 mies. 26 dni. Marianna Grzybowska, służąca, 36 l. Czesław Mły, stolarz, 54 l. Parysek Febronia, z domu Wyszyńska, wdowa, 56 l. Helena Jarhal-Henryk Nenedorff, 3 mies. Stanisław Kujawa, zwrotniczka kolejowy, 51 l.

Dnia 11 marca zgłoszono: Fryderyka Billebowa z domu Tessmannówna, wdowa, 87 l. Herbert Löwenberg, ekspedient, 23 l. Leon Andrzejewski, piecownik, 58 l. Gabriela Wierkowska, 78 l. Józef Janowski, robotnik, 55 l. Danuta Nowaków, 19 dni.

Kupując towar krajowy

przyczyniasz się

do rozwoju przemysłu

i siły polskiej

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ul. Rzeczypospolitej 1.

zw 13 5156

Składki i pokwitowania

Na Chleb św. Antoniego: Drowa Gryglewiczowa z podziękowaniem za laski i prośbą o zdrowie 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 73 zł.

24-ta Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W drugim dniu ciągnięcia, 5-tej klasy wylosowano następujące wygrane:

10.000 zł. na nr. 47461.

Po 5.000 zł. na nr. nr. 33903 120530.

Po 3.000 zł. na nr. nr. 3479 22034 49813 61178 65830 106303 116843 117912 118669

Po 2.000 zł. na nr. nr. 219 42385 66422 67376 84311 86187 116010 117809 118302 120615 121230 130680 142806 150719 150945 150951.

Po 1.000 zł. na nr. nr. 527 13363 22711 23090 23824 26904 32513 40348 43637 50954 51791 52303 52697 58866 58982 60450 64184 72375 75609 76798 78136 88931 96810 100043 101061 101426 126089 126500 127791 130319 131054 135222 137912 140518 142210 142865 149846 150978 154152 158871 159090.

Po 500 zł. na nr. nr. 520 1688 3149 3349 4084 4310 4616 5141 5957 7477 7952 8197 9075 10187 10622 10978 11660 12780 12811 14318 14683 16713 17082 17162 17624 17785 17877 18018 19800 20341 20936 20996 21844 22105 22514 22582 22897 23053 23280 23970 25688 28753 28788 29719 32566 32862 35412 35870 37727 38025 38796 39191 39659 39918 41847 44420 44660 45290 46123 46489 48331 48585 50163 50673 51321 52078 52412 52764 52863 535 66 53865 54052 54708 55014 55999 56788 56807 58223 58795 59179 59232 59975 52029 63040 63085 63641 64379 68655 69650 72145 72446 72846 73434 73430 75823 77389 80123 83077 84878 84954 85700 85977 87418 88924 89171 90691 91050 91649 91803 92458 92886 94493 96605 97499 97964 98223 99623 100394 100520 100816 102008 103138 103179 103503 104734 104908 108044 108215 108550 109338 109411 109499 110927 111399 147765 114797 115705 116266 116311 116956 117084 118701 119425 120420 121046 121046 121847 123616 124140 124285 124781 125736 126906 127095 127192 127110 127672 128812 129354 130859 131291 131517 132200 132938 132127 133160 134025 134939 136935 137096 137603 138258 138755 139131 139361 139644 140645 140857 141396 142281 143139 143619 143369 145867 145881 147696 148617 150171 150708 151275 152812 153032 153449 153794 153941 154114 154338 157080 158173 158445 158541 158853 159427 159935.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

11 29 38 99 195 270 341 425 31 526 44 72 640 722 34 42 844 79 85 1109 25 248 372 424 50 516 27 612 57 74 886 994 2102 30 34 40 280 510 41 656 98 762 3031 48 133 89 328 33 58 489 564 90 711 95 858 923 46 4142 222 23 53,89 379 504 17 29 54 99 675 86 814 53 922 64 76 78 5043 44 117 20 78 202 52 387 492 511 638 707 17 41 56 831 905 56 6094 138 203 64344 92 597 649 60 71 700 68 92 800 87 7127 249 94 439 544 62 70 77 864 92 984 8051 171 327 86 434 651 745 88 932 9030 57 72 152 207 38 435 40 69 93 555 69 72 601 37 53 723 27 70 98 838 84 916 23 64 10122 26 83 84 514 22 610 59 721 56 11040 74 128 232 85 432 505 627 85 732 76 816 937 88 12200 86 361 424 38 39 40 569 697 753 94 855

66 88 13022 64 73 186 227 94 337 454 523 91 810 56 99 954 86 14016 44 146 82 94 351 85 549 68 99 650 828 75 76 909 54 15024 31 55 98 137 84 362 82 487 506 42 822 68 76 944 62 74 16008 35 47 57 112 58 74 404 78 581 94 660 787 893 17058 72 86 198 215 41 78 309 408 57 508 43 617 18 729 857 906 53 18028 117 23 78 242 99 537 72 652 970 84 19176 218 63 311 68 520 600 34 79 705 41 46 928 31 65 20118 75 84 205 20 33 310 61 457 74 92 680 746 52 78 820 51 54 905 75 21071 99 144 79 223 30 68 80 328 91 545 97 624 708 930 84 22048 150 351 59 85 423 32 505 82 89 639 79 720 951 23117 95 222 98 466 79 723 26 70 80 829 939 24067 101 216 46 59 380 542 69 725 934 25197 238 41 61 402 507 602 23 34 80 26069 112 54 89 204 36 77 78 321 34 84 401 80 698 709 54 58 825 78 943 50 52 72 27092 197 451 507 36 636 50 65 712 818 905 15 75 93 28046 116 43 98 392 469 574 78 629 67 767 943 29061 131 82 228 348 489 536 84 621 24 58 732 813 21 30 933 99.

30034 146 58 382 401 607 10 44 705 15 35 849 962 31011 20 74 153 85 207 8 72 89 97 305 24 48 428 547 61 62 71 632 85 705 20 35 865 77 904 32110 249 53 323 46 98 537 70 717 928 33071 102 97 99 321 456 536 61 702 28 32 91 814 973 92 94 34121 35 37 59 235 379 402 500 33 99 654 58 783 807 62 924 35006 55 60 132 98 218 23 470 505 11 50 700 52 921 36090 96 100 12 55 236 46 326 426 42 58 712 86 91 93 887 934 66 37014 49 51 97 193 96 231 452 78 524 45 79 609 48 724 879 943 83 38038 291 970 93 401 64 506 66 94 684 798 821 61 902 7 39073 85 254 69 316 410 14 608 885 909 48 40002 33 187 524 91 660 63 717 59 814 84 92 997 41006 28 90 107 416 72 94 453 84 93 518 69 93 684 717 25 39 900 19 80 42159 270 358 78 657 736 55 871 905 43066 150 225 80 314 412 506 14 40 58 83 790 861 86 96 921 77 44041 95 170 205 318 98 401 95 170 205 318 98 401 95 99 569 87 806 67 900 88 45018 53 63 230 943 86 96 405 39 80 538 55 936 73 46001 10 77 87 160 209 33 91 306 16 35 51 497 98 647 741 88 856 907 65 74 47113 238 69 371 531 89 686 88 790 941 55 80 83 90 48134 48 55 59 247 404 12 521 94 848 926 99 49111 84 270 417 505 44 95 609 51 66 760 90 832 50 64 71 77 50044 177 251 369 513 64 80 627 862 909 25 51044 77 115 222 522 744 50 818 919 61 52081 96 366 401 99 611 709 72 887 53099 131 55 212 24 65 77 322 35 51 647 93 770 926 54013 16 81 128 202 384 491 591 727 48 51 843 44 74 55093 263 64 67 617 701 62 833 68 91 930 92 56123 22 372 87 415 93 531 52 767 863 85 931 66 82 57065 68 109 86 250 325 35 49 443 53 628 39 64 66 75 725 32 45 837 58031 85 102 54 208 333 65 410 23 634 79 890 59155 69 319 466 700 20 29 42 842 986.

CO188 275 88 363 445 56 59 70 520 621 61 65 75 759 836 62 61114 23 69 77 444 592 636 67 71 718 877 62027 28 43 188 315 38 66 68 541 614 725 836 50 95 951 63014 72 76 141 234 46 328 42 555 640 704 965 64011 17 45 91 145 201 402 590 92 607 31 779 840 992 65016 120 204 37 516 47 747 832 927 61 66112 30 218 38 511 760 89 919 67005 105 62 261 419 72 93 553 628 88 788 68057 92 262 68 94 342 80 420 545 85 607 722 905 35 79 69049 77 106 201 336 53 85 456 598 730 821 29 594 60 70031 159 390 486 545 68 691 966 71039 133 41 70 237 94 373 420 58 724 809 72030 97 225 92 377 97 425 79 605 719 28 800 6 90 73109 51 88 250 74 370 463 66 94 521 45 712 58 9102 12 32 71 74081 152 61 350 549 52 69 75006 215 419 537 67 89 870 935 50 76028 161 79 83 86 97 215 668 409 99 77001 94 159 294 351 416 46 847 979 78083 160 81 227 53 472 584 703 44 59 68 87 948 56 63 90 79024 169 97

227 67 327 44 412 90 771 76 90 843 74 921 80052 251 363 420 45 537 98 834 57 89 921 41 81181 83 300 1 11 36 42 405 7 16 78 653 90 92 784 887 945 65 82001 86 90 199 219 471 514 26 622 25 81 768 815 922 83145 350 440 64 71 581 722 902 41 63 85 84006 46 145 46 236 99 420 47 53 93 626 66 98 824 29 55 905 82 85011 35 304 32 96 532 684 85 750 861 990 86031 61 78 229 34 302 433 53 86 553 615 67 895 914 74 99 87047 63 108 73 260 579 763 87 845 47 79 935 55 80 88063 67 105 19 292 497 575 81 720 83050 84 361 68 77 441 66 519 41 72 683 760 969 97 90019 227 49 66 348 559 74 670 904 41 46 97 91034 126 290 410 14 51 555 618 78 926 92006 178 204 18 41 329 76 95 436 46 601 52 59 74 726 43 8832 911 41 93139 75 96 234 95 637 714 839 70 97 94032 236 38 367 81 459 551 83 91 727 78 823 31 34 75 95040 57 298 316 33 51 453 510 670 840 45 97 911 48 72 96054 61 83 177 80 219 34 325 94 570 717 98 937 97030 81 170 73 98 221 323 83 422 744 724 26 44 989 98089 179 204 49 313 583 62 861 737 916 73 99022 86 110 22 56 273 301 485 606 41 66 912 36 10042 182 206 16 50 79 95 388 458 98 603 13 27 703 10 26 42 77 832 59 99 949 101021 294 357 81 445 48 544 602 30 51 729 62 837 56 69 966 102112 36 202 22 87 94 341 61 449 506 698 747 873 88 93 990 103102 97 364 87 433 66 578 737 824 27 31 56 104041 82 140 87 208 318 39 408 35 43 51 60 982 98 105096 154 223 36 91 400 15 98 524 53 54 64 612 705 862 95 920 39 44 72 106010 73 81 153 335 42 94 512 93 98 635 704 98 891 16769 125 201 39 85 318 41 438 98 538 65 867 68 922 108015 38 93 97 117 47 338 87 412 35 515 663 706 866 81 84 983 85 97 109052 110 66 375 429 584 91 653 69 791 800 925 31 110000 09 69 99 165 205 331 426 38 500 504 49 643 49 827 111005 273 354 438 63 512 55 94 672 718 39 827 90 909 83 112040 50 58 59 60 107 214 30 42 70 99 353 74 529 74 607 51 67 76 702 08 915 52 85 113096 346 478 507 73 114061 64 65 139 312 15 549 57 601 772 802 07 38 971 115092 108 268 302 432 633 838 50 973 95 116017 45 75 123 205 3 396 391 430 82 603 82 704 15 38 71 827 998 117001 04 49 78 137 250 322 33 413 73 534 724 71 118070 115 67 94 292 318 476 92 536 622 786 865 906 110133 225 360 99 410 14 79 530 82 807 84 87 939.

123004 09 47 73 160 258 404 79 92 505 649 74 706 76 823 28 31 33 57 60 70 902 121015 46 70 89 196 225 45 48 356 79 421 36 617 99 775 78 809 97 12234 60 87 106 11 74 78 82 300 61 410 29 35 76 91 98 732 53 93 98 861 52 904 23 45 82 123087 95 146 53 203 302 05 66 80 657 718 27 869 981 124012 182 29 40 71 88 320 23 84 586 611 12 22 727 40 880 908 31 41 44 125023 147 215 35 385 419 585 606 63 810 21 956 88 126035 112 89 220 31 43 399 405

30 577 620 92 754 89 801 21 54 921 58 127053 63 173 286 408 86 509 615 60 753 68 74 94 997 128053 335 39 92 95 468 577 653 129010 211 19 402 52 88 509 62 66 75 828 919 42 130137 33 85 231 34 59 79 413 616 20 30 94 823 88 984 131002 73 84 214 36 50 66 85 361 552 628 766 814 132039 43 82 125 248 55 421 22 500 758 801 03 29 62 909 99 133119 47 98 223 58 89 534 631 56 757 89 99 826 46 933 43 46 134020 108 218 32 484 554 634 712 50 58 947 71 95 135003 10 14 173 76 93 328 460 614 42 727 33 818 36 81 917 80 133005 36 141 84 222 497 523 617 22 734 52 57 63 68 875 137146 249 375 81 596 652 703 08 839 906 70 138070 157 265 312 73 516 25 666 89 713 33 65 907 11 36 37 139038 104 54 430 79 587 688 879 958 140109 247 329 58 691 706 22 44 67 864 904 46 141025 218 320 44 93 407 30 503 23 85 95 811 74 955 76 142206 51 64 328 446 697 27 744 801 947 143021 24 125 90 212 26 46 312 15 87 574 651 85 732 35 860 923 37 144008 40 79 170 234 38 76 353 498 506 46 602 782 846 910 18 145244 394 432 39 572 92 93 621 71 76 789 812 14 25 33 922 80 146137 230 39 95 446 604 12 718 97 815 75 957 147050 52 156 60 210 59 364 455 74 560 657 67 706 890 92 968 128015 69 114 82 216 45 435 506 26 61 643 92 753 54 825 84 48 149030 190 217 18 33 309 62 526 37 76 647 86 769 81 823

150025 44 86 131 42 591 708 851 69 90 94 940 151011 29 55 121 236 338 40 82 440 520 696 723 76 845 970 97 152001 15 78 126 41 309 40 42 62 444 507 704 893 901 26 96 153003 32 188 324 95 468 516 20 31 608 716 62 85 806 39 57 85 904 154085 91 146 293 301 38 96 524 39 96 684 777 155018 21 126 222 64 85 491 541 44 86 605 59 92 715 81 82 967 76 156091 306 11 14 90 489 509 618 811 52 966157178 225 73 85 373 86 425 85 548 55 752 69 158077 91 110 68 241 57 313 54 89 493 682 707 95 817 28 38 84 159045 54 65 105 225 312 25 411 16 50 61 541 60 629 79 737 77 79 830 957 66.

Ciągnięcie od 10 marca do 14 kwietnia.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna

Dr. Parczewskiego

POZNAŃ

ul. Mickiewicza 22

nw 9 010

tel. 1899

KORZYSTNIE PRZEPROWADZKI WYKONUJE

Pw 11 510-10 123

Dnia 10 marca r. b. zmarł nasz Comiliton, s. p.

Kazimierz Zawieja

Ryccz K! Legia, podchor. Wojsk Sanit.

W Zmarłym straciłszy szczerego przyjaciela, Konwent oddanego idei ryccza.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 13. b. m., o godz. 14-tej w Kościele.

Konwent Seniorów i Rycczy K! Legia.

Poznań, 12 marca 1932 r.

dw 3 017

Dnia 11. b. m. rozstał się z tym światem opatrzony Sakramentami św., po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, nasz ukochany i drogi ojciec, teść i dziadek, s. p.

Pw 11 521-54,117

Leon Andrzejewski

Od 12 marca 1912

do 12 marca 1932

20

Z okazji dwudziestolecia mego przedsiębiorstwa składam mojej Szanownej Klienteli za tak długie i wierne poparcie serdeczne podziękowanie i uprzejmie proszę nadal mnie takowem obdarzyć.

Przy tej okazji polecam wielką partję welnianych materiałów na kostjумы i suknie

Gabardyna 140 cmt. 7⁰⁰ zł

Modny wyrób na suknie mtr. 5⁵⁰ zł

Georgette Pa wełna 140 cmt. 12⁰⁰ zł i t. d.

Tweed czysta wełna mtr. 6⁰⁰ zł

Nowości wiosenno-látowe nadeszły

Do 31 b. m. udzielam na stołownicę i firany od 10% do 20% rabatu gotówkowego. Przy zakupie ponad 30 zł dołączam 6 szt. mydlników gratis.

W. DROŻYŃSKI

tel. 4050

Poznań, Stary Rynek 66

tel. 4050

Zwracam uwagę na moje okna wystawowe.

Pw 11 360-10 108

Dobry wzrok

oznacza zwiększoną zdolność do pracy, powiększa ogólne zadowolenie i podnosi samopoczucie.

Po nowoczesne szkła

zwrócić się do specjalnego Zakładu Optycznego

„BOBE” Aleje Marcinkowskiego 7

Pw 11 359-10 143

UWAGA!

Wyjątkowa okazja niebywale taniego kupna biżuterji, brylantów, pierścionków, koleczyków etc.

Srebra stołowe już od 860,- zł za 102 sztuki. Antyki.

BIJOUX D'OCCASION

Fr. Ratajczaka 2. Tel. 52-72

Ceny rewelacyjnie niskie.

Ceny rewelacyjnie niskie.

Pw 11 305-9 65

W Krotoszynie

2 domy mur. z ogrodem

piekarnia sprzedam zgłoszenia „PAR”, Poznań.

Al. Marcinkowskiego 11 pod 10.80 Pw 11 481 10 81

POZNAŃSKI ZAKŁAD ORTOPEDYCZNY

im. B. S. Gąsiorowskiego

Poznań-Lazarz Gąsiorowskich 7, tel. 60-98 i 63-79

Leczenie kliniczne i przychodnie pacjentów prywatnych i z kas chorych.

Godziny przyjęć codziennie od 11 — 13 i 18 — 19

(za wyjątkiem niedziel i świąt)

Zakład przyjmuje poza tym zgłoszenia do specjalnych kursów gimnastyki leczniczej w nowourządzonej sali gimnastycznej. Pw 11 405-12-9 113 2

Wykazy i spisy młodocianych

nowe wzory według ostatniego rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24. 12. 31 r. o wykazach i spisach młodocianych, obowiązującego od 6 marca 1932 r. są do nabycia.

DRUKARNIA POLSKA S. A.

Poznań, Św. Marcin 70.

zw 13 669/a

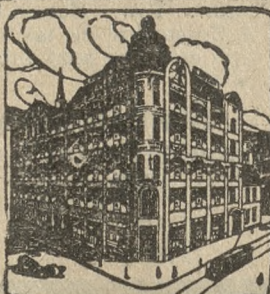
ZIEMNIAKI

w ładunkach wagonowych min. 15 t. na eksport: „Industria”, żółtomięsne i białe, każdą ilość kupuję za gotówkę tylko wprost od producenta. zw 13783

Oferty kierować do SOCOPOL, p. Hutchins, Poznań, u p. Krobkie, ul. Działyńskich 9, III. p.

Rzadka okazja zarobienia pieniędzy!

Przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe mające wszelkie dane do rozwoju, branży rzeźniczo-wędlinarskiej na Rzeźni Miejskiej w Poznaniu, handel maszynami, przyborów, przypraw etc., własna koncesjonowana słamiarnia jelit! Można się założyć banku! Kierownictwo do przejęcia. Oferty do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 13 781

TANIA SPRZEDAŻ ŚWIĄTECZNA!

Wybór u nas największy — Towar znanej dobroci — Ceny niższe do ostateczności.

Kazimierz Kuźaj

Centrala Dywanów al. Woźna 12, narożnik W. Garbar. Jedyne specjalny magazyn w Poznaniu.

Pw 11 300-510-8-99 1100

APTEKA

wraz z domem w Łabiszynie

natychmiast do sprzedania. Obrót ca 40 000 zł.

Cena 85 000 zł. Wpłaty conajmniej 35 000 zł.

Oferty tylko pisemne B. Kazimierski, aptekarz, Bydgoszcz, Gdańska 5. Pw 11 482-68 80

Jesteśmy za biedni

aby kupować lichy towar, tembardziej, że wysokogatunkowe wyroby marki „FEMINA” są tanie i dla każdego dostępne.

Panie na zachodzie

już dawno o tem wiedzą, że jedynie tylko trykot jedwabny

Charmeuse nie puszcza oczek.

Tylko bielizna ze złotą etykietą „FEMINA” jest wyrabiana z prawdziwej CHARMEUSE'y.

Wszystkie eleganckie magazyny Poznania polecają **Bieliznę i Pizamy „Femina”**

Zwracamy uwagę na złotą etykietę „FEMINA”.

nw 9268

Towarzystwo Ubezpieczeń „PRZEZORNOŚĆ”

Spółka Akcyjna, założona w 1891 roku

W Warszawie, Plac Małachowskiego 4
należy do koncernu

„The Prudential Assurance Company Ltd.”

z 1818 roku w Londynie z 1848 roku

która jest głównym akcjonariuszem i reasekuratorzem „PRZEZORNOŚCI”

„THE PRUDENTIAL” należy do największych Towarzystw Ubezpieczeń na świecie, a jej majątek wynosi przy obecnym kursie funta angielskiego przeszło zł 7.500.000.000,—

„PRZEZORNOŚĆ”

zawiera ubezpieczenia:

na życie, od nieszczęśliwych wypadków, od odpowiedzialności cywilno-prawnej, od ognia, kradzieży z włamaniem i rabunku, od szkód transportowych na ziemi, na wodzie i w powietrzu.

ODDZIAŁY TOWARZYSTWA:

1) w Poznaniu, Pl. Wolności 14 (domy własne). Telefon 1766

2) w Warszawie, Pl. Małachowskiego 4

3) w Katowicach, Piłsudskiego 25/27

4) w Krakowie, ul. Wolska 6

5) w Łodzi, ul. Piotrkowska 102

6) we Lwowie, ul. Akademicka 7

7) w Wilnie, ul. Mickiewicza 24

Reprezentacje i Agentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej.

„PRZEZORNOŚĆ” dzięki swym znacznym rezerwom, lokowanym w papierach procentowych i nieruchomościach w Warszawie, Katowicach i Poznaniu oraz pierwszorzędnym stosunkom reasekuracyjnym z Towarzystwem „THE PRUDENTIAL” na czele, daje całkowitą gwarancję przyjętych zobowiązań.

SERV ELKA
W jakości dobroci i przyjemnym smaku niezastąpione

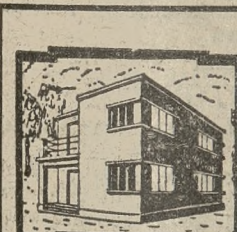
SKŁAD FABRYCZNY: W. GĄSIOROWSKI POZNAŃ ŚW. MARCIN 15/17
TELEFON 33-22
zw 13 717

Otwierajcie szafy!
Przeglądajcie garderobę!

Przybrudzona i znoszona odzież wygląda jak nowa po ufarbowaniu lub chemicznym wyczyszczeniu w **BARWIE**

Tak jest a nie inaczej

Pw 11 444/5-10 21 22

PARCELE
sprzedajemy najtaniej
budujemy na raty
POZYCZKI
stol. zak. WZA I EMNOSC
długoterminowe może otrzymać każdy.

w DE-KA-HA, Al. Marcinkowskiego 13. pok. 13. Tel. 29 58.
Pw 11 535 6 10 141 42

DOSTARCZAMY
niezależnie od syndykatu

PAPE DACHOWĄ, SMOŁĘ i t. d.

BRACIA SCHLIEPER
Fabryka Papy Dachowej i Destylacja Smół
Hurownia materiałów budowlanych
Tel. 306 BYDGOSZCZ Tel. 361

Pw 11 202-63 76

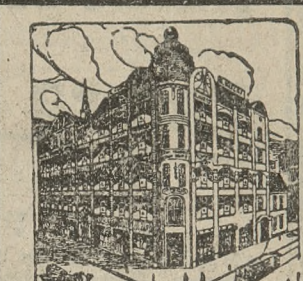
100 000,— zł

pożyczki na dom w śródmieściu Poznania na I hipotekę zaciągane. Taksa ogniowa 300 000 zł. Dochód roczny ca. 30 000,— zł. Oferty z podaniem warunków do „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11, pod 54.104.
Pw 11 505-54.104

50.000 zł

pożyczki na I hipotekę realności położonej w powiatowym mieście wartości 150.000 zł, poszukuje się zaraz łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 13 792

Kupimy używaną
przyczepkę do samochodu
ciężarowego nośności 150 — 2.000 kg. na pneumatykach. Oferty do Kurjera Poznański pod zw 13 790

Dywany
żywieckie
i bielskie
wyprzedajemy
całkowicie!

Po każdej możliwej cenie wyprzedajemy dywany żywieckie i bielskie z powodu likwidacji akcyjnych. Korzystaj z okazji!

W dywanach ręcznie wiązanych prowadzić będziemy od dziś tylko wysoce wartościowe dwa gatunki pod marką

SMYRNA i ORIENT

których wyjątkowo sprzedajemy przejeździ. Smyrna i Orient produkują dwie najlepsze wytwórnie. Wykonane z szlachetnych surowców, w przepięknych wzorach, są bardzo gęsto wiązane i w barwach absolutnie pewne. Charakter dywanów Smyrna i Orient jest zupełnie odmienny od dywanów żywieckich lub bielskich. Mimo ich wysokiej wartości jest cena bardzo przystępna.

Rozmierz Kuźaj
CENTRALA DYWANÓW
Poznań, ul. Woźna 12
narożnik Wielk. Garbar.
Pw 11 321-322 8 97/98

MAJANIZJE ZRODŁO ZAKUPU

- Chemikalia
- Esencja octowa
- Kleje - Szelak
- Farby - Lakier
- Pokost - Pendzie
- Iran garbarski
- Karbolineum - Karbid

FG. FRAAS NAST.
W. W. KAISER
HURTOWNIA DROGERYJNA
POZNAŃ - WIELKA 14
Pw 11 537-10.147

Budowa maszyn elektrycznych

Silniki - Prądnice - Przetworniki
Tablice rozdzielcze - Sieci elektryczne
Kompletne elektrownie

Własne biuro w Polsce

Gdynia	tel. 47-47
Katowice	tel. 27-49
Kraków	tel. 130-49
Łódź	tel. 141-83
Lwów	tel. 48-88
Poznań	tel. 77-85
Warszawa	tel. 699-18

Przedstawicielstwa
Wilno tel. 6-64
Lublin tel. 9-62

STOCZNIAGDAŃSKA
Dzielnica Stocznia Gdańska
Tel. 2 1 2 1

Wyrób Krajowy Bez trudnień przywozowych

zw 9 029

Gospodarstwo z młynem
(sprzedaż lub zamiana)

wodno - parowym, 3 piętrowym przemiale 300 centn., do tego gospodarstwo 95 morg pszennej ziemi bez żywego i martwego inwentarza wszelkie zabudowania maszynowe. dom siedmiopokojowy. położenie w miasteczku 18 kilometrów od Poznania. cena 100 000 zł. wpłaty 40 000 zł resztę spłać na dłuższe lata sprzedam lub zamienię na kamienicę. Spieszne zgłoszenia Nowak, Poznań, Kramarska 15 przy Starym Rynku, telefon 16-89.
zw 13 782

Z racji otrzymanego większego transportu

Nowości Wiosennych

urządzam jutro w niedzielę
Specjalną wystawę wnętrza i dostosowaną dekorację 4 okien wystawowych,
na którą zwracam uprzejmie uwagę Szanownych Pań.

L. PIOTROWSKA
Magazyn artykułów damskich.
Poznań, św. Marcin 9/10 nar. Piekar.
Pw 11 511-10 117

NOWY WYNALEZEK DLA KAŻDEGO !!

Automat 8-strzałowy
(Broń bez zezwolenia policji)

Wysyłamy za załączeniem pocztowym, automat 8-strzałowy strzelający do celu, znanej krajowej fabryki MUBIS Inż. Niepocin-ski i S-ka za zł 24.50 w komplecie. Naboje metalowe głośno strzelające zł 3.— (trzy) za 100 sztuk. Koszty przesyłki zł 2 — płaci kupujący. Przekazujemy należność na nasze konto czekowe w P. K. O. Nr. 25828 lub zgóry w iscie markami pocztowymi lub stemplami, za koszty przesyłki nie płaci.

2) PISTOLET ALARMOWY
też fabryki, również strzelający do celu wraz z futerałem skórzanym za zł 11.50, również wysyłającym należność zgóry kosztów przesyłki nie dolicza się. Wysła: tylko Firma „Sandomir”, Warszawa Chłodna 66 P. Tel. 322-96.

UWAGA. Wobec ogłaszających się nieuczciwych którzy zamiast oryginalnych strzelaków wysyłają bezwartościowe zabawki ostrzegamy i komunikujemy ogółowi czytelników że marka MUBIS wysłany jako towar gwarantowany, za który całkowicie odpowiada damy
Pw 11 207-62 95

Prośba

Z powodu likwidacji działu szewskiego w Szkole Rzemieślniczej zwolniono 3 chłopców, zupełnych sierot, którzy znajdują się pod opieką Wydziału opiekuńczego „Caritas”
Prosimy Wielm. Panów Obuwników o łaskawe przyjęcie chłopców celem dokończenia nauki.
Zgłoszenia prosimy kierować do Wydziału Opiekuńczego „Caritas” Poznań, ul. Długa 4.
zw 13 791

Szukam

dla mego szwagra, wysokiego wzrostu bruneta, który jako jedynak obejmuje majątek 200-morgowy bez długu odpowiedzialnej partii. Panu, młodszemu wdowi praktycznie wychowane mające powołanie do gospodarstwa rolnego z odpowiednim majątkiem raczą łaskawie złożyć swe oferty pod Poste - Restant Gniezno, pod Kultura”
nw 9 273

PRZEDSTAWICIELA
na prowizję z odpowiednią gwarancją (unkasa), d. orze zaprowadzonego w aptekach drogeriach poszukuje poważna hurtownia artykułów opatrunkowych. Zgłoszenia pod „Opatrunki” do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 13 796

W dniu 1 marca 1932 roku posiadała
Komunalna Kasa Oszczędności Miasta Poznania
 (dawn. Bank miasta Poznania,
 dwadzieścia i siedm tysięcy deponentów
 co oznacza
 przyrost o 3 400 wkładców
 w porównaniu ze stanem w dniu 1 marca 1931 roku.

Ten niezmiernie korzystny rozwój K. K. O. miasta Poznania jest najwymowniejszym dowodem na to, że zasługuje ona w całej pełni na zaufanie jak najszerzej publiczności, dając deponentom pełną gwarancję całości i bezpieczeństwa wkładów i możliwie jak największe korzyści.

CENRTALA: ulica Nowa 10.
 ODDZIAŁY: ulica 27 Grudnia 19 — ulica Marszałka Focha 43/50

zw 9239/60

Przyjmuję od 9—12 i 3—6
Marjan Kempinski
 dentysta
 ul. Nowa 11. telef. 40-67
 zw 13 785

Przeniosłem swą praktykę
 na Aleje Marcinkowskiego nr. 20, II. p.
 (wprost w ul. Podgórną). Tel. 53-35

Dr. med. Józef Śniegowski
 Specjalista chorób skóry i pęcherza.
 Pw 11 373-9 39

Fabryka Zamków Pokojowych dobrze w Poznaniu i Pomorzu wprowadzona, przeprowadzając reorganizację

odda generalne zastępstwo

na własny rachunek tylko pierwszorzędnym firmom mogącym dać odpowiednie zabezpieczenie. Zgłoszenia pisemne pod zw 13 762 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Na sezon wiosenny Ostatnie Nowości

w materiałach na suknie, kostjomy i płaszcze damskie
 oraz na ubrania i płaszcze męskie
 w ogromnym wyborze i tanio poleca

F. Woźniak Poznań
 ul. Rynkowa

Specjalną uwagę zwracam uprzejmie na bogato zaopatrzone,
 nowy dział,
Gotowych płaszczy damskich.

Pw 11 358-10.145

Parcele budowlane Dobra Lokata Kapitału!

Parcele budowlane

po cenach znizonych

sprzedajemy parcele budowlane przy ul. Okrężnej, Palacza, Chociszewskiego, Grunwaldzkiej, św. Wawrzyńca, Bukowskiej, Marceleskiej, za Cytadela i w Dębca.

Spółka Osadnicza w Poznaniu, ulica Rzeczypospolitej 1,
 Telefon 31-16.

APTEKI

DROGERJE

sposób do uuniecia tatusów, niezawodny, wypróbowany (samozastosowanie łatwe), wielki zysk 500% i więcej. sprzedam. Oferty do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 13 780

buraczanych w jednym planie przy maszynach budynkach inwentarze kompletne. Hachul Kluczewo Szamotulę zd 36 556

OKAZJA!

DOM MIESZKALNY
 w Puszczykowie nowo wybudowany, dochód 3 000 złotych, cena 20 000 złotych.

PARCELA w śródmieściu o całości 100 kw. mtr. 9 000 złotych, zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Nowa Drogeria Wrocławska 38 Pw 11 520-10.126

Sprzedam

kilka rasowych dwumiesięcznych wyżeł w.
Z. Perkowski, budown.
 Wolsztyn. zw 13752

PRZETARG PRZYMUSOWY.
 15 marca o godz. 12 sprzedam za natychmiastową zapłatą w Bydgoszczy, w składnicy firmy spedycyjnej „Rawa” ul. Śniadeckich 87 autobus marki „Krupp” na 30 miejsc siedzących o silniku 90 S. K. L. 3. N. nw 9 002

J. Wierzbicki,
 komornik sądowy z pol. w Bydgoszczy.

Chorym!

pismo „Droga do Zdrowia” wysyła bezpłatnie
Cisłak J., Katowice,
 ul. Młyńska 15. Tw 900

S. Morańska

pracownia sukien i okryć damskich

ul. Kossaka 18 (Lazarz), tel. 6639

poleca nowe modele wiosenne.

Ceny od 15-go marca obniżone o 20%

zw 13 784

NASIONA dla wszystkich,
 narzędzia i preparaty chemiczne dla celów ogrodnich oraz przyrządy pszczelarskie polecają:
Składy L. JASIŃSKIEGO

prowadzone od 1870 roku
 w Łodzi, ul. Andrzejka 10, tel. 168-56
 w Łęczycy, ul. Poznańska 30, tel. 125

Cenniki bezpłatnie.

zw 9 241

Lukiernia i Kawiarnia
G. Erhorn
 Poznań
 Fr. Ratajczaka 39
 Tel. 32-28.
 Tw 912

Czas już pomyśleć o przygotowaniu samochodu na nadchodzący sezon polecamy nasze nowoczesnie urządzone
WARSZTATY
 mechaniczne i karoseryjne wykonujące wszelkie naprawy wszelkiego rodzaju i wszystkich systemów

zatrudniamy tylko wykwalifikowanych mechaników. stosujemy tylko oryginalne części zamienne.

Terminowe wykonanie napraw. Koszty znacznie zredukowane.

BRZESKIAUTO S. A
 Poznań, ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.
 dw 3 018

Noże i widelce

Łyżki i łyżeczki
 Młynki do kawy
 Żelazka do prasowania
 Wagi kuchenne
 Wanny do prania
 Garnki aluminiowe
 Łóżka żelazne
 Karnisze do okien
 poleca korzystnie

JAN DEIERLING
 skład żelaza
 Poznań, Szkolna 3
 Tel. 35-18 i 35-43
 Pw 11 233-9 55

Windykujemy

(ściągamy)

1. pretensje wyskarżone (nawet bezskuteczne)
 2. z otwartego rachunku, weksli itp. na własny koszt i ryzyko zapomocą spec. wywiadów.
- Przepracowujemy: pertraktacje ugodowe itd. sprawy podatkowe (bilanse regul. ksiąg).

Biuro zleceń

„Bezel” Włockowski i S-ka
 Poznań,
 ul. 27 Grudnia 4 Tel. 14-02
 Posiadamy najlepiej referencje i uznania.
 Pw 11 516-54.114

Poszukujemy

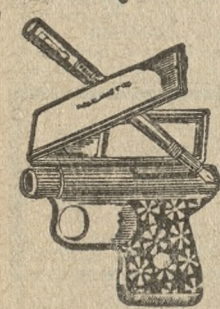
rutynowanego registratora

Reflektuje się tylko na siłę pierwszorzędną z długoletnią praktyką w biurze adwokackim. Zgłoszenia osobiste z świadectwami konieczne.

zw 13 794

Adwokat Dr. Krzyżankiewicz i Galiński, Poznań, Nowa 7.

Wielką sensację wywarła wiadomość,

że firma nasza postanowiła zupełnie bezpłatnie dodać każdemu str. browning i 50 naboju lub eleg. papierosnice albo wieczne pióro nabożowe. typy, kto zamówi u nas zegarek ze złota franc. nieczem nie różniący się od prawdziwego 18 kar. za zł 6.95 (zam 60) z gwar. wyreg. do minuty z wiecznym szkłem. 2 szt. 13 zł. kop. gat. 7.95 — 12 — 15. Ze świecącym cyferblatem i wskazówkami za zł 8.95 — 12 — 15. Karty ankiery z 3 kopertami (Remontoir) 14.95 — 18 — 24 na reke 12 — 15 — 18. Dzwonki ze złota franc. za zł 1 — 2 — 4 — 6 — wysy. lamy na zaliczenie. W razie niespodobania zwracamy pieniądze. Za koszty przesyłki płaci kupujący. Wysyłamy str. browning Ds U. P. 2341. 50 naboju, wieczne pióro, 14 kar. eleg. papierosnice, zegarek, wszystko razem za zł 14.95. Uwaga: dodajemy wybrana premię do każdego zegarka a jednocześnie prosimy o podanie wieku i zajęcia w celu przydzielenia dodatkowej wart. premii. Adresować: Fabryka Zegarków Kuperman, Warszawa, plac Napoleona, skrzynka pocztowa 97, oddz. 7.
 Pw 11 205-62.92

Sprzedam

majątek ziemski

1 650 mórg, 30 km od Poznania, dobre budynki, gorzelnia, pełne inwentarze, crescencja nadkompletna, bon 3 mk., komunikacja dobra, dwór ładny, śliczny park, cena 350 tys., zaliczka 150 tys. Hipoteki bardzo dogodne. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 13 795

Załącznik do pisma Zarządu Kasy Emerytalnej w Poznaniu z dnia 12 marca 1932 r. L. Dz. Ke I 4-800 32. Zarząd Kasy Emerytalnej dla robotników Kolei Państwowych w Poznaniu rozpisuje niniejszem

PRZETARG OFERTOWY

na wykonanie instalacji do odpływu oraz gazowej w domach mieszkalnych w Gdyni.

Warunki przetargu nabyć można za opłatą 6.00 zł w Zarządzie Kasy Emerytalnej w Poznaniu, ul. Skarbowa 10 — w godzinach od 9-tej do 12-tej, gdzie również wyłożone są do wglądu rysunki projektowanej instalacji

Interesenci zamiejscowi winni należytość za warunki w kwocie 8.00 zł przelać pocztą

Oferty składać należy w Zarządzie Kasy Emerytalnej w Poznaniu, ul. Skarbowa 10, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 marca 1932 r., godz. 11.30 w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na wykonanie instalacji do odpływu, oraz gazowej w domach mieszkalnych w Gdyni”

Do oferty dołączyć należy pokwitowanie na zdeponowane w Banku Gospodarstwa Krajowego Oddział w Poznaniu wadium w wysokości 5% od oferowanej kwoty

Za walory (wadium) dołączone do oferty nie odpowiadają.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 31 marca 1932 r., o godz. 12-tej w obecności przybyłych oferentów

Zastrzegamy sobie prawo wyboru oferenta — ewentualnie podziału robót lub niewyżególnienie żadnej oferty.

Zaznacza się równocześnie, że na zlecenie się mające roboty Zarząd Kasy Emerytalnej nie będzie udzielał zaliczek, a rachunki regulowane będą w myśl dołączonych do kosztorysu ogólnych warunków.

(—) Dr. Postawa,
 przewodniczący.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Ludwikowie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Ludwików karta 2 i 27, na imię Wojciecha Makowskiego w Ludwikowie, zostanie w drodze egzekucji dnia 25 czerwca, 1932 r., o godz. 10-tej przed połudn. wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 24 Nieruchomość Ludwików karta 27 obejmuje dom mieszkalny z podwórzem i ogrodem domowym, chlew z szopą, stodołę i rolę o łącznej powierzchni 1,49,60 ha. Nr 2 ks. podatku budynkowego, powierzeni 9,60 mk podatku budynkowego 263 tlr czystego dochodu gruntowego, 0,77 mk podatku gruntowego. Nieruchomość Ludwików karta 27 obejmuje rolę o obszarze 0,92,40 ha. Nr. 61 matrikuły, 253 tlr. czystego dochodu gruntowego, 0,74 mk podatku gruntowego. Wzmiarkę przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 10 grudnia 1929 r. Ostrów, dnia 28 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki.
 nw 9 060

Na wniosek Wielkopolskiej Księgarni Nakładowej Karola Rzepeckiego Spółki z ogranicz. odpowiedzialnością w Poznaniu, Piłkarskiej 7, o udzielenie odroczenia wypłat wyznacza się termin na dzień 22 marca 1932 r., godz. 11-tej w tutejszym Sądzie, pokój 29 do rozpoznania sprawy Wierzycieli wzywa się przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, 7 marca 1932 r. Sąd Grodzki. nw 9058

Na wniosek Poznańskiego Banku Ziemian Spółki Akcyjnej w Poznaniu, Aleja Marcinkowskiego 13, o udzielenie odroczenia wypłat wyznacza się termin na dzień 23 marca 1932 r., godz. 16-tej w Sądzie Grodzkim w Poznaniu, pokój 1 do rozpoznania sprawy Wierzycieli wzywa się przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 9 marca 1932 r. Sąd Grodzki. nw 9057

3. Na 4/31 OBWIESZCZENIE uchwałą podpisanego Sądu z dnia 12 lutego 1932 r. zostało postępowanie upadłościowe nad majątkiem rolnika Jana Iwackiego w Bninie dla braku masy upadłościowej za zgodą wierzycieli umorzone. Śrem, dnia 4 marca 1932 r. Sąd Grodzki. nw 9061

UCHWAŁA. Firmie Dom Konfekcyjny w Wolszynie właściciel kupiec Eligjusz Ławicki udziela się odroczenia wypłat do dnia 3 czerwca 1932 r. a nadzorcą sądowym mianuje się str. sekr. sąd. Zygmunta Zapalowskiego w Wolsztynie zgodnie z art. 12 i 13 rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 1928 r. Dz. Ust. Rz. P. P. Nr 2728, poz. 244. Wolsztyn dnia 3 marca 1932 r. Sąd Grodzki. nw 9040

IV. K. 12/30. **UCHWAŁA.** W sprawie przymusowego przetargu nieruchomości Leżca, powiat Międzybórz, wykaz L. 15, własności Stanisława Drożdżowskiego w Poznaniu, ul. Reja 1. 1) Z uwagi na ustawę z 25.2.1932 r. (Dz. Ust. poz. 87) termin przetargu wyznaczony na dzień 11 maja 1932 r. uchyla się. 2) Nowy termin wyznacza się z urzędu Międzybórz, 7 marca 1932 r. Sąd Grodzki. nw 9055

W sprawie postępowania zapobiegawczego nad majątkiem kupca Telesfora Szubargi, Poznań, Stary Rynek 35, zwołuje się zebranie wierzycieli na dzień 17 marca 1932 r., godz. 11-tej w gmachu tutejszego Sądu, pokój 29 celem rozpatrzenia wniosku firmy o wdrożenie postępowania układowego. Poznań, 5 marca 1932 r. Sąd Grodzki. nw 9056

Mieszkania

3 i 4 pokojowe przy ul. Marszałka Focha 94/100 i Ludwika Rzepeckiego 19/27 od zaraz do wynajęcia.
Czynsz za 3 pokój, mieszcz. od 150.— do 182.— zł mies.
za 4 pokój mieszcz. od 195.— do 228.— zł mies.
Wnioski należy skierować do Magistratu XIIa przy ul. Grunwaldzkiej 22a, parter, gdzie udziela się również bliższych informacji.
nw 9279/80
MAGISTRAT XIIa

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W poniedziałek, dnia 14 marca r. b. o godz. 11-tej przy ul. Wrzesińskiej (Poznań—Główna) odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
24½ m² desek różnego gatunku, 3 mechanizmów fortepianowych, 6 klawiatur, 2 rastów rzeźbiarskich, 4 obudowań do pianin, torniery, 6 obudowań niekompletnych, 5 ław stolarskich, koźła do fornierowania, platformy i 2 koni.
Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
Poznań, dnia 9 marca 1932 r. nw 9270
MAGISTRAT XIIIa

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1311)
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Pończochy
taniej jak w Łodzi
tylko w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego — Wielkie Garbary 36 obok Wielkiej Bemberga 2.35; 2.65; prima Bemberg 3.25; złoty Bemberg 3.50; strzałka 2.75; 3.25; macco 0.75; skarpetki 0.25; 0.35; kalesony macco 1.40; koszule 1.95; gorsety 2.50 sportowe 3.90; pantaleony jedwabne 1.75; kombinacje 2.75; krawaty, szelki, paski za bezcen.
Pw 11 503-54.108

Antyki
araz meble używane wielkim wyborze Pocztowa 22
Pw 11 420-54.38

Skład
kolonialny, dobrze zaprowadzony, z towarem, maglem, 2 pokoje, kuchnia, zaraz sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 37 231

Dom
nowy w mieście powiatowym położony nad rzeką nadający się na założenie łódki rybackiej lub kapieliśki zaraz na sprzedaż 10 000 zł wplatu 7 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 37 341

Z powodu przeprowadzki
korzystnie na sprzedaż lustra, łóżka, szafy, stoły, lampy, umywalki i zegary. Niezależnie 10. m. 5.
zdw 36 884

Bilard
francuski jak nowy tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 029

Biuurko
czarne 55 zł. Marcin 22 m. 7.
zdw 37 262

Kanape, tapczan, smoking
nowy korzystnie sprzedam. Konepniekiej 3 m. 1.
zdw 37 317

Parcele
od 50 groszy za mkw., kredyt budowlany 6% Kościelny (zartoria) 1.
Pw 11 268-2.82

Motocykl
marki „Rudge-Whitworth” i „James” super sport korzystnie — sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 37 019

Nowości Wiosenne
ostatniej mody już nadeszły. Olbrzymi wybór materiałów na suknie, płaszcze i kostiumy oraz materiały na ubrania i płaszcze. Przygotowane do sprzedawania 10% rabatu. Proszę korzystać z okazji! W. Górniewicz, Poznań, ul. Wrocławska 3 tuż przy Starym Ryнку, Hurtownia detaliczna.
Telefon 22-55 Pw 11 291-9.78

Szczapy
I klasy suche zdrowe całe 14.90. Łóżko 16.90, rąbano 18.90, duży koszyk drzewa 1 zł. Sprzedaje J. Nowacki, Spichrzowa 23, telefon 7195. Korzystne źródło zakupu prima węgla górnośląskiego brykietów, koksu.
dw 2 935

Parcele od 10 groszy za 1 m²
w Przedmirowie — Krzyżowicach — Ławicy jako działki budowlane — leśne ogrodnictwo — na Sienie rozpłaty. Biuro Osiedla: Główna 9. I. telefon 37-15.
dw 2 936

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisyjny. Dom Komisyjny 3, telefon 24-42. Pw 11 250-1.05

Meble kuchenne
sprzedaje za bezcen Koniecki — Piaskowa 3, przy Tamie Garbarskiej. Wytwórnia Mebli Kuchennych.
zdw 36 500

Fabryka octu
fabryka soków i plantacja malin do sprzedania. Oferty pod dw 2728 do Kurjera Poznańskiego

Skład kolonialny
bardzo dobrze prosperujący 2 pokoje z kuchnią z maglem i towarem sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 36 622

Suknie, płaszcze, kapelusze, trzewiki
zupelna wyprzedaż za bezcen. — Jeżycki Dom Towarowy. Kraszewskiego 11. Pw 11 447-10.44

Dywany
Imitacja perskich 175 x 250 od 42 zł. bouclé 175 x 250 od 125 zł. welur ang. prima 2 x 3 198 — zł. lnoleum dywany z metra chłodnik od 175 Serwetki, bluzowe, gobelinowe, liny, stolowa, na podłogę, na cennych, zniżonych w Górniewiczach w Poznaniu. Hurtownia Detal. Pw 11 288-9.63

Nowoczesne meble
polerowane i kuchenne poleca po niebywale niskich cenach. Przemysły Drzewny Stary Rynek 80/82 Pw 11 282-8.51

Nowy
Dom Komisyjny Wozna 16 sprzedaje i kupuje meble używane — garderobe, różne inne przedmioty Pw 11 285-54.14

Meble
koszykowe, kosz podręczny, lampy elektryczne, gipsownia do laboratorium dentystycznego 3. Maj 3 mieszkanie 4. zdw 37 429

Dla chorych
krzesło, kłozet pokojowy prawie nowy. 3. Maj 3 mieszkanie 4. zdw 37 428

Rzeźnictwo
z warsztatem urządzeniem elektrycznym, mieszkaniem, zaraz sprzedam. Kaźmierowski Poznańska 8/10 zdw 37 426

Sprzedam
zaraz dobrze zaprowadzony skład sprzętów kuchennych (powód choroby) 8 500. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 423

Sprzedaje
używane meble oraz kupuje. Piłkarskiej 5, skąd komisyjny. zdw 37 421

2 płaszcze męskie
zimowy, latowy, nienoszone, korzystnie na sprzedaż. Obejrzeć materiały niedziele 12-5. Niezależnie 24 mieszkanie 9 zdw 37 417

Skład
kolonialno-spożywczy, dobrze zaprowadzony, tytonie, piwo, dżin, wódka, dominiowa, gospodarza, kościół, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 412

Biuurko
nowe korzystnie na sprzedaż. Ławicy 7. ul. Karwowskiego 22 mieszkanie 7. zdw 37 366

Kolja
brylantowa w platynie, białe niemieckie, mniejsze brylanty szafirowe, Rządka, niemieckie, czarna wyciążka 1 200 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 364

Srebrny
sznurek 24 osoby 320 zł. czarna, pierwszorzędne wykonanie, luksusowa szkrzynka, znacznie niższej wartości. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 363

Dywan
ślizny, wiazany 260x350 beznagany i chusta turecka z bledem, prywatnie zaraz bardzo tanio. — Strzelecka 11. Kościelny. zdw 37 360

Fortewian
marki zachranicznej, modny sprzedam. Złotobronia Kurjer Poznański zdw 37 354

Wóz
2½ cala, w dobrym stanie, tanio sprzedam. Złotobronia, skąd woz, ul. Szawarska 12. zdw 37 222

Skład
kolonialny dwa pokoje kuchnia, sprzedam. Chwałkowo 66. zdw 37 147

Piekarnię
dobrze prosperującą z urządzeniem nowoczesnym mieszkaniem, korzystnie sprzedam. Złotobronia Kurjer Poznański nw 9 242

Akumulator
6 volt, Aleje Marcinkowskiego 8 stróż domu. zdw 37 267

Maszynę
do pisania sprzedam 2-5. Aleje Marcinkowskiego 6 m. 7. zdw 37 518

Skład stroju
i towarów krótkich z urządzeniem i towarem w Grodzkim tanio do sprzedania. Zarazem za zgodą gospodarza skład i 4 pokoje mieszkanie do wynajęcia. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 503

Wyprawy ślubne
ceny bezkonkurencyjne H. Wójt. kiewicz Nowa 11. Wyrób własny. materiały pierwszorzędne. zdw 37 183

Okazja
Z powodu przeniesienia składnicy sprzedam bardzo tanio gabinecy i jadalnie stylowe oraz biurka, łóżka, Szczerbiec, Piaskowa 3. zdw 37 202

Majątek
ca 600 morg. pszeno-buraczanej, emi na Kujawach bez długi z całym zniwem z bardzo dobrymi urodynkami oraz kompletnym młynem i żywym inwentarzem, obora zarodowa, Pięćno, ogród i dwa wozociagi, kanalizacja, szkoła i dworzec w miejscu, mam zamiar zamienić na większy z dopłatą, lecz tylko, dobra ziemia i komunikacja. Agenci wykluczeni. Złotobronia Kurjer Poznański zdw 37 437

Dachówkę
350 form tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 450

Salon
złoty L. XVI Empire, lakierowany, złocony, korzystnie. Stalarnia Dąbrowskiego 79 I. zdw 37 446

Dom
z 20 morgami ziemi nadający się na ogrodnictwo, blisko Poznania, za 14 000 zł. zaraz na sprzedaż. Oferty H. Grünig, Kłiny, poczta Kobylnica, now. poznański, zdw 37 436

L. Piotrowska
św. Marcin 9/10, narożnik Piekarni, poleca po najniższych cenach pończochy, rekawiczki, skarpetki, pantaloney, — bieliznę trykotową — bluzki w modnych kolorach, wielkim wyborze. Pw 11 408-10.101

Akuszerską
torbę nową, przyczepioną sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 563

Chevrolet
limuzyna 6 cylindrowa, dobrym stanie sprzedam tanio za gotówkę. Złotobronia Kurjer Pozn. zdw 37 490

Sprzedam
obrusy białe i z kaniem nowe i używane jak i większe kryształ. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 392

Kawalerię i pasztecianię
doskonale prosperującą, łubne miejsce, Inowrocław, Solankowa, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 383

Dwa
łóżka umywalka, stoł, rozkładany, biurowy, tanio sprzedam, Górna Wilda 26 miesz. 3. zdw 37 378

Najtaniej, bo po cenach ściśle fabrycznych
materiały męskie na ubrania i płaszcze, materiały damskie oraz materiały wojskowe nabyć można w składzie fabryki sukna Karol Jankowski i Syn, Bielski oddział w Poznaniu, Plac Wolności 2 I. zdw 35 993

Sypialnie
kompletne bardzo tanio sprzedaje stolarnia Kwiatowa 8 zdw 36 070

Kuchnię
własnego wyrobu Stalarnia — Czesława 11. Wilda. zdw 37 575

Najtaniej!
Płaszcze, kostiumy: kapelusze damskie, piękne modele wiosenne poleca P. Szczawińska i Ska ul. Wodna 1. Przyjmujemy asygnyaty „Kredytu”. Pw 11 280-9.73

Parcele budowlane
przy Szosie Warszawskiej w stronie Główniej, bezpośrednio przy Osiedlach „Dom Własny” i „Pracowni” wodociąg, kanalizacja, dogodna komunikacja, sprzedaje właściciel Małek. Droga Dębnińska telefon 11-90 Pw 11 277-53.423

Pończochy jak za darmo
Bemberg oryginalne 2.10 2.50 złoty Bemberg 3.50 z strzałką 2.65 3.95 macco 0.70 skarpetki męskie 0.15 0.25 0.35 kalesony męskie 0.60 0.80 1.50 dynka 2.25. kolnierzyki męskie, modne 0.70 gr. Proszę korzystać z 10 takich dni. Wielkie Garbary 10, firma chrześcijańska. zdw 37 761

Motocykl
marki „Rudge-Whitworth” korzystnie sprzedam. Rzemyskiwicz. Półwiejska 4. zdw 35 972

Sprzedam
skład pieczywa, nadający się na filię lub cukiernię. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 509

Skład
artiklów męskich w mieście powiatowym od 40 lat w jednych rekach w najlepszym położeniu do sprzedania. Złotobronia Kurjer Poznański zdw 37 504

Fiat
w dobrym stanie osobowy tanio sprzedam. Nadomski, Dąbrowskiego 30 32 zdw 37 317

Dywan
3x4 mało używany, korzystnie sprzedam. Brzozowski. Działalskich 2. zdw 37 833

Pianino
zastraniczne, dobrze utrzymane, sprzedam, spiesznie 750. Wallheim Buk zdw 37 629

Jaika marcepanowe
czekoladowe, drażetkowe i cukry poleca najtaniej Wytwórnia cukrów i czekolady Franciszek Płufa, Złotobronia 23 zdw 37 631

Gramofon
walizkowy, Piłkarskiej 7 m. 4. zdw 37 733

Ceny niebywale niskie
Torebki damskie 2.50 Bagdad modna 13.90. Parasole 3.25. Walizki 3.50. Teki skórzane 5.50. Podkówek 0.60. Paski kożowe 1.90 w nowocześniejszym skąd. Wielka 10 Półwiejska 39. Kurdelek. Przyjmujemy zamówienia i reparacje. Włocławek wótornia zdw 37 743

Mundur
oficerski, pas, szablę, buty, sztućce, paterowy, lodówkę. Ogrodowa 18. mieszkanie 2. 11-15 godz. zdw 37 740

4 aparaty
telefoniczne, biurowe, 2 oddzielnie, 1 pocztowe, 6 wownetnych, korzystnie od oddania. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 435

Restauracja
z koncesją i sprzedażą wyrobów tytoniowych z dużym nakładem sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 478

13 lat
dobrze prosperujące przedsiębiorstwo z eleganckim trzypokojowym mieszkaniem za 25 000 zł. zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 534

Skład
kolonialny w ruchliwej ul. Jeżyckiej z towarem i mieszkaniem, nóg i kuchnia tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 608

„Centrala mebli”
Szwarcz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 11 251-2.30.35.2

Śrubki
mosiężne, prace tokarskie wykonuje. Garnarska 8. zdw 37 885

Księgarnię
skład papieru, dobrze zaprowadzony w wielkopolskim mieście, prowincjonalnym, gdzie seminariów, szkół zawodowych, powszechnie liczną klientelą, sprzedawca z powodu zmiany stosunków rodzinnych — Tania, wierzawa, ładne mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 868

Materace
wyscielane dla dorosłych w 19. dnia dzieci 10. Walkowski. Strzelecka 32 zdw 37 367

Okazja
sprzedam antyki, salon empir. bull. brzozy, etc. Główna 11, III. tylko od godz. 15 do 17. zdw 37 454

Motocykl
marki „James” Super-Sports korzystnie sprzedam. Wierzyński, Kraszewskiego 3. zdw 35 971

Dom
w Grodzkim, wartości 5 000. zamienię na skład obuwia w Poznaniu lub inną. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 666

Zamienię
samochód limuzynowy marki „Chrysler” rok 1928 w dobrym stanie na nowszy typ 6 cylindrowy za dopłatą. — Oferty pisemne „Par” pod nr 10 112. Pw 11 508-10 112

Meb'e
łóżka nowoczesne tanio. Stalarnia Grobla 6 zdw 37 719

Parcele
ślizna, Rataje, St. Rynek 73. miesz. 5. rw 4 879

Piekarnia
Poznań, z mieszkaniem, sprzedam. Złotobronia, Strzałkowskiego — Śródka, Ostrówek 10 zdw 37 915

Suknie
wielkim wyborze sprzedaje 1250 zł. Wojciechowska, Plac Bernardyński 4, podwórko, mieszkanie 31 zdw 37 883

Futro
karakul, skunks, dobrym stanie tanio. Adres Kurjer Poznański zdw 37 833

Bufet
antyk, dębowy, sprzedam, okaz. zwinie. Gambinowski, Wielka 16. zdw 37 889

Chłodnica
marki Isota Fraschini I. F. nowa, okazynie. Włocławek Kurjer Pozn. zdw 37 900

Jadalnie
dwie sprzedam, okazynie. Nowy Dom Komisyjny, Wozna 16. rw 4 869

Sprzedam
komplet olejarni nowoczesnej. — Oferty Kurjer Pozn. rw 4 862

Futro
sealowe, nowe 325 zł. Półwiejska 37. miesz. 4. zdw 37 738

Formy
oryginalne do dachówek, prasy, Raupacha, tanio. Nowa Wólka, Główna 18. zdw 37 725

Roman Krüger
tylko Wrocławskie 28 29 obok firmy St. Karze, dostosował, jaknajniższe ceny do obecnego kryzysu. Płaszcze, wiosenne już od 12.50, ubrania, najmodniejsze, spodnie od 3.50, knikery, golfy, modne kolory. nw 9172

Planina
znanej dobrego na dogodnych warunkach, spłaty poleca T. Betting, Fabryka fortepianów i pianin, Leszno, telefon 235 zdw 30 692

Rower
sprzedam lub zamienię na szafę z lustrem lub garnitur klubowy, fason mały. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 37 595

Meble w Szwarcz
najkorzystniejsze źródło zakupu. Wiktor Nowacki, Dworcowa 15. zdw 31 663

Willę
przy Poznań, pół morgi ogrodu, spiesznie sprzeda. Łan. Mostowa 33. zdw 37 521

Jamnik
mały, 10 miesięcy na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 546

Kanapa
obelowa, stoł, okragły, duży, tanio sprzedam. Gen. Umiński, 10 mieszkanie 9. zdw 37 517

Tanio
spiesznie sprzedam, wytwornie, cukierni, przy pokojowe mieszkanie 4 500. Graniczna 15, mieszkanie 4. zdw 37 550

Siwym włosom
przyswaga pierwotny kolor. Juwenylna, but. 350 zł. jedynie firmie St. Włocławek, Poznań, Al. Marcinkowski 19. dw 2 932

Meble
wszelkiego rodzaju, repozytorja, stoły, składowe, biurka, okazynie. Rapp. Podgórska 6. zdw 30 104

Dom
sprzedam. Cena 65 000. dochód 12 tysięcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 594

Jamnik
rasowy (szczka), radio 5 lamp, w skrzypce, aparat 9x12 i 13x18, dubeltowe rozczepianie, kanarki, samczki, Staszica 22, mieszkanie 16. zdw 37 597

Dom
nowy na 8 lokatorów przy szosie w Luboniu, sprzedam R. Gluma. zdw 37 842

Skład
kolonialny, towarem, małym mieszkaniem 1 700. Włocławek, Mielżyńskiego 28 m. 2 zdw 37 818

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej, Ławicy 4a. Solarnia. zdw 37 772

Okucia
budowlane, meblowe, najtaniej Stanisław Wewór. Poznań, św. Marcin 34. Specjalny skład okuć, telefon 34 31. dw 2 936/7

Piec cukiernicza
piętrowy z dwóch stron kafeł, nesp. na rok używany, sprzedam na rozbiórkę, korzystnie. Oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 37 606

Bacznosc
Tanio dostawie piasku budowlanego w okolicy Dębic i Wilda. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 37 897.

Pokój
 kuchnia z meblami. Adres wsk.
 Kurjer Poznański zdw 37 841

3
 pokoje komfortowe. Jezyce kom-
 plet meble 2000. Soltysiak Pru-
 zdw 38 044

Solacz
 kilka pokoi kuchnia, kom-
 plet umeblowanych łazienka, elek-
 tryczność, centralne.
 Alasko 2. zdw 37 804

7
 pokojowe mieszkanie na par-
 te do wynajęcia zaraz wprost
 od gospodarza. Słowackiego 38.
 m. 1. jw 2 720

9 SZUKA MIESZK

2 — 3
 pokoi z kuchnią, łazienka, cen-
 trum I. lub II. pięt. Pośrednicy
 wykluczeni. Warunki Kurjer Po-
 znański zdw 36 327

Urządnik
 państwowy poszukuje mieszkania
 3 pokojowego wprost od gospodar-
 za, czynsz rok zgóry. Oferty Ku-
 rjer Poznański zdw 37 318

Dwa
 lub trzy pokoje z kuchnią, łazien-
 ką, słoneczny, okolicy centrum.
 Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Po-
 znański zdw 36 317

8 do 9-pokojowego
 mieszkania poszukuje w okolicy
 parku Wilsona, tylko od gospodar-
 za. Pośrednictwo wykluczone.
 Oferty pod zdw 36 332

Szukam mieszkania
 2-3 pokojowego łazienka, elek-
 tryka blisko centrum od gospodar-
 za zaraz ewent. 1. 4. dzierża-
 wa zgóry. Oferty Kurjer Poznań-
 ski zdw 36 309

Mieszkania
 2-4 pokojowego centrum czynsz
 rok zgóry. Pośrednicy wyklucze-
 ni. Oferty Kurjer Poznański
 zdw 37 089

Próżny
 z możliwością gotowania od 1. 4.
 poszukiwany. Oferty Kurjer Po-
 znański zdw 37 146

Małżeństwo
 bezdzietne szuka małego miesza-
 nia. Oferty Kurjer Poznański
 zdw 37 549

Szukam
 4 do 6 pokoi od gospodarza. Of-
 ty Kurjer Poznański
 zdw 37 482

Mieszkania
 4 do 5 pokojowego nie wyżej jak
 1. pięt. poszukuje dentysta. —
 Oferty do Kurjera Poznańskiego
 zdw 37 204

4 — 6
 pokoi mieszkania zaraz lub 1. 4.
 poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Po-
 znański zdw 37 461

Oficer
 poszukuje pokoju z kuchnią. —
 Dzielnicą koszarową. Oferty Ku-
 rjer Poznański zdw 37 460

Dwupokojowego
 kuchnia poszukuje od gospodarza
 bezdzietne małżeństwo na po-
 sadzie samorządowej, dzierżawa
 zgóry. Oferty Kurjer Pozn.
 zdw 37 583

Mieszkanie
 4-pokojowe szukam centrum, po-
 cenie Jezyce. Młyńska 9. I. pra-
 wo. zdw 37 577

Szukam
 mieszkania pokoiu lub z kuchnią
 od gospodarza. Dzierżawa sgó-
 ry. Oferty Kurjer Pozn.
 zdw 37 570

Poszukuje
 2 pokoi i kuchni za miesięczną
 dzierżawę. Oferty Kurjer Pozn.
 zdw 37 554

Pokoju
 kuchnia wprost od gospodarza zgór-
 y 6 miesięcy. Oferty Kurjer Po-
 znański zdw 37 506

Dwu
 lub trzypokojowe mieszkanie z
 łazienką poszukiwane na Łazar-
 zu lub Jeżycach wprost od go-
 spodarza. Oferty do Kurjera Po-
 znańskiego zdw 37 570

2 — 3
 pokoi z kuchnią od gospodarza
 poszukuje. Dzierżawa rok zgóry.
 Łaskawe oferty Kurjer Poznań-
 ski zdw 37 745

3 — 4
 pokoi z przynależnościami w
 śródmieściu od 1. 4. poszukuje
 bezdzietne małżeństwo. Czynsz
 zgóry. Oferty Kurjer Pozn.
 rw 4 877

Poszukuje
 pokoiu z kuchnią lub dwóch. Of-
 ty Kurjer Pozn. zdw 3 012

Poszukuje
 pokoiu i kuchni dzierżawa zgó-
 ry. Warunki Kurjer Pozn.
 zdw 37 715

Profesor kawaler
 poszukuje mieszkania w śródmie-
 ściu wprost od gospodarza, czynsz
 zgóry. Oferty Kurjer Pozn.
 zdw 37 736

Pokoju
 z kuchnią w centrum rok zgóry.
 Oferty Kurjer Poznański
 zdw 37 884

Pokoju
 wprost od gospodarza lub stróż-
 nia poszukuje bezdzietne mał-
 żeństwo. Oferty Kurjer Poznań-
 ski zdw 37 847

Poszukuje
 2 pokoje kuchnia, łazienka, elek-
 tryka. Pośrednicy wykluczeni. —
 Oferty Oredownik zdw 37 600

2 pokoi
 kuchni poszukuje emeryt z dzie-
 cem ok. 10. Górczyn — Łazars
 lub inna okolica Poznań 14 ro-
 ku zgóry. Oferty Kurjer Pozn.
 zdw 37 863

2
 pokoi z kuchnią wprost od gospo-
 darsza poszukuje od 1. 4. emeryt
 bezdzietny, czynsz zgóry. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 37 964

Poszukuje
 mieszkania 3-5 pokoi, kuchni.
 śródmieściu, wprost od gospodar-
 za, nie wyżej 11. piętra. Oferty
 podaniem warunków — Wiśniew-
 ski, Leszno. Wołności 26. nw 9 277

Wojskowy
 zawodowy poszukuje pokoju
 kuchni wprost od gospodarza
 Czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer
 Poznański zdw 37 902

8 — 9
 pokojowego mieszkania lub wprost
 poszukuje — Zgłoszenia Kurjer
 Poznański zdw 37 795

1
 lub 2 pokoi kuchni poszukuje.
 czynsz zgóry. Oferty Kurjer Po-
 znański zdw 37 945

**10 ZAMIANA
MIESZKANIA**

Zamienie
 dwupokojowe z przynależnościami
 na trzypokojowe. Oferty Ku-
 rjer Poznański rw 4853

2 pokoje
 kuchnie na jeden kuchnie za
 mienie. Adres Kurjer Poznańsk
 zdw 37 746

Pokój
 kuchnia na dwa pokoje kuchnia
 Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 634

Zamienie
 skład z pokojem śródmieściu na
 mieszkanie lub sprzedam. Oferty
 Kurjer Poznański zdw 38 029

Zamienie
 mieszkanie 4 pokojowe na 3-4
 śródmieście 1. p. łazienka elektr.
 Zgłoszenia Kurjer Pozn.
 zdw 37 931

11 POKOJE UMEBL.

Dwuosobowy
 pokój, duży słoneczny, wynajme
 zaraz lub później. Mickiewicza 7.
 miesz. 9. zdw 36 162

Pokój
 inteligentnej osobie wynajme za-
 raz lub później. Mickiewicza 7.
 miesz. 9. zdw 36 163

Pokój
 dla 2 panów blisko dworca i po-
 zity telefon do dyspozycji. Wol-
 ny. Gasiorowskich 10. drugie pię-
 tro. na prawo. zdw 35 064

Pokój
 Polna 13. I. lewo. zdw 37 183

Niekrepujący
 z pianinem. Mickiewicza 18. mie-
 szkanie 7. zdw 36 878

Pokój
 Szwajcarska 13. mieszkanie 3.
 zdw 37 157

Dwuosobowy
 używaniem kuchni lub bez zaraz
 lub 1. 4. Mickiewicza 17. mieszka-
 nie 8. zdw 37 133

Św. Marcin
 22. m. 7. elegancki utrzymaniem
 zdw 37 261

Niekrepujący
 zaraz. Górna Włda 17. m. 9.
 zdw 35 764

Pokój
 słoneczny frontowy zaraz odnaj-
 najme. Św. Marcin 64. m. 13.
 zdw 37 010

Pokój
 Ogrodowa 2. m. 11. zdw 37 432

Centrum
 niekrepujący. Dr. Szubertowa.
 Kreta 5. zdw 37 427

Dwuosobowy
 utrzymaniem bez. Konopnickiej
 15. I. zdw 37 419

Jednoscobowy
 tanio kulturalnemu. Kwiatowa 4.
 mieszkanie 5. zdw 37 414

Dwuosobowe
 lub 2 wspólne solidnym młodzień-
 com. Pościel pożądana. Święto-
 krzyski 3. miesz. 12. zdw 37 408

Focha
 39. mieszkanie 7. słoneczny. bal-
 konowy. pianino. elektryczność.
 pierwszego. zdw 36 352

Dwuosobowy
 od 15 wolny. Chwaliszewo 5. mie-
 szkanie 5. zdw 36 693

Pokój
 umeblowany. Poznańska 21. III.
 lewo. zdw 37 553

Umeblowany
 pokój z światłem elektr. i używa-
 niem telefonu do wynajęcia. ewit.
 z utrzymaniem. Ul. Matejki 6. —
 mieszkanie 7. zdw 37 489

Umeblowany
 dwuosobowy frontowy słoneczny
 do wynajęcia. 1 kwietnia. cena
 100 zł. jednoscobowy mniejszy
 umeblowany cena 40 zł. Plac No-
 wowiejski 6. m. 25. zdw 37 487

Umeblowany
 szara Szkoła 9. m. 10.
 zdw 37 488

2 frontowe
 dla małżeństwa lub panów. —
 Wierzbicice 24. a. parter. lewo.
 zdw 37 496

Frontowy
 klatki schodowej. Kopernika 10a.
 II. zdw 37 485

Pokój
 frontowy. samotnej starszej oso-
 bie. Maleckiego 26. II. ptr.
 zdw 37 516

Pokój
 Niegolewskich 16. m. 7.
 zdw 37 557

Pokój
 niekrepujący wygodny. słonecz-
 ny jedno- dwuosobowy. Wy-
 spańskiego 12. m. 1. zdw 37 497

Mielżyńskiego
 25a. mieszkanie 9. frontowy. du-
 ży. zdw 37 511

Działyńskich
 2 mieszkanie 7. słoneczny.
 zdw 37 506

Dwuosobowy
 komfortowy utrzymanie bez —
 Matejki 39. mieszkanie 7.
 zdw 37 505

Klatki
 Drużbackiej 1. a. 6. nar. Wyspiań-
 skiego. zdw 37 281

Pokoik
 słoneczny. Matejki 53. mieszka-
 nie 5. zdw 37 285

Elegancki
 jedno — dwuosobowy telefon. —
 Przecznicza 10. mieszkanie 1.
 zdw 37 286

Pokój
 Małkowska Czesława 17. a. par-
 ter. zdw 37 297

Dwa
 pokoje z używaniem kuchni.
 dzierżawa rok zgóry oddam.
 Strumykowa 36. mieszkanie 2.
 zdw 37 453

Pokój
 Grobla 9. m. 4. zdw 37 457

Pokój
 centralne. elektryczność. Poznań-
 ska 58a. m. 6. narożnik. Mickiewi-
 cza. zdw 37 537

Pokój
 ładny. solidnemu panu lub pani
 Wierzbicice 6. m. 11. zdw 37 520

Skromny
 panu. Plac Sapieżyński 11. m. 7.
 zdw 37 580

Ładny
 niekrepujący elektryczność. Bli-
 sko Śródmieścia 15. 3. Strona 7.
 miesz. 7. zdw 37 572

Tanio
 słoneczny. Łakowa 10. I. prawo.
 zdw 37 569

Dwuosobowy
 pokój ładnie umeblowany od 15.
 3. plac Działyńskich 4. m. 7.
 zdw 37 567

Pokój
 Św. Wojciech 21. mieszkanie 8.
 zdw 37 565

Dwuosobowy
 pokój frontowy elektryczność.
 centralne ogrzewanie. wynajme
 1 IV. Śniadeckich 32. a. mieszka-
 nie 2. zdw 37 395

Dwuosobowy
 Kraszewskiego 8. mieszkanie 22.
 zdw 37 390

Tani
 pokój. Drużbackiej 1. a. mieszka-
 nie 6. zdw 37 384

Pokój
 umeblowany dla inteligentnego
 pana wynajme natychmiast. Fre-
 dry 1. mieszkanie 18. zdw 37 382

Pokój
 umeblowany. Św. Marcin 32. mie-
 szkanie 7. zdw 37 380

Pokoik
 ładny. Czesława 17. a. II. m. 20.
 zdw 37 622

Mniejszy
 pokój elektryczność. Matejki 66.
 miesz. 7. zdw 37 614

Skromny
 pokój. Matejki 59. m. 8.
 zdw 37 581

Centrum
 niekrepujący od 15. Kreta 5.
 mieszkanie 3. zdw 37 609

Tanio
 dwóm panom. Kozia 19. m. 7.
 zdw 37 607

Klatki
 schodowej frontowy pokój 1-2
 osoby. Św. Wojciech 25. III. le-
 wo. zdw 37 603

Elegancki
 niekrepujący lepszymu (dwom)
 śródmieście. Adres wskazuje Ku-
 rjer Pozn. zdw 37 602

Pokój
 Zupańskiego 4. mieszkanie 14.
 zdw 37 600

Dwom
 panom. Kanakowa 6. parter. pra-
 wo. zdw 37 598

20 zł
 od osoby — dwuosobowy. Stro-
 ma 23. m. 18. zdw 37 590

Pokój
 Pocztowa 14. m. 2. zdw 37 688

Działyńskich 3
 m. 8. dwuosobowy. jednoscobowy
 dobrze umeblowane zdw 37 655

Pokój
 wspólny lub dla pana. Wielkie
 Garbary 5. m. 12. zdw 37 918

Pokój
 Młyńska 12. a. parter. prosto.
 zdw 37 912

Pokój
 Kosłowska. Focha 38. I.
 zdw 37 869

Zdrowy
 pokój umeblowany. całkowite
 utrzymanie dla właściciela cu-
 kierni osobie żeńskiej (ewentual-
 nie starszej dożywotnie) za po-
 życze 4-5.000 zł. dobrze zabez-
 pieczony. Oferty Kurjer Pozn.
 zdw 37 637

Niekrepujący
 ładny pokój. Plac Nowowiejski
 9. Drożdżewska. zdw 37 639

Pokój
 Ogrodowa 2. I. prawo.
 zdw 37 660

Pokój
 elektryczność. Wierzbicice 15.
 mieszkanie 4. zdw 37 663

Dobrze
 umeblowany lepszym. Łakowa
 16. I. prawo. zdw 37 664

Jedno
 dwuosobowy. Panienkę na wspólny.
 Ogrodowa 4. m. 8. zdw 37 669

Pokój
 półwiejska 38. a. m. 13.
 zdw 37 640

Pokój
 elektryczność pianinem obiadam
 bez 15. 3. Św. Wojciech 24. m. 6.
 zdw 37 641

Jeden
 dwupokojowy wolny. Górna Wil-
 da 45. m. 3. zdw 37 643

Pokój
 słoneczny. dobrze umeblowany.
 utrzymaniem bez. jedno lub dwu-
 osobowy Piechocka, ul. Rzeczy-
 pospolitej 4. zdw 37 645

Pokój
 wolny. Aleje Marcinkowskiego 16.
 mieszkanie 10. zdw 37 646

Skromny
 pokój. Św. Marcin 59. m. 14.
 zdw 37 647

Dwuosobowy
 słoneczny obiadam wolny. Ra-
 tajska 11. a. 5. wejście. I. zdw 37 649

Pokoje
 Plac Nowowiejski 10. b. m. 5.
 zdw 37 651

Pokój
 dwuosobowy wynajme. Strzele-
 cka 21. m. 7. zdw 37 652

Niekrepujący
 wszelkie wygody wolny. Wy-
 spańskiego 19. I. n. prawo.
 zdw 37 630

Pannę
 na pokój. Strzałowa 7. m. 21.
 zdw 37 635

Pokój
 wolny zaraz lub od 1. Wielkie
 Garbary 1. II. wejście. m. 17.
 zdw 37 636

Pokój
 Św. Józefa 6. parter. prawo.
 zdw 37 637

Jednoscobowy
 front. Półwiejska 5. m. 10.
 zdw 37 638

Pokój
 Wszystkich Świętych 6. m. 8.
 zdw 37 654

Pokój
 2 osobowy. Za Bramką 12. a. m. 3.
 zdw 37 768

Panienkę
 na wspólny przyjme. — Marja
 Ignacy. Św. Marcin 27.
 zdw 37 675

Dwuosobowy
 Wielkie Garbary 1. m. 8.
 zdw 37 676

Willa
 pokój wynajme jedno — dwuoso-
 bowy intelig. stylum (telefon) —
 (pościel pożądana) godz 2-9. To-
 polowa 6 parter (koniec Rataj-
 cza). zdw 37 728

Skromny
 dwóm panom. Św. Marcin 41. m.
 12. zdw 37 729

Śródmieście
 dwa. jeden niekrepujący frontowe
 ładne szara Rabinieckiego 7. m. 1.
 zdw 37 731

Pokój
 na 1 lub 2 osoby Focha 35. m. 7.
 zdw 3 011

Klatki
 schodowej. umeblowany. elek-
 tryczność. ogrzewanie. panu —
 Krasieńskiego 1. m. 1. zdw 37 748

Pokoik
 jednoscobowy inteligentnej oso-
 bie tanio wynajme od 15. 3. —
 Grunwaldzka 28. m. 9. zdw 37 752

Klatki
 schodowej. wspólny solidnej. —
 Stary Rynek 18/19. m. 2.
 zdw 37 753

Pokój
 elektryczność. używaniem kuchni
 panom panom zaraz. Wielka 12.
 miesz. 14. telef. 38.01.
 rw 4 878

Pokój
 umeblowany. 1 lub 2 osobowy.
 zaraz lub od 1. 4. Dąbrowskiego
 5. a. mieszkanie 9. zdw 37 756

Frontowy
 Rzeczypospolitej 2. Chudzińska
 zdw 37 758

Próżny
 parter. śródmieście bezdzietne-
 mu małżeństwu. Adres Kurjer
 Poznański zdw 37 662

Pokój
 3-to Krzyski 3. m. 11. zdw 37 670

Niekrepujący
 sypialnia gabinet jednej osobie. —
 Św. Marcin 13. m. 6. zdw 37 716

Frontowy
 Różana 21. m. 6. rw 4 884

Spokojny
 czysty telefon, łazienka. Zaliz.
 Sirzelecka 14. rw 4 874

Dwuosobowy
 elektryczność. Woźna 14. b. m. 18.
 rw 4 873

Pokój
 dwóm osobom wynajme. Szewska
 14. miesz. 4. rw 4 865

Sypialnię
 i gabinet dwóm urzędnikom.
 elektr. łazienka. telefon. cen-
 tralne. Wrocławska 28/29. m. 14.
 zdw 37 718

Pokój
 słoneczny czysty. do wynajęcia
 dla dwóch panów. Maleckiego
 19. mieszkanie 11. zdw 37 710

Małżeństwu
 panom. Kraszewskiego 11. III.
 lewo. zdw 37 737

Pokój
 umeblowany. klatki. piętnastego.
 Gwarna 8. III. zdw 37 740

Pokój
 wspólny panienka. Łakowa 7. a.
 mieszkanie 19. zdw 37 694

Słoneczny
 miły pokój. Słowackiego 52. m. 6.
 zdw 37 696

Pokój
 Młyńska 12. a. mieszkanie 10.
 zdw 37 691

Pokój
 Aleje Marcinkowskiego 20. pod-
 wórze. prawo II. zdw 37 688

Małżeństwu
 Rybaki 31. m. 12. zdw 37 682

Pokoje
 panom solidnemu małżeństwu. —
 Ogrodowa 5. Glinowicz. zdw 37 684

Swobodny
 pokój frontowy klatki schodowej.
 Kościelna 17. m. 4. zdw 37 686

Pokój
 frontowy słoneczny od 15. 3. —
 Ogrodowa 10. m. 3. wysoki parter
 zdw 37 687

Elegancki
 pokój tanio Słowackiego 34. m. 3.
 zdw 37 680

Elegancki
 Śniadeckich 20. m. 8. zdw 37 911

Elegancki
 pokój frontowy I. piętro. centrum.
 utrzymaniem tylko lepszej osobie
 zaraz wynajme. Wskaże Kurjer
 Poznański zdw 37 873

Pokój
 ładny centrum z osobnym wej-
 ściem dla lepszego pana wyższe-
 go urzędnika do oddania. Adres
 wskazuje Kurjer Poznański
 zdw 37 874

Małżeństwu
 dwuosobowy elektryczność. sa-
 motna. Mostowa 5. mieszkanie 11.
 zdw 37 879

Jeden
 lub dwuosobowy. Wrocławska 3.
 mieszkanie 5. zdw 37 887

Niekrepujący
 od 15. 3. wolny Wielka 17. m. 14.
 zdpw 37 891

Centrum
 z wygodami. Skłodowska 1. II. wej-
 ście. m. 13. zdw 37 890

Centrum
 jedno — dwuosobowy utrzyma-
 nie fortepian. Kreta 6. wysoki
 parter lewo. zdw 37 902

Centrum
 pokój frontowy 1 lub 2 osoby
 zaraz do wynajęcia telefon. łaz-
 ienka. Aleje Marcinkowskiego
 3. b. I. ptr. zdw 37 907

Pokoik
 światło elektryczne. 30 zł do wy-
 najęcia. Śniadeckich 6. m. 4.
 zdw 37 704

Pokój
 umeblowany. dwuosobowy. elek-
 tryczność. ogrzewanie. Wroc-
 ławska 30. m. 21. zdw 37 702

Pokój
 utrzymaniem — bez Waly Zy-
 gmunta Augusta 2. mieszkanie 4.
 front. zdw 37 700

Pokój
 15. III. Półwiejska 34. m. 3.
 zdw 37 699

Pokój
 umeblowany. Pocztowa 15. m. 6.
 zdw 37 908

Pokój
 umeblowany. Śniadeckich 11. m.
 11. zdw 37 892

Pokój
 umeblowany dla 2 panów szara
 Małkowska 7. zdw 37 934

Małżeństwu
 elegancki pokój łazienka. kucha-
 nia. Strumykowa 38. — 11.
 zdw 37 917

Stancja
 dla panów. miesięcznie 20 zł. —
 Alejski. Woźna 8. miesz. 10.
 rw 4 906/07

Pokój
 próżny od gospodarza. Spokojna
 18. zdw 3 320

Pokój
 dla 2 panów z dobrem utrzyma-
 niem po 80 zł. Nowy Rynek 14.
 m. 1. zdw 37 777

Pokój
 inteligentnej pani 15. marca. —
 Działyńskich 2. m. 2.
 Pw 11 512 10 116

Słowackiego
 39. mieszkanie 10. inteligentnym
 panienkom. jw 2725

Małżeństwu
 lub dwie osoby przyjme. Matej-
 ki 6. mieszkanie 15. jw 2727

Pokój
 2-3 osoby utrzymaniem od 1. 4.
 Przecznicza 2. m. 4. jw 2728

Dąbrowskiego
 27. a. mieszkanie 4. dwuosobowy.
 jw 2729

Pokój
 Szamarzewskiego 26. a. m. 4.
 jw 2732

Elegancki
 pokój. Jackowskiego 9. mieszka-
 nie 10. jw 2733

Dwuosobowy
 bezdzietne małżeństwo od 15. —
 Skarbowa 19. podwórze. m. 7.
 zdw 37 808

Pokój
 od 15. 3. wolny. Wierzbicice 53.
 m. 1. zdw 37 820

Pokoik
 umeblowany. Waly Zygmunt
 Augusta 4. m. 9. zdw 37 960

Wspólny
 panienka (pianino). Wojciecha 3.
 m. 5. zdw 37 968

Pokój
 telefon utrzymaniem. Ratajska
 29. m. 9. zdw 37 966

Od
 15. jednej lub dwóm osobom. —
 Św. Marcin 14. m. 9. zdw 37 971

Śródmieście
 słoneczny, czysty. wygodny solid-
 nemu kulturalny dom. Św. Mar-
 cin 57. m. 9. zdw 37 794

Słoneczny
 niekrepujący zaraz. Wierzbicice
 11. m. 19. zdw 37 790

Młyńska 4
 parter. prawo. pokój umeblowany
 dwóm. zdw 37 689

Balkonowy
 elegancki. elektryczność. Wielkie
 Garbary 34. mieszkanie 7.
 zdw 37 840

Frontowy
 Grobla 20. a. I. lewo. zdw 37 836

Niekrepujący
 ul. Różana 10. m. 3.
 zdw 37 830

2
 panie na wspólny — używaniem
 kuchni. Wolnica 7. m. 11.
 zdw 37 829

Niekrepujący
 Spokojna 27. I. m. 3.
 zdw 37 825

Pokój
 frontowy. czysty. elektr. tanko
 panom. Gasiorowskich 11. m. 10.
 zdw 37 823

Pokój
 2 panom. Kanakowa 4. II.
 zdw 37 813

Nowy Rynek 14/15
 m. 2. Pokój czysty zdw

Centrum

telefon, reprezentacyjny oddam.
Aleje Marcinkowskiego 3 mieszkanie 1. zdw 38 036

Pokój

niekrepujący. jedno — dwuosobowy. Górna Włda 17. I. lewo. zdw 38 000

Pokój

z osobnym wejściem. Pocztowa 14. m. 5. zdw 37 909

Pokój

umeblowany 1 lub 2 osobom. Ul. św. Czesława 16 a. I. prawo. zdw 37 763

Dwuosobowy

zaraz. — Nowakówna. Szkolna 6. zdw 37 765

Dwuosobowy

Wierzbicice 39 a. m. 4. zdw 37 766

Dwóch

inteligentnych panów lub bezdzietne małżeństwo. sypialnia, gabinet, utrzymanie lub bez. korzystnie. Przemysłowa 10. m. 7. zdw 37 801

Pokój

wynajm. św. Marcina 54. m. 7. I. piętro. zdw 37 800

Niekrepujący

klątka schodowa. elektryka. Różana 11. m. 20. zdw 37 796

Czysty

frontowy słoneczny. dobrze umeblowany. elektryczność. Wały Jagiello 22. m. 4. zdw 37 935

Pokój

klątka schodowej. Szumigala, ul. Półwiejska 37. zdw 37 941

Pokój

umeblowany dwuosobowy. elektryczność łazienka bez pościeli. Jeżycka 43. m. 2. zdw 37 948

Pokój

frontowy dla 2 panów od 15. 3. wolny. Wchód z kładu, wchód Przemysłowa 34. m. 5. zdw 37 950

Pokój

frontowy słoneczny. Wierzbicice 34. m. 9. zdw 37 952

Eleg. pokój

elektryczność centralne. Poznańska 58 a. II. lewo. narożnik Mickiewicza. zdw 37 954

Korzystnie

słoneczne (kuchnia, bez) zaraz. później. Matejki 1. m. 4. zdw 37 953

Pokój

jedno lub dwuosobowy od 15. — Kreta 7. m. 4. zdw 37 959

Śródmieście

Góra swobodny, wygodny. telefon. Górna Przemysłowa 4. I. p. zdw 37 930

Niekrepujący

pokój wynajm. Patrona Jakubowskiego 25. mieszkanie 21. zdw 38 030

Park Wilsona

dwuosobowy komfortowy. wygodny. telefon. Wyspiańskiego 12. mieszkanie 2. zdw 38 026

Pokój

jasny pani. Szawcarka 15. I. piętro. prawo. zdw 38 018

Duży

pokój umeblowany dla pana w willi przy ul. Solackiej 8 do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nr 9 272

12 SZUKA POKOJU**Ladnego**

wspólnego 4 20. poszukuje pani. tylko kulturalna współlokatorce. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 425

Urzędnicza

poszukuje pokoju. Zgłoszenia, cena Kurjer Pozn. zdw 37 510

Pokoiku

poszukuje. Cena Kurjer Pozn. zdw 37 568

Urzednik

szuka pokoju taniego, najchętniej wejście z klatki schodowej. Oferty cena Kurjer Pozn. zdw 37 559

Poszukuje

pokoiku. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 394

2

panów poszukuje pokoju w śródmieściu niekrepującego od 15. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 37 693

Pokoju

z niekrepującym wejściem poszukuje dwóch panów cena 25 zł od 15. bm. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 37 888

Pokoju

poszukuje małżeństwo, kierunek Górna Włda. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 767

Pokoju

blisko Uniwersytetu elektryczność, fortiepieniem poszukuje dwie studentki od 15 kwietnia. Oferty cena Kurjer Pozn. zdw 37 951

13 LOKALE**2 — 3**

pokoje do odnawiania zaraz lub później przy Alejach Marcinkowskich 21. I. lekarzowi lub za biura. zdw 37 405

Skład

mniejszy poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 35 940

Lokal

przemysłowo-handlowy I. piętro. podwórko Wielka 18. wynajmie administrator. Wielkie Garbary 21. mieszkanie 8. zdw 36 408

2 pokoje

frontowe duże I. piętro. nadaje się na biura hurtownię etc. do wynajęcia. Adres Kurjer Poznański zdw 36 784

Skład

dwie ubikacje, jedna ubikacja, dwa pokoje, biura. Masztalarska 5 a. do wynajęcia. Wiadomość portier. zdw 36 937

Skład

duży, obszerny i lokale restauracyjne od właściciela do wynajęcia. Wroniecka 6/8. Wiadomość portier. zdw 36 939

Trzy

pokoje biura lub pracownię. — Wodna 2. I. piętro. do wynajęcia. Wiadomość tamże. zdw 36 936

Budynek fabryczny w Poznaniu

nadający się na biura, hurtownię i fabrykę, od 1. 10. 1932 r. w całości względnie częściowo do wydzierżawienia lub na sprzedaż. Budynek jak nowy kotłem parowym elektrycznością gazem wodą kanalizacją przy przystanku tramwajowym. Oferty do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11 pod 8.35. Pw 11 241-8.35

3 ubikacje

parterowe, suche przy rynku 200 kwm. Telefon 2823. zdw 37 406

Ubikacje fabryczne

obszerne biurami do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 245

Warsztaty

garaże do wydzierżawienia. Główna, Kwiatowa 4. zdw 37 589

Lokal

narożnikowy, obszerny na skład delikatnych towarów. Wynajm. zaraz go spodarz. Matejki 48/49. portier wskaze. zdw 37 560

Ubikacji

warsztatowych poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 555

Ubikacje

przemysłowe 80 kwm., jedna ubikacja 70 kwm., kilka mniejszych ubikacji warsztatowych. Bittner, Dąbrowskiego 79. zdw 4 875

Biuro

1 pokój dwuosobowy. Stary Rynek 45. m. 3. zdw 37 913

Skład

dużym oknem ewentualnie telefonem, blisko Starego Rynku korzystnie oddam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 742

Ubikacje

śródmieście dobre położenie wydzierżawie. Zgłoszenia Zielona 2. mieszkanie 16. zdw 37 907

Ubikacja

handlowa. Masztalarska 7. zdw 37 985

30

kwm. warsztat bardzo tanio poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 38 004

Próżny

duży frontowy, śródmieście, na biura wynajm. zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 905

Ubikacji

na warsztat poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 943

14 DZIERŻAWY**Fryzjerski**

skład Marsz. Focha 79 narożnik Jeskiego wydzierżaw. gospodarz zdw 36 579

Skład

2 pokoje, kuchnia, rzeźnikowski wynajm. Bydgoszcz Nieogolewskich 2 Mazurek. zdw 37 336

Piekarnia

w dużej wsi do wydzierżawienia, dobra egzystencja bez konkurencji. Obiekt 2 000 zł. Zgłoszenia Smoczyk, Szemborowo pow. wrzesiński. zdw 36 460

Rzeźnictwo

w rynku w mniejszym mieście z urządzeniem, do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 114

Skład

z 2-3 pokojowym mieszkaniem od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 507

Willka

4 pokoje, kuchnia, ogród, Murawna Gołina, bez odstępnego. Poznań, Półwiejska 20. mieszkanie 9. zdw 37 324

Zadzierzawie

300-400 morg. gospodarstwo wprost od właściciela z podaniem klasy ziemi, inwentarza oraz dzierżawy z morgi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 474

Remiza

do wynajęcia. Działyskich 9. wiadomość u portiera. zdw 37 585

Piekarnia

w powiatowym mieście do wydzierżawienia, obiekty 1 000 zł. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 571

Mały

plac azowa poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 38 005

Rzeźnictwo

w pełnym biegu urządzenie kompletne zaraz do wydzierżawienia z powodu zmiany majątkowej. — Jusko Szanietul, Lipowa 1. zdw 37 881

Domek

2 pokoje, kuchnia, z ogrodem Ławica wynajm. Murna 3. m. 14. zdw 37 946

Piekarnię

wydzierżawie z powodu choroby w powiatowym mieście. Obiekt 1 300 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 37 861

Zamienie

dobrze prosperujące przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe w Poznaniu razem z 6 pokojowym mieszkaniem na dzierżawę majątku 200-400 morg. Oferty prosię kierować do Kurjera Pozn. zdw 37 839

Cukiernie-Kawiarnię

wykwintnie urządzone w najlepszym położeniu Bydgoszcz z powodu choroby zaraz korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 865

Poszukuje

dzierżawy młyna wodnego albo motorowego na 60-120 przemiału. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 38 032

Dzierżawy

restauracji z pełną koncesją poszukuje względnie przejmie bufet na rachunek. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 38 067

Okazyjna

dzierżawa 60 morg na 12 lat, ziemia psenna położenie piękne, 4 km. od Gniezna z żywym i martwym inwentarzem obiekty wedle umowy. — Zgłoszenia Pacholski, Gniezno, Mieczysława 35. nw 9 276

15 UZDROWISKA**Polożnicy**

wydzierżawie pokój z utrzymaniem Letnisko 20 minut Poznań. Rzecz dyskretna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 37 499

16 OSOBISTE**Indeks**

uniwersytecki nr. 15 156 Heleny Machockiej unieważnia się. zdw 37 123

Znajomej

z poczęcia niezadowolonej z aparatu radiowego radzie nabyć najnowszego aparat 3-lampowy z wbudowanym głośnikiem 311 G z lampami bateriami i materiałem antenowym za łączną cenę 335.50 w Poznaniu Towarzystwo Telefonów. Poznań, ul. Piekary 16/17. Radiomator. Pw 11 488-9.57

Manicure, ondulacja

farbowanie rzesz po 80 gr Kreta 7. mieszkanie 6 I. piętro. zdw 36 335

Józio

Przyjdź, wynajmiesz mieszkanie, więc pójdziesz kupić meble do Andrzejskiego Marsz. Focha 38. edy tam są meble najlepsze, bo dobrze odrobione, nie psują, wszyscy tak twierdzą. Zosia. zdw 37 561

Nenufarku

kochany Serdecznie dziękuję za list. Pisz dużo. Wyjeżdżam dziesiętnastego. Twój Łobuz. zdw 37 303

Od „Uczciwość”

Lwów odebrać poście restante. poczta pod znana szwfra. zdw 37 626

Pania

dobrodziejka oczekiwałam Adres „Continental”. Oferty Kurjer Pozn. zdw 4 881

Nasza

paczka spotyka się dzisiaj milej takiej kawiarence Półwiejska 17. Józek. zdw 37 904

List

odebrania pocztę K. Z. zdw 37 779

Tylko Czytelnia Dippla

posiada wszystkie nowości polskie francuskie, niemieckie. Plac Wolności 11. zdw 37 833

Ostrzegam

przed nabyciem żywego, martwego inwentarza od pp. Durdów. Łazińska powiat Znin. gdyż takowe są moja własnością. A. Kościelna. zdw 37 876

Panią

Józefa Zimna proszę odebrać świadectwa Romana Szymańskiego. zdw 37 949

Kto

zajmie się losem wykształconej, lecz niezamożnej pani i jej pięciu letniej córki. Tylko poważne zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 37 925

21 ZGUBY**Zgubiono**

dowód osobisty na nazwisko Feliks Jurkiewicz. Uczciwy znalazca zechce oddać Gniezno, Piaszki 7. zdw 37 365

22 ROZMAITE**Detektywne**

Biuro „Greif” od 20 lat wywiadu dochodzenia. obserwacje. Ratajczaka 15. zdw 37 163

23**Wózki**

dzieci i budki pociągów cerata, rękawiczki, maluje, kółka gumy na składzie Razer Szewska 11. zdw 37 551/2

Dziewczynkę

1/4 roku oddam na własne lub wyhodowanie 10 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 573/4

Rysunki

budowlane, projekty obliczenia wykonuje korzystnie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 834/4

Tanio

gustownie przerabiam damskie kapelusze. Piekary 22 23. m. 51. parter. zdw 37 227

Akuszka

Kleinwächterowa Poznań centrum ul. Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo, drug dom od placu Światokrzyskiego zdw 21 053

Jarskie

obiady. Młyńska 3 — 9. zdw 36 333

Fotografie

portrety Bracia Pecherscy Aleje Marcinkowskiego nr 8. Ceny zniżone. zdw 2 730

Ceny dotąd niebywałe!

3,90 zł Koszula sportowa z krawatką — koszula wierzchnia zefirowa od 5,90 markizetowa jedw od 8,90 koszula biała smokingowa od 6,90 koszula dzianna biała płótno od 2,90 kalesony trykotowe od 1,90 koszule trykotowe od 2,50 koszule męskie nocne z trwałymi obszyciami od 4,90 skarpetki od 35 gr — prima od 65 gr desennowe modne kolory od 95 gr polecia dopk zapas starczy po celach niebywale niskich. Fabryka Bielizny J. Schubert ul. Wrocławska 3. Ceny niskie — towary trwałe. Pw 11 286-9.26

Modelki

młodej zgrabnej dobrze zbudowanej poszukuje. Dyskretna, zapewniona. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 441

Przyjmuję

bielizne do szycia damską, męską, pościelową. Półwiejska 13. mieszkanie 7. zdw 37 529

Kompletne

wyprawy wykonuje akuracie korzystnie była krojczynią specjalnej bielizny pościelowej — Aniolówna, Weneckańska 12. zdw 37 610

Koldry

wykonuje, stare przerabia. Smożyska Kwiatowa 8. zdw 37 784

Krawcowa

dobrze polecała chodzą w dom szyć. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 816

Krawcowa

działa 2,50 dziennie Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 981

W Warszawie:

Informuje, dogladam i załatwiam sprawy: Pożyczek Państwowych, rent inwalidzkich i emerytur informuje w sprawie złożonych próśb i podań we wszystkich Urzędach i Ministerstwach. Podaje wyniki spraw w Sadach i Trybunale Stolicy. Biuro Złociński, Piłkowskiego Warszawa, Nowogrodzka 16. m. 22. Pw 11 206-62.93

Wnioski

do wszystkich władz tanio. 27 Grudnia 2. mieszkanie 7. zdw 37 326

„Rekord”

Bielizna męska Szewska 20a szyje, prasuje, naprawia i wykonuje miarowe zlecenia bielizny męskiej po cenach najniższych. zdw 9 181

3,65 koszula sportowa

Wdówka

lat 30 z własnym mieszkaniem i 11 tysięcy gotówki szuka znajomości, celem ożenku. Panowie, oficerowie. Oferty Kurjera Poznańskiego zdw 37 910

Panią

młoda, przystojna, kochająca przyrodę i wycieczki, o prostym, szczerem, serdecznym usposobieniu i idealnych zapatowaniach na życie rodzinne materialnie nie zależy, niezależna, pragnie poznać przysięgły o podobnych zaletach przysięgły z wykształceniem akademickim. Cel matrymonialny. Pośrednictwo mile widziane. Łaska, we zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 37 982

Poznań

wykształconego pana do lat 35 w celu matrymonialnym. Oferty Kurjera Poznańskiego zdw 37 924

Wdówka

wysoka lat 33 z dzieckiem, własne mieszkanie, współpracownik nieruchomości z braku znajomości poszukuje pana bez nałogów pewnym dochodem. Cel matrymonialny. Poważne oferty Kurjer Pozn. zdw 37 957

Wdowiec

lat 40, z córką, posiadający do brzo zaprowadzony skład wartości 80 000 zł 4 pokojowe mieszkanie poszukuje żony do lat 40 z gotówką. Poważne oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 38 016

NAJKA

Bridge'a

ktoś z pań nauczyci? Oferty Kurjera Poznańskiego zdw 38 962

Angielskiego

w czterech miesiącach! Wyniki porażają! Miesięcznie tylko dziesięć złotych! Ostatni kurs sześciu osobowy! Zgłoszenia u sekretarki placówki. Dzielnicy 6 między 1-2 zdw 37 078

Kursy

kreślenia i projektowania we wszystkich kierunkach technicznych. Opłata niską. Godziny 6-8 3 maja 3 m 20 zdw 33 658

Angielka

udziela lekcji Oferty Kurjer Poznański zdw 36 350

Poznańskie

Kursy Budownictwa (szkoła Przygotowawcza) Kraszewskiego 17 mieszkanie 15. Pw 11 290-54 35

Niemieckiego

wyucza Niemka konwersacja. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 452

Niemieckiego

lekcyj i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 447

Francaise

beau recommande pent s'adresser Kurjer Poznański zdw 37 377

Matura

Eksternów, także początkujących (posiadających wykształcenie nie elementarne), przygotowuje całkowicie, poręczając wyniki, abs. Uniw. Siedmioletnia praktyka. Nauka zborowa, osobno. Honorarium umiarkowane. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 37 639

Matematyki

udziela młodszy, zakres gimnazjum, wynagrodzenie umiarkowane. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 692

Studentka

udzieli korepetycji do 5 klas w m. nazajnych w godzinach wieczornych. Wynagrodzenie skromne. Oferty Oredownik zdw 35 687

Wyuczamy

stenoografii pisaną maszyną, kłeszkowości tanio. Wyuczonych polecamy, starym się posady. Postępi Spieżyński 2 a. zdw 37 540/1

Kursy Tańców

Szczurkówny Raczypopolitnej 9, I. piętro. zdw 37 778

Lingwafon

niemieckie kupię. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 37 741

Angielka

wyucza gruntownie, tanio. Ratajczaka 11 a. m 117, wejście 8. zdw 38 011

MUZYKA

Pianino

do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 362

Cellista

trebać w jednej osobie pierwszorzędna skł. wolny od I IV. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 37 993

Pianistka

młoda, przystojna najchętniej z repertuarem potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 588

Lekcje muzyki

udziela b. Prof. Państwowej Konserwatorium - Jankowska-Neumannowa. Fredy 12. Pw 11 500-54 113

Nauczyciel

muzyki udziela lekcji skrzypiec z 2 miesięcznym, 2 razy tygodniowo. Dąbrowskiego 35/37, m. 26. zdw 37 739

Duet

z trzema potrzebne. „Oaza”. Dąbrowskiego 53. zdw 2780

ROZPYWKA

Mily

pożyty w Morskim Oku. Miłowska 3. Koncert. zdw 37 264

Sfinks

Chwaliszewo 18. Miły kącik. zdw 36 567

„Feralna Trzynastka” Film pełen zabawnych przygód. Pw 11 514 54 115

Kino Tęcza

wyświetla „Trujące usta”. zdw 37 781

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Stenotypistka

poszukuje posady na chętniej u adwokata. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 904

Rządca

kawaler, z 11-letnią praktyką, dobry, zamilowany rolnik hodowca, dobre świadectwa, zna kasz. kowosć kasę społeczną poszukuje posady. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 38 930

Przyjmę

pranie, prasowanie, wszelkie cerowanie skarpetek. Ożarówska. św. Józefa 3 m. 13. zdw 37 167

Stenotypistka

maszynistka rok praktyki szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 176

Z kaucją

szukam posady do garderoby. - Oferty Kurjer Poznański zdw 37 182

Szofer - mechanik

z praktyką kilkunastoletnią, znający wszelkie typy maszyn, remonty przeprowadza samodzielnie, pewny kierowca, poszukuje posady. Referencje pierwszorzędne. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 054

Młodzieniec

pięć klas gimnazjum szuka posady, ucznia drogerji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 083

Bez wynagrodzenia

przyjmę posadę korespondenta języka angielskiego francuskiego niemieckiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 062

Kuchmistrz

biegły w swym zawodzie, przyjmę posadę każdego czasu w małym kasyne oficerskim lub hotelu za mniejszym wynagrodzeniem. Nie mam miejscowości obojętnej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 316

Wykwalifikowanych ogrodników-specjalistów

z wszystkich dziedzin ogrodnictwa poleca Centralny Związek Zawodowy Ogrodników Poznań, ul. Gasiorowskich 10 zdw 35 209

Kasjerka

pewna w liczeniu, znająca kasz. kowosć z pierwszorzędnych referencjami, poszukuje jakiegokolwiek posady. Łaskawe oferty - Grotówna, Kościelna, Główna. zdw 35 510

Panna

władająca biegle francuskim i niemieckim w słowie i piśmie pisze na maszynie poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 35 938

Polecam

swoją wyreczytelkę, która przez lat dwanaście była mi najidealniejszą współpracownicą. Dzielna organizatorka, znajomość w kwintnie kuchni krawieczyzny. Ziętakowa Matejki 45 I zdw 35 953

Samodzielna

kucharka, uczciwa, pracowita, bardzo dobrymi świadectwami, smacznie gotowaniem, prawnym sztywnym bielizny poszukuje posady i kwietnia u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 36 170

Ogrodnik

kawaler, obeznany w kwiaciarstwie (specjalność: goździki, chryzantemy, byliny, nowalje) poszukuje posady. 10 letnia praktyka, pracowałem dużych ogrodnictwach handlowych. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Łaskawe zgłoszenia E. Kotlarski, Leszno, Wolności 9. zdw 36 576

Agronom

lat 33, żonaty, bezdzietny z akademickim wykształceniem oraz kilkunastoletnią praktyką w wzorowych majątkach w Wielkopolsce, moją się powołuję na poważne referencje, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 36 626

Cukiernik

dobry fachowiec kawaler, lat 23, subtelny, kierował firmami, nie-fachowców, przyjmie odpowiednią propozycję lub inną posadę. Posiada zaświadczenie Urzędu Przemysłowego Łaskawe oferty Warszawa Mokotowska 31/32 S. Witold. zdw 36 702

Krawcowa

bardzo akurata, na garderobę damską dziecięcą dla pewnych powodów poszukuje pracy w Poznaniu, w celu utrzymania. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 555

Posługi

na przedpołudnie sierota polecana. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 422

Czeladnik

piekarski samodzielny, do brzo świadectwami, poszukuje pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 418

Ogrodnik

kawaler lat 25, biegły w swym zawodzie, zamilowany warzywnik, inspektor i kwiaciarz poszukuje posady zaraz lub później. Okolica obojętna. Roman Warzyński, Gorzycki, poczta Czempiń powiat Kościan. zdw 37 413

Posługaczka

dobre gotowanie i praniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 410

Książkowy handlowiec

lat 31 branży młynarskiej, zaprowadzony z sprzedażą produktów młynarskich na Górnym Śląsku, władający językiem polskim niemieckim poszukuje stałej posady lub przedstawicielstwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 356

Inteligentna

osoba, znająca szycie, robótki ręczne z kursem gospodarstwa domowego, praktyka ochraniająca w Zakładzie Siostr kochających dzieci poszukuje odpowiedniego stanowiska jako wychowawczyni i wyreczytelką pami domu. Chłubne świadectwa. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 045

Maszynistka

polsko-niemiecka, znajomość buchalterji, ewentualnie własna maszyna poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 089

Krawcowa

dobrym krojem szwie poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 548

Dziewczyna

wiejska, do wszystkiego, z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 543

Pracznia

poszukuje prania 3 złote od prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 542

Kucharz

kresowiak, kawaler, długoletnia praktyka w pierwszorzędnych restauracjach, poszukuje posady w restauracji, majątku. Wymagania skromne. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 539

Jestem

z bardzo dobrej rodziny, pragnę wyuczyć się za borowego. Oferty podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 37 493

Panienska

z prowincji, dobrej rodziny, szuka posady do dzieci i szyciem. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 491

Szofer

ślusarz - mechanik, kilkunastoletnia praktyka, szoferska szuka posady, okolica obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 513

Szofer

5-letnia praktyka, uczony kowal szuka posady, okolica obojętna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 512

Szukam

gotowania roza dom. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 37 500

Uczciwa

osoba poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 496

Starsza

uczciwa, dziewczyna poszukuje posady do wszelkiej pracy z gotowaniem od 15. 3. lub 1. 4. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 623

Posługi

lub sprzątania poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 479

Nauczycielka

(z prawem nauczania) przyjmie posadę do dzieci lub towarzyszy - sekretarki u pani. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 477

W aptece

w Poznaniu, szolwentka z półroczną praktyką od 15 kwietnia. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 37 459

Dziewczyna

poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 456

Poszukuje

posady jako pokojowa zaraz lub 1. 4. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 455

Posługaczka

poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 530

Ogrodnik

samodzielny, wiek lat 35 z dobre mi poleceniami poszukuje posady samotnego zaraz lub później. M. B. Walczak, Klein p. Poznań 10. zdw 37 523

Uczciwa

panna 40 lat, szuka lekkiej pracy lub pilnowanie mieszkania. Łaskawe zgłoszenia Kurjera Pozn. zdw 37 472

Poszukuje

posady lub posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 566

Wiejska

starsza dziewczyna do lekkich prac i dzieł szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 920

Posługi

poszukuje 3 razy w tygodniu. - Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 566/7

„Oredownik Wielkopolski“

istniejący od roku 1870, jest

najtańszym dziennikiem w Poznaniu.

Przedpłata miesięczna wynosi:

W ekspedycji i agenturach prowincjonalnych 1,95 zł
W agencjach w Poznaniu 2,20 zł
Z odnośnikiem do domu 2,30 zł
Na prowincji na pocztach już z odnośnikiem do domu 2,34 zł

Redakcja i administracja: Poznań, św. Marcin 70.

Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72.

Osoba

inteligentna, znająca się dokładnie na samodzielnym prowadzeniu handlu gospodarstwa domowego i ogrodnictwa, wychowaniu niemowląt, szyciu haftowaniu szuka odpowiedniej posady w spokojnej miejscowości. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 37 606

Dziewczyna

uczciwa, pracowita, gotuje smacznie szuka posady do wszystkiego ewentualnie do pokojowa w lepszym domu, miejscowość obojętna. - Oferty Kurjer Poznański zdw 37 642

Kasjer

książkowy, bilansista, znający wszelkie typy książkowości rolniczej oraz handlowej dzielnicy, energiczny organizator samodzielnego korespondent piszący biegle na maszynie, obznajmiony z prawem handlowym, reklamacją podatków, świadczeniami socjalnymi, sprawami sołectwami, obszarów dworców, szuka jakiegokolwiek zajęcia, długoletnia praktyka poważnych firm i majątków ziemskich, chłubne świadectwa oraz pierwszorzędne referencje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 732

Gospośia

z gotowaniem i do wszystkiego, znająca się na drobnu poszukuje posady w Poznaniu lub w majątku. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 621

Szukam

posady jako woźny lub portier kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 850/1

Nauczycielka

zredukowana, udzieli lekcji polskiego niemieckiego, przyjmie jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 402 3

Sierota

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 143

Kucharka

poszukuje posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 134

Biepla

uczciwa, obciążająca poinformowaną wszelkiej pracy w fabryce kesołów lub piekarni poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 056

Pomocnik

młynarski, dobry fachowiec poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 040

Dziewczyna

uczciwa poszukuje posady do wszystkiego od 1. 4. 32. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 034

Służąca

z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 028

Dziewczyna

poszukuje posady z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej 15. 3. z dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 080

Dziewczyna

poszukuje posady lub posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 073

Rządca administrator

lat 34, energiczny, sumienny z wyższym wykształceniem, posiada 15 lat praktyki we wzorowych i intensywnych majątkach, powołuje się na najlepsze rekomendacje, poszukuje od 1 lipca lub wcześniej posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 37 342

Małopolanka

gospodyni kucharka z b

Wyrzucać pieniądze

nie można i dlatego należy dziś jeszcze oddać do chem. czyszczenia lub farbowania garderobę wiosenną i letnią

Chemicznie czyszczone u Proebstla — to jak nowe!

Ceny najniższe. — Wykonanie beznagannie.

Dr. Proebstel i S-ka

Farbiarnia i pralnia chem.
Pw 11 515-10.118

Młodszy

emeryt policjant szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 940

Dziewczyna

starsza samodzielna poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa domowego 15. lub 1. 4. — Oferty Kurjer Poznański zdw 37 947

Dziewczyna

ucieczka z gotowaniem poszukuje posady miejscowości obojetna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 37 955

Gospośia

poszukuje posady możliwie u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 927

Bielizniarka

poszukuje posady na maszynę i damską bieliznę. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 982

Służąca

ucieczka do wszystkiego z praniem poszukuje posady od 15. 3. — Oferty Kurjer Poznański zdw 38 012

Krawiec męski

z kilkoletnią praktyką na duże sztyki poszukuje posady. Miejsce obojetne. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Zgłoszenia pod Krawiec" ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 9 271

Piekarz

cukiernik młody z dobrą praktyką cukierniczą poszukuje pracy najchętniej jako cukiernik samodzielny. Zgłoszenia a. a. Kurjera Poznańskiego Gniezno 44 nw 9 275

Poszukiwane

młode energiczne biuroalistki o pierwszorzędnej wykształceniu. Wymagane: znajomość stenografii polskiej, niemieckiej, korespondencja książkowa, kasowa, pisanie maszyną. Na stanowiska samodzielne. Wyczerpujące oferty ze wszystkich stron odpisami. Świadectwa adresować do Kurjera Poznańskiego jw 2735

Pożądany

magister farmacji kawaler w ce. u rentownej spółki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 937

Biuroalista

młodszy inteligentny, dobrze i szybko pracujący biegły stenotypista z znajomością języka niemieckiego i ewtl. stenografii. Dobry rachmistrz najchętniej z branży win. Wódek potrzebny od 1. 4. 1932. Szczegółowe oferty z odpisami świadectw, fotografia, podaniem referencji kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 37 208

Apteka

w Margoninie przyjmie elewke z praktyką lub bez. Znajomość niemieckiego konieczna. Nieuwzględnione bez odpowiedzi. zdw 37 864

Zdolnych Zastępców Losowych

poszukuje nowotworzoną pierwszorzędna instytucja Najwyższą prowizją (zaliczką). Obliczone 2 razy w miesiącu. Oferty "Polarek" Lwów Zimorowicza 15 pod Najskrupulatniejsze obliczenie. nw 8 992

Czeladnik

malarski potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 961

Dziewczyna

zdrowa czysta, chętna z dobrym gotowaniem, znajomością wszelkich domowych prac. Potrzebna od 1 kwietnia. Zgłoszenia z odpisami świadectw podaniem danych pensji skierować — Bernsdorff Melanowicz w: adwokata. Wa. Wągrowiec. zdw 3009

Sierota

piętnastoletnia do dziecka zaraz. Wrocławskie 9 m 7. zdw 37 970

Dzielnice

krawcowe na konfekcję damska przyjmie. Wierzbicze 32 mieszkanie 6. zdw 37 695

Inwalidę

z pełną koncesją alkoholową poszukuje kawiarnia. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 37 853

Ekspedjentka

branży cukierniczej kaucja 300 zł zaraz potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 872

Ekspedjentka

z dłuższą praktyką potrzebną zaraz. E. Furman ak. m. str. rzemieślniczy. Chwaliszewo 18. zdw 37 980

Gospośia

kucharka zaufana z dobrym gotowaniem, pieczeniem, prasowaniem, hodowlą drobiu, własną pościelą potrzebną od kwietnia do majów do domu kawalerskiego. Zgłoszenia podaniem pensji życzy. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 628

Kasjerki

piszącej na maszynie z kaucją poszukuje poważna instytucja. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 37 750

Fryzjerka

działa do samodzielnego prowadzenia zakładu damskiego może się zgłosić. Szamoty. Poznańska 1. zdw 37 754

Uczennice

potrzebne uczennice rodziców. Towary krótkie. Wielkie Garbary 10. zdw 37 759

Służący-ogrodnik

pracujący potrzebny do jednej osoby we willi który wolnym czasie zajmie się wszelką pracą domową. Zgłoszenia podaniem pensji odpisami świadectw referencji Kurjer Poznański zdw 37 789

Uczennica

do szycia potrzebna. Pocztowa 30. III. zdw 37 677

Bufetowa

potrzebna. Oaza. Dąbrowskiego 53. jw 2781

Oscoby

do dojenia krowy oraz pracy do mowej (z szyciem) poszukuje. Lubomska. Toruń. Grudziądzka 87. Pw 11 518-64 61

Dziewczyna

ucieczka do wszystkiego z gotowaniem potrzebna od 15. 3. Kramarska 19/20 mieszkanie 4. zdw 37 926

Uczeń

slusarski potrzebny. Bydgoska 2. Ambroszkiewicz. zdw 37 946

Służąca

samodzielna uczciwa zaufana z dobrym gotowaniem oszczędna z praniem, prasowaniem potrzebna od 15. Roszczak Rataje ul. Karmicka zdw 37 760

Służąca

pranie, gotowanie. Aleje Marcinkowskie. 5 mieszkanie 11. Zgłoszenia niedziela 4-6 zdw 37 258

Postuqaczka

potrzebna. Marszałka Focha 43. mieszkanie 4. zdw 3 015

Trykotarkę

działa do dziesiątki poszukuje zaraz. "Tricot". Szymańskiego zdw 37 934

Służąca

czysta, skromna z samodzielnym gotowaniem potrzebna. Wrocławska 28. m. 12. Zgłoszenia do 3.30 zdw 37 983

Dziewczyna

ucieczka pracowita, znająca szycie, szuka posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 995

Służąca

do wszystkiego tylko z dobrym gotowaniem, sztywnym prasowaniem, potrzebna. Wierzbicze 13. m. 6. zdw 37 901

Ekspedjentka

branży delikatesów z dłuższą praktyką potrzebną zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 37 903

Pokojuwa

zrecona z dobrym świadectwami od 1. 4. do Warszawy. Słowackiego 42. m. 7. zdw 37 991

Kucharka

pierwszorzędna od 1. 4. do Warszawy. Uważni na najlepsze świadectwa. Słowackiego 42. m. 7. zdw 37 992

Dziewczyna

do wszystkiego. Św. Marcina 55. m. 5. zdw 37 015

Potrzebna

panienka umiejąca pisać biegle na maszynie od 15 marca pensja 30 zł. Zgłoszenia kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 38 038

Pani

za wypożyczenie około 500 zł damską lekką pracę w składzie. — Oferty Kurjer Poznański zdw 38 037

Dziewczyna

przewodnicząca do dzieci zdrowa, silna, w wieku lat 16 potrzebna. Baranowska. Majakowskiego 36 m 8 zdw 38 040

"Madelaine"

Hormona" nowy aparat prof. Souhla — prócz innych najnowszych metod pielęgnowania skóry kobiecej stosuje pierwszorzędny Gabinet Racjonalnej Kosmetyki "Madelaine" dr. w. Magdaleny Poznańskiej. — Usuwanie zmarszczek i wszelkich wad cery. Barwienie włosów. — Trwałe przywrócenie niebrwi. Tamże doskonałe kremy, płyny kosmetyczne pudry. Madelaine" z fachową bezpłatną poradą. Ratajeńska 20. telefon 54-37. zdw 37 391

Na sezon wiosenno-letni

polecam

Zurnale na suknie, kostjomy i piaszcze od 0,90 zł
Kro'e do zurnala "Suzanne" 0,80
Podręczniki do robót ręcznych 0,50
Manekiny męskie i damskie do krawieczyzny 25,—
P 11 474-10.81 za sztukę

Kalamajski

Uprzejmie zwracam uwagę na specjalną dekorację okna wystawowego.

Asystentka

w operatywie dentystrycznej poszukuje miejsca celem douczenia się. Za naukę zapłaci. Miejsce obojetne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 37 798

Służąca

do restauracji z gotowaniem i do wszystkiego. Zawadzka Górna Wilda 75. zdw 37 407

Młoda

biuroalistka otrzyma zaraz posadę. Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 37 404

Młodsza

biegła ekspedjentka tylko z branżą rzemieślniczą potrzebna od 15. 3. Siegmund. Wielkie Garbary 21. zdw 37 400

Kto

namaluje lub narysuje piękną okładkę do współczesnej powieści? Oferty tylko cena Kurjer Pozn. zdw 37 415

Służąca

nie niżej lat 30 gotowanie, pranie zaraz. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 37 357

2 kelnerów

poszukuje z kaucją zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 852

Chłopiec

rowerzysta potrzebny. Chwaliszewo 24. m. 1. zdw 37 975

Poszukuje

na majatek książkowego kasjera, kawalera obeznanego dokładnie z książkowictwem gospodarczym, z dożorem zarodowej chlewni i obory. Tylko jak najlepsze polecenia będą uwzględnione. Oferty Kurjer Poznański zdw 37 438

Służąca

poważniejsza, z własną pościelą gotowaniem, praniem potrzebna. Wały Jagiello 20 m 2. zdw 37 475

Lekarz - Dentysta

ślazak Wielkopolski lub Pomorzanin, posiadający natychmiast posadę Szopienice G. Śl. Dr. Z. Bilski. zdw 2995

Elewa (kl)

z praktyką od 1. 4. 32 poszukuje. Apteka. Staromiejska. Bydgoszcz. Długa 39. zdw 37 619

Apteka

w Poznaniu poszukuje współpracownika z egzaminem wojewódzkim, względnie magistra z krótką praktyką. Oferty Kurjer Pozn. zdw 37 692

Posługaczka

na cały dzień potrzebna. Adres wskazać Filja. Focha 36. d. 3 010

Prasowaczka

pierwsza siła uczennice i dziewczyna potrzebna. Prasownia — ul. Jaskółcza przy Szkolnej. zdw 37 819

DZISIAJ W KINIE

Apollo: "Złoto".
Aurora: "Widmo Luwru".
Corso: "Ślad na śnieżnej puści".
Colossum: "Feralna Trzynastka".
Metropolis: "Romanse cygańskie".
Muza: "Tajemnica chińskich dokumentów".
Nowości: "Chrystus".
Odeon: "Hrabina Paryża".
Orzel: "Lokomotywa".
Renaissance: "Zagadkowy Zamach".
Roxi: "Złodziej z Wenecji".
Słońce: "Ronny".
Sfinks: "Gehenna Mitości" (Orlow).
Teatrum: "Trujące usta".
Wilsona: "Noc w Pustyniach".

Przedpłata

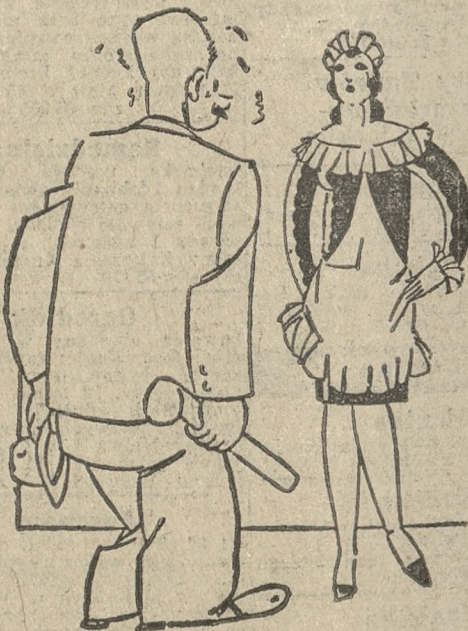
na marzec 1932, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. "Ilustracja Poznańska" i "Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. z 4.00, w agencjach w mieście z 4.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4.04, kwartalnie z 14.82, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9.00, w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072. w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6 łamowej 25 gr., na stronie 4 łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie 4 łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 120 gr., przed wiadomościami pocztowymi 200 gr. od 1 łamowej milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego "druku" do godz. 11 wiek sześć godzin według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (flus) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

Humor zagraniczny

— Przykro mi bardzo, ale muszę panu powiedzieć, że dyrektor wyszedł.
— Dlaczego panience przykro?...
— Bo nie lubię kłamać...

(Humorist, Londyn). S. F.